

Lønnsomhet i norske foretak

Sammenligning av børsnoterte foretak og hele Foretaks-Norge

Marie Bjørneby

August 2005

**Department of Economics
University of Oslo**

Forord

Denne masteroppgaven er utarbeidet i forbindelse med mitt studentengasjement i Norges Banks avdeling for Fiansiell stabilitet høsten 2004. Analyser av lønnsomhetsutviklingen i norske foretak inngår i deres arbeid med å analysere bankenes kredittrisiko overfor foretakssektoren. Det har vært svært lærerikt å få arbeide i et miljø med høy faglig kompetanse, og jeg vil gjerne takke alle i Norges Bank som har kommet med innspill og råd underveis. Jeg vil spesielt takke Kjell Bjørn Nordal og Bjørne Dyre Syversten for god hjelp og et godt samarbeid gjennom mitt studentengasjement.

Sist, men ikke minst, vil jeg rette en stor takk til min veileder Terje Skjerpen i Statistisk sentralbyrå for utmerket og uvurderlig veiledning i arbeidet med oppgaven.

Marie Bjørneby

Oslo, august 2005

Sammendrag

Jeg har i denne oppgaven ønsket å sammenligne lønnsomhetsutviklingen i børsnoterte foretak og hele Foretaks-Norge. Målet har vært å studere hvorvidt lønnsomhetsutviklingen i børsnoterte foretak kan benyttes til å predikere lønnsomhetsutviklingen i hele Foretaks-Norge.

En vanlig utfordring for økonomer er manglende tilgang til nåtidsdata. For å analysere lønnsomheten i foretakene er foretakenes årsregnskaper en viktig informasjonskilde. Problemet er imidlertid det tids-laget denne informasjonen har. Årsregnskapene er først tilgjengelig syv måneder etter årsslutt, noe som gir et tids-lag på opptil 19 måneder.

For å kunne si noe om lønnsomhetsutviklingen på et tidligere tidspunkt, må vi vurdere andre kilder enn foretakenes årsregnskaper. En mulig kilde er de børsnoterte foretakenes kvartalsrapporter. Alle børsnoterte foretak plikter å utarbeide delårsrapporter for hvert av regnskapsårets fire kvartaler. Dette gir hyppig oppdatert informasjon om den økonomiske utviklingen i disse foretakene.

Oppgaven har derfor tatt for seg følgende problemstillinger:

- 1. Hva er de viktigste forskjellene mellom børsnoterte foretak og hele Foretaks-Norge når det gjelder faktorer som påvirker foretakenes lønnsomhet?*
- 2. I hvilken grad kan lønnsomhetsutviklingen i norske børsnoterte foretak benyttes for å anslå lønnsomhetsutviklingen i hele Foretaks-Norge?*

Det er flere forhold som skulle tilsi at børsnoterte foretak ikke vil ha en representativ lønnsomhetsutvikling. En sammenligning av den historiske lønnsomhetsutviklingen i perioden fra 1992 til 2003 viser imidlertid at lønnsomhetsutviklingen i børsnoterte selskaper kan gi et godt anslag på den samlede lønnsomhetsutviklingen. Når lønnsomhetsutviklingen likevel i stor grad er sammenfallende for børsnoterte konsern og alle aksjeselskaper, kan dette for det første skyldes at de børsnoterte selskaper utgjør en betydelig andel av alle aksjeselskaper. De vil på denne måten ha en direkte virkning på den samlede

lønnsomhetsutviklingen. For det andre kan det skyldes at den aggregerte lønnsomheten i stor grad bestemmes av den samlede konjunkturutviklingen som er felles for alle selskaper.

Det har ikke latt seg gjøre å få tilgang til årsregnskapene til alle norske foretak. Analysene sammenligner derfor lønnsomhetsutviklingen i alle norske aksjeselskaper og i børsnoterte selskaper. For alle aksjeselskapene er ordinære årsregnskaper benyttet. For de børsnoterte selskapene er konsernregnskapet benyttet dersom selskapet leverer konsernregnskap. Regnskaper for finansielle selskaper og Statoil ASA er ikke med i utvalget ettersom disse har en særegen lønnsomhetsutvikling.

Med utgangspunkt i den historiske sammenhengen bruker jeg kvartalsdata for de børsnoterte selskapene til å anslå lønnsomhetsutviklingen i alle aksjeselskaper i perioden fra 2003 til 2005. I 2003 styrket lønnsomheten seg i både børsnoterte konsern og alle aksjeselskaper. Kvartalsstatistikken viser at lønnsomheten i børsnoterte konsern har fortsatt å stige i 2004 og i første kvartal 2005. Analysen predikerer at alle aksjeselskaper (uten finansielle selskaper og Statoil) samlet sett har hatt en vekst i egenkapitalavkastningen fra 16 % i 2003 til 25 % i 2005.

Børsnoterte konsern har altså hatt en forholdsvis representativ lønnsomhetsutvikling i perioden 1992-2003. Dette avhenger imidlertid av hvilke nøkkeltall man bruker, og hvilken periode man ser på. Analysen i denne oppgaven bygger dessuten på få observasjoner. Det gjenstår mye arbeid for å gi en tilfredsstillende beskrivelse av sammenhengen mellom lønnsomhetsutviklingen i børsnoterte konsern og alle aksjeselskaper. For å få et mer robust anslag på lønnsomhetsutviklingen i alle aksjeselskaper, kreves det at årsakene til at utviklingen avviker i enkelte perioder kartlegges bedre enn det som er gjort i denne oppgaven.

I arbeidet med oppgaven har jeg benyttet statistikkprogrammet SPSS 13.0 samt Microsoft Excel 2002.

Innhold

DEL I: INNLEDNING	1
1. Bakgrunn	1
2. Problemstilling.....	2
3. Disposisjon	4
DEL II: TEORI	5
4. Hva bestemmer lønnsomheten?	5
5. Hva kjennetegner børsnoterte selskaper?	17
6. Oppsummering.....	20
DEL III: DATASETT OG METODE.....	21
7. Datasett.....	21
7.1 Beskrivelse av datasettene	21
7.2 Tidspunkt for offentliggjøring av regnskap	22
7.3 Tilrettelegging av datasettene.....	23
7.4 Kvalitetssikring, mangler og korrigeringer.....	25
8. Metode.....	28
8.1 Regnskapsanalyse.....	28
8.2 Regresjonsanalyse.....	32
DEL IV: ANALYSE	33
9. Innledende analyser.....	33
9.1 Hvor mange foretak har vi?.....	33
9.2 Hvor stor andel utgjør de børsnoterte konsernene?	34
9.3 Selskapsstørrelse	36
9.4 Eierskap.....	37
9.5 Rente, valutakurs og oljepris	39
9.6 Fordeling av lønnsomhet over selskapene.....	40
9.7 Næringssammensetning	41
9.8 Lønnsomhetsutvikling innen ulike næringer.....	43
9.9 Utvalg for den videre analysen	48
9.10 Hvilke næringer driver lønnsomhetsutviklingen?	50
10. Lønnsomhet i børsnoterte konsern og alle aksjeselskaper	53
10.1 Historisk sammenligning av lønnsomhetsutviklingen	53
10.2 Regresjonsanalyser	55
10.3 Prediksjon av lønnsomhetsutvikling.....	57
10.4 Drøfting av resultatene	62
DEL V: KONKLUSJON	64
Referanser	66
Vedlegg.....	68
Vedlegg A: Begreper.....	69
Vedlegg B: Børsens betydning i ulike land	70
Vedlegg C: Oversikt over regnskapsposter.....	71
Vedlegg D: Aggregerte næringer	72
Vedlegg E: Datasett for alle aksjeselskaper.....	73
Vedlegg F: Datasett for børsnoterte konsern.....	79
Vedlegg G: Kvartalsvis regnskapsstatistikk for børsnoterte konsern.....	85
Vedlegg H: Antall aksjeselskaper.....	86
Vedlegg I: Antall børsnoterte selskaper.....	87
Vedlegg J: Fordeling av lønnsomhet over selskaper.....	89
Vedlegg K: Regresjonsutskrifter.....	90

Figur- og tabellregister

Figurer:

Figur 1	Illustrasjon av markedene et selskap opererer i	s. 6
Figur 2	Illustrasjon av utvikling i profitt og lønnsomhet over tid	s. 7
Figur 3	Illustrasjon av hvordan selskapets risiko påvirker lønnsomheten	s. 8
Figur 4	Illustrasjon av den "klassiske" modellen for lønnsomhet	s. 9
Figur 5	Illustrasjon av den "reviderte" modellen for lønnsomhet	s. 9
Figur 6	Illustrasjon av den "ledelsesbaserte" modellen for lønnsomhet	s. 10
Figur 7	Illustrasjon av lønnsomhet for selskaper som har tilgang til en knapp ressurs	s. 12
Figur 8	Tidspunkt for offentliggjøring av regnskap	s. 22
Figur 9	Oversikt over datasettene som er benyttet i analysen	s. 25
Figur 10	Foretak registrert i Foretaksregisteret fordelt på foretakstyper, 31. desember 2003	s. 34
Figur 11	Børsnoterte konserns andel av total omsetning i alle aksjeselskaper, 2002	s. 35
Figur 12	Børsnoterte konserns andel av totale eiendeler i alle aksjeselskaper, 31. desember 2002	s. 35
Figur 13	Andelen av antall selskaper i ulike intervaller for størrelsen på omsetningen, 2002	s. 36
Figur 14	Andelen av antall selskaper i ulike intervaller for størrelsen på eiendelene, 31. desember 2002	s. 36
Figur 15	Aksjonærstruktur på Oslo Børs gitt ved andel av samlet markedsverdi på egenkapitalen, 1994-2005	s. 37
Figur 16	Utvikling i foliorenten og egenkapitalavkastningen i aksjeselskapene, 1992-2003	s. 39
Figur 17	Utvikling i importveid valutakurs og egenkapitalavkastningen i aksjeselskapene, 1992-2003	s. 39
Figur 18	Utvikling i oljepris (Brent Blend) og egenkapitalavkastningen i aksjeselskapene, 1992-2003	s. 39
Figur 19	Fordeling av egenkapitalavkastning blant alle aksjeselskaper, 2002	s. 40
Figur 20	Fordeling av resultatgrad blant alle aksjeselskaper, 2002	s. 40
Figur 21	Fordeling av driftsmargin blant alle aksjeselskaper, 2002	s. 41
Figur 22	Næringssammensetning gitt ved andel av antall selskaper, omsetning og eiendeler, 2002	s. 42
Figur 23	Lønnsomhetsutvikling for selskaper innen utvinning av olje og gass, 1992-2003	s. 43
Figur 24	Lønnsomhetsutvikling for selskaper innen industri, 1992-2003	s. 44
Figur 25	Lønnsomhetsutvikling for selskaper innen varehandel, 1992-2003	s. 45
Figur 26	Lønnsomhetsutvikling for selskaper innen eiendomsdrift, 1992-2003	s. 46

Figur 27	Lønnsomhetsutvikling for selskaper innen finans, 1992-2003	s. 47
Figur 28	Lønnsomhetsutvikling for selskaper innen forretningsmessig tjenesteyting, 1992-2003	s. 48
Figur 29	Næringssammensetning gitt ved andel av antall selskaper, omsetning og eiendeler, 2002	s. 49
Figur 30	Næringenes betydning for den samlede lønnsomhetsutviklingen i alle aksjeselskaper, målt ved vektete nøkkeltall, 1992-2003	s. 51
Figur 31	Næringenes betydning for den samlede lønnsomhetsutviklingen i børsnoterte konsern, målt som vektete nøkkeltall, 1992-2003	s. 52
Figur 32	Utviklingen i egenkapitalavkastning i norske aksjeselskaper og børsnoterte konsern, 1992-2003	s. 53
Figur 33	Utviklingen i resultatgrad i norske aksjeselskaper og børsnoterte konsern, 1992-2003	s. 54
Figur 34	Utviklingen i driftsmargin i norske aksjeselskaper og børsnoterte konsern, 1992-2003	s. 54
Figur 35	Egenkapitalavkastning i alle aksjeselskaper (y) og børsnoterte konsern (x), 1992-2003	s. 56
Figur 36	Resultatgrad i alle aksjeselskaper (y) og børsnoterte konsern (x), 1992-2003	s. 56
Figur 37	Driftsmargin i alle aksjeselskaper (y) og børsnoterte konsern (x), 1992-2003	s. 57
Figur 38	Egenkapitalavkastning i børsnoterte konsern og alle aksjeselskaper for perioden 1992-2003. Predikerte verdier for alle aksjeselskaper i perioden 2003-2005	s. 58
Figur 39	Egenkapitalavkastning i alle aksjeselskaper. Faktiske verdier for perioden 1992-2003 og predikerte verdier for perioden 1992-2005	s. 58
Figur 40	Resultatgrad i børsnoterte konsern og alle aksjeselskaper for perioden 1992-2003. Predikerte verdier for perioden 1992-2005	s. 59
Figur 41	Resultatgrad i alle aksjeselskaper. Faktiske verdier for perioden 1992-2003 og predikerte verdier for perioden 1992-2005	s. 60
Figur 42	Driftsmargin i børsnoterte konsern og alle aksjeselskaper for perioden 1992-2003. Predikerte verdier for perioden 1992-2005	s. 61
Figur 43	Driftsmargin i alle aksjeselskaper. Faktiske verdier for perioden 1992-2003 og predikerte verdier for perioden 1992-2005	s. 61

Tabeller:

Tabell 1	Hva forteller teorien oss om lønnsomhet i børsnoterte selskaper?	s. 20
Tabell 2	Oppsett over de viktigste postene i resultatregnskapet	s. 28
Tabell 3	Oppsett over de viktigste postene i balansen	s. 29
Tabell 4	Eierstruktur i unoterte selskaper	s. 38

DEL I: INNLEDNING

1. Bakgrunn

Det kan være mange årsaker til at man ønsker å analysere lønnsomheten i foretakene¹. Fra et makroøkonomisk perspektiv vil lønnsomheten i foretakene blant annet ha betydning for arbeidsplasser, verdiskaping og konkurranseevne mot utlandet. I analyser av finansiell stabilitet er lønnsomheten i foretakene viktig fordi den sier noe om hvilken kredittrisiko² bankene står overfor. Dette er innfallsvinkelen i denne oppgaven. Norges Bank skriver i sin rapport om finansiell stabilitet: ”Utlån til ikke-finansielle foretak utgjør vel 30 prosent av bankenes brutto utlån til publikum. Erfaringene viser at størsteparten av bankenes utlånstap kommer på utlån til ikke-finansielle foretak.”³ I perioder med god lønnsomhet i foretakene vil færre selskaper gå konkurs og bankenes kredittrisiko overfor foretakene vil være lav.

En vanlig utfordring for økonomer er manglende tilgang til nåtidsdata. For å analysere lønnsomheten i foretakene er selskapenes⁴ årsregnskaper en viktig informasjonskilde. Problemet er imidlertid det tids-laget denne informasjonen har. Årsregnskapene er først tilgjengelig syv måneder etter årsslutt, noe som gir et tids-lag på opptil 19 måneder.

For å kunne si noe om lønnsomhetsutviklingen på et tidligere tidspunkt, må vi vurdere andre kilder enn selskapenes årsregnskaper. En mulig kilde er de børsnoterte selskapenes kvartalsrapporter. Alle børsnoterte selskaper plikter å utarbeide delårsrapporter for hvert av regnskapsårets fire kvartaler.⁵ Dette gir hyppig oppdatert informasjon om den økonomiske utviklingen i disse foretakene. Det er derfor interessant å se hvorvidt denne informasjonen, som bare foreligger for et utvalg av foretakene, kan benyttes for å anslå utviklingen for hele Foretaks-Norge.

¹ Se Vedlegg A for definisjon av foretak.

² ”Risikoen for tap som følge av at en motpart ikke innfrir sine forpliktelser, for eksempel ved at en lånetaker ikke betaler renter og/eller avdrag.” (Finansiell stabilitet 2/04, 2004, s. 27).

³ Finansiell stabilitet 2/04, 2004, s. 28.

⁴ Se Vedlegg A for definisjon av selskap.

⁵ I henhold til Børsforskrift, § 6-1.

2. Problemstilling

I denne oppgaven vil jeg ta for meg følgende problemstillinger:

3. *Hva er de viktigste forskjellene mellom børsnoterte foretak og hele Foretaks-Norge når det gjelder faktorer som påvirker foretakenes lønnsomhet?*
4. *I hvilken grad kan lønnsomhetsutviklingen i norske børsnoterte foretak benyttes for å anslå lønnsomhetsutviklingen i hele Foretaks-Norge?*

Etter det jeg kjenner til er det ikke tidligere gjort studier på sammenhengen mellom lønnsomhetsutvikling i børsnoterte selskaper og hele foretakssektoren, verken i Norge eller i andre land.⁶ Uten en mer formell tilnærming kan man ikke uten videre benytte lønnsomhetsutviklingen i børsnoterte foretak som en indikator for lønnsomhetsutviklingen i hele foretakssektoren. I Norge er dette spesielt viktig ettersom Oslo Børs er forholdsvis liten.⁷ Denne oppgaven tar derfor sikte på, ved bruk av regnskapsdata, å sammenligne den historiske lønnsomhetsutviklingen i henholdsvis norske børsnoterte foretak og hele Foretaks-Norge.

Ut fra det vi vet om norske børsnoterte selskaper, kan vi umiddelbart peke på flere mulige årsaker til at deres lønnsomhetsutvikling ikke nødvendigvis vil være representativ for hele foretakssektoren: Vi vet for det første at børsnoterte selskaper ofte er store selskaper, målt i for eksempel omsetning og eiendeler. For det andre vet vi at olje- og gassutvinning er sterkt representert på Oslo Børs i forhold til det de er i det ikke-børsnoterte næringslivet. Det er også vanlig å anta at de børsnoterte selskapene er mer eksponert overfor utviklingen i utlandet. På den annen side er det også forhold som trekker i retning av at vi kan forvente en forholdsvis lik lønnsomhetsutvikling i de to utvalgene: Børsnoterte selskaper utgjør en betydelig andel av norsk næringsliv, og lønnsomhetsutviklingen i de børsnoterte selskapene vil derfor ha direkte betydning for lønnsomhetsutviklingen i hele Foretaks-Norge. Dessuten er det viktig å huske på at alle selskapene, enten de er børsnoterte eller ikke-børsnoterte, er del av den samme

⁶ Arbeidet med denne oppgaven la grunnlaget for rammen "Sammenhengen mellom resultater for selskapene på Oslo Børs og for hele Foretaks-Norge" i Norges Banks rapport om finansiell stabilitet (Finansiell stabilitet 2/04, 2004, s. 23).

⁷ Se Vedlegg B for en sammenligning av børsenes betydning i ulike land.

økonomien og således vil stå overfor mange av de samme makroøkonomiske rammebetingelsene.

Denne oppgaven tar for det første sikte på å kartlegge, både teoretisk og empirisk, mulige faktorer som tilsier at børsnoterte selskaper vil ha en representativ/ ikke representativ lønnsomhetsutvikling, jf. punkt 1 i problemstillingen. For det andre vil oppgaven sammenligne den historiske lønnsomhetsutviklingen i de to utvalgene og se på mulighetene for å predikere lønnsomheten i hele Foretaks-Norge på bakgrunn av kvartalsdataene for de børsnoterte selskapene (jf. punkt 2 i problemstillingen), og resultatene vil drøftes på bakgrunn av de faktorene som er belyst i arbeidet med det første punktet. Oppgaven tar ikke sikte på å analysere empirisk hvordan ulike faktorer påvirker lønnsomheten. Resultatene fra del 1 i problemstillingen vil snarere være et fundament for å drøfte de resultatene lønnsomhetsanalysen gir.

I arbeidet med oppgaven har jeg benyttet statistikkprogrammet SPSS 13.0 samt Microsoft Excel 2002.

3. Disposisjon

Denne oppgaven har følgende oppbygning:

Del II – Teori

- For å få et bedre grunnlag for analysen vil oppgaven begynne med å drøfte nærmere, på bakgrunn av økonomisk teori, hvilke faktorer som kan påvirke lønnsomheten i selskapene (**kapittel 4**).
- Det vil også gis en grundigere drøfting av hva som skiller børsnoterte og ikke-børsnoterte selskaper og hvordan vi vil forvente at dette påvirker lønnsomheten (**kapittel 5**).
- Til slutt gis det en oppsummering av teoridelen (**kapittel 6**).

Del III – Datasett og metode

- Det gis en beskrivelse av datasettene som er benyttet, hvordan disse er tilrettelagt for analysen og hvilke mulige problemer som knytter seg til disse datasettene (**kapittel 7**).
- Metoden som er benyttet i den videre analysen beskrives, da særlig hvordan lønnsomhetsanalysen er foretatt ved hjelp av regnskapsdata (**kapittel 8**).

Del IV – Analyse

- Det søkes først å belyse empirisk de faktorene som i de forgående kapitlene er pekt på som relevante for lønnsomhetsutviklingen (**kapittel 9**).
- Videre sammenlignes lønnsomhetsutviklingen i børsnoterte konsern og alle aksjeselskaper. Det foretas en regresjonsanalyse og resultatene fra analysen benyttes for å anslå lønnsomhetsutviklingen i aksjeselskapene. Resultatene drøftes på bakgrunn av teorien og den innledende analysen (**kapittel 10**).

Del V – Konklusjon

- Her følger oppsummering, konklusjoner og forslag til videre arbeid.

DEL II: TEORI

I denne delen vil jeg gi en oversikt over teori som er relevant i forhold til problemstillingen i oppgaven. Ettersom det ikke er funnet tidligere studier som analyserer sammenhengen mellom lønnsomhet i børsnoterte selskaper og hele foretakssektoren, vil teoridelen være bygget opp på følgende måte: Kapittel 4 tar opp spørsmålet om hvilke faktorer som bestemmer selskapets lønnsomhet generelt. Det forutsettes at leseren har grunnleggende kjennskap til økonomisk teori. Likevel vil jeg, som et utgangspunkt for den videre fremstillingen, gi en kort oppsummering av grunnleggende økonomisk teori på området. Kapittel 5 tar for seg ulikheter mellom børsnoterte og ikke-børsnoterte selskaper i relasjon til de faktorene som i kapittel 4 er trukket frem som bestemmende for lønnsomheten. Kapittel 6 oppsummerer hva vi kan forvente om lønnsomhet i børsnoterte selskaper sammenlignet med hele foretakssektoren på bakgrunn av de to foregående kapitlene.

4. Hva bestemmer lønnsomheten?

Jeg skal i det følgende ta for meg ulike modeller for hva som bestemmer selskapenes lønnsomhet. Først vil jeg gi en kort beskrivelse av begrepet lønnsomhet. Lønnsomheten må ikke forveksles med overskudd. Verdien av overskuddet sier i seg selv ikke noe om lønnsomheten. Som en forenkling kan vi si at lønnsomhet er selskapets overskudd målt relativt til selskapets størrelse. I dette kapitlet vil jeg se på lønnsomhet som overskudd relativt til verdien av egenkapitalen i selskapet. Dette gir et mål på eiernes avkastning ved å investere i selskapet.⁸

Grunnleggende økonomisk teori

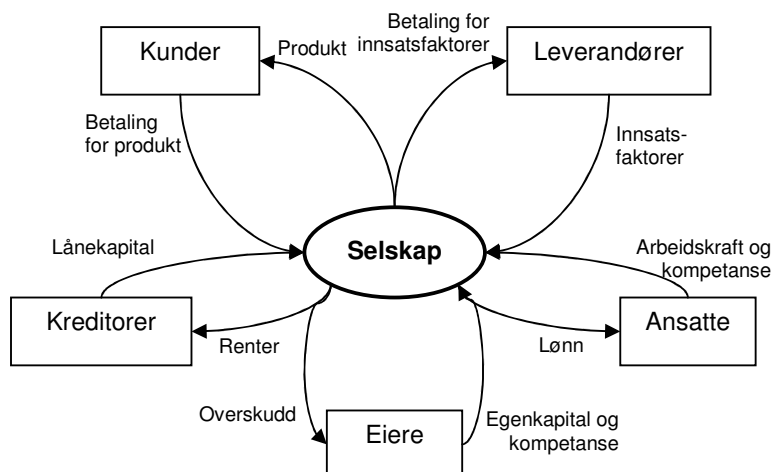
Et selskap opererer i mange markeder. Disse kan grovt deles i fem grupper (se figur 1):

- **Produktmarkedet** hvor selskapet selger sine produkter
- **Lånekapitalmarkedet** hvor selskapet henter inn lånekapital
- **Egenkapitalmarkedet** hvor selskapet henter inn egenkapital
- **Arbeidskraftmarkedet** hvor selskapet kjøper arbeidskraft
- **Markedet for andre innsatsfaktorer** hvor selskapet kjøper andre innsatsfaktorer til produksjonen, for eksempel råvarer

⁸ I de kommende analysene vil jeg benytte tre mål på lønnsomhet basert på regnskapsdata; egenkapitalavkastning, resultatgrad og driftsmargin. Nærmere definisjoner av disse vil bli gitt i kapittel 8.

Selskapet kan møte konkurranse i alle disse markedene. I tillegg kan det offentlige ha stor innflytelse på selskapet gjennom lovgivning og reguleringer.

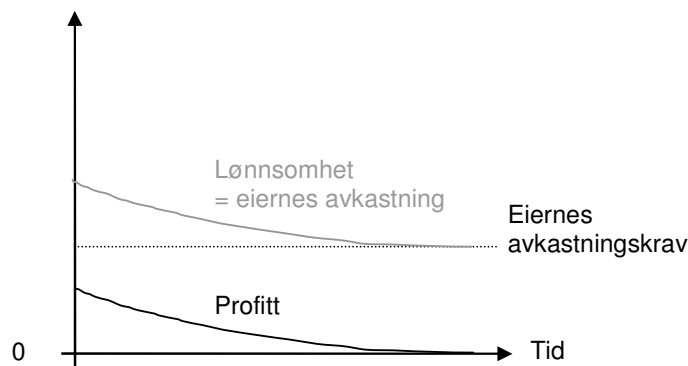
Figur 1: Illustrasjon av markedene et selskap opererer i.

Det finnes ulike modeller for selskapers lønnsomhet. I grunnleggende økonomisk teori forutsetter man perfekte markeder med fullkommen konkurranse. Dette innebærer mange små aktører, homogene produkter, fri etablering, ingen transaksjonskostnader, perfekt informasjon, ingen offentlig innblanding og at alle selskapene har tilgang til den samme produksjonsteknologien og de samme ressursene. Man antar at selskapene er profittmaksimerende og at bransjer med høy lønnsomhet vil tiltrekke seg ny kapital og nye selskaper, noe som gir økt konkurranse og presser lønnsomheten ned. I en langsiktig likevekt hvor alle kostnader er variable, vil produktpris være lik grensekostnaden i produksjonen, og profitten vil være lik null. Alle innsatsfaktorene i produksjonen blir da betalt sin markedspris (alternativkostnad). Det er viktig å merke seg at profitt i denne sammenhengen verken er det samme som overskudd eller lønnsomhet. Overskuddet i selskapet tilfaller eierne som har tilført selskapet egenkapital. På lik linje med de andre innsatsfaktorene har også egenkapitalen sin markedspris. Eierne vil kreve markedspris for å skyte inn kapital i selskapet. Det vil si at lønnsomheten i selskapet minst må være lik eiernes avkastningskrav for at selskapet skal få tilgang til egenkapital. Det er bare hvis eierne får mer enn dette avkastningskravet, at vi snakker om positiv profitt. En bransje som oppnår positiv profitt vil tiltrekke seg nye aktører. I langsiktig likevekt vil avkastningen til eierne derfor være lik avkastningskravet og profitten vil være null (se figur 2). Dette gjør at lønnsomheten på lang sikt, ifølge grunnleggende

økonomisk teori, skal være den samme i alle selskaper. (Avsnittet bygger på Varian, 1999, s. 400).

Figur 2: Illustrasjon av utvikling i profitt og lønnsomhet over tid.

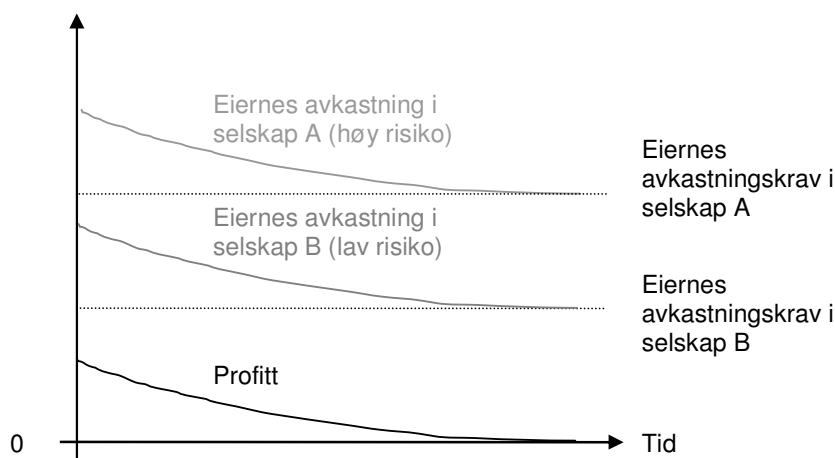

Hvordan kan det da ha seg at noen selskaper er mer lønnsomme enn andre? Med basis i økonomisk teori har dette vært forsøkt forklart på ulike måter. Kort fortalt handler det om at forutsetningene om fullkommen konkurranse sjelden eller aldri vil være oppfylt. Det kan for eksempel dreie seg om at tilgangen til markedet er begrenset eller at aktørene ikke har perfekt informasjon. Jeg ønsker nå å se nærmere på noen ulike modeller for hvilke faktorer som bestemmer selskapers lønnsomhet.

Risiko og lønnsomhet

I virkeligheten har ikke aktørene perfekt informasjon om hva som vil skje i fremtiden. For eierne av selskapet kan det være stor usikkerhet knyttet til fremtidig avkastning på investert kapital. Variasjoner i avkastningen representerer en risiko for eierne. Ifølge en enkel CAPM-modell ("Capital Asset Pricing Model")⁹ vil eierne kreve høyere forventet avkastning i selskaper hvor den systematiske risikoen er høy. Med systematisk risiko menes den risikoen eierne ikke kan diversifisere seg bort fra. Figur 3 viser hvordan to selskaper med ulik risiko vil stå overfor ulike avkastningskrav. Selskap A, som er mest risikofylt, må ha høyere lønnsomhet enn selskap B for å møte eiernes avkastningskrav.

⁹ En innføring i CAPM-modellen finner man for eksempel i Danthine og Donaldson (2001).

Figur 3: Illustrasjon av hvordan selskapets risiko påvirker lønnsomheten.

Nærings- og selskapsspesifikke faktorer

Et spørsmål som ofte stilles er hvorvidt selskapets lønnsomhet først og fremst bestemmes av kjennetegn ved selskapet eller ved det markedet selskapet opererer i. Det skilles derfor ofte mellom næringsspesifikke og selskapsspesifikke faktorer som bestemmer lønnsomheten. Jeg vil se på tre ulike modeller fra "Industrial Organization"-teorien som i ulik grad vektlegger næringsspesifikke og selskapsspesifikke faktorer. Fremstillingen under bygger på artiklene av Amel og Froeb (1991), Slade (2004) og Spanos, Zaralis og Lioukas (2004). Jeg har i denne fremstillingen antatt at marked er identisk med næring. Dette er en ikke uproblematisk antagelse ettersom en næring kan omfatte bransjer med veldig ulik struktur, og fordi selskaper i en næring kan ha omfattende virksomhet innen andre næringer.¹⁰ Imidlertid er ofte næringskodene den eneste informasjonen vi har for å definere markeder.

Den "klassiske" modellen, som har sitt utspring på 1950-tallet, sier at selskapets lønnsomhet bestemmes av strukturen i det markedet selskapet opererer i. Med struktur menes konsentrasjonen av selskaper og hindringer mot nyetableringer. I en næring med noen få store aktører, vil selskapene kunne samarbeide om å opprettholde høye priser og høy lønnsomhet. Dette forutsetter imidlertid at nye konkurrenter er hindret fra å etablere seg.

Etableringshindringer kan for eksempel være et resultat av reklame for eksisterende produkter eller høye kapitalkrav (tiltakende skalautbytte). Modellen bygger på "Structure-Conduct-

¹⁰ Amel og Froeb peker på uheldigheten av å definere markeder ved å bruke aggregerte næringskoder; aggregering kan både dekke over viktige sammenhenger eller konstruere sammenhenger som ikke finnes. (Amel og Froeb, 1991, s. 292 og s. 324).

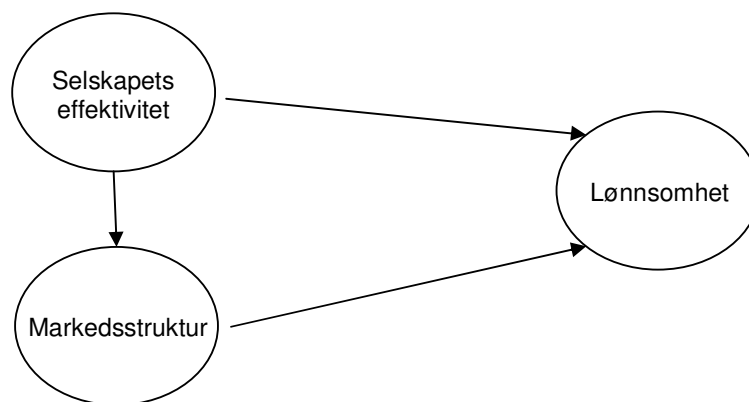
Performance"-paradigmet (eller på norsk "Struktur-Adferd-Resultat"-paradigmet) som sier at markedsstrukturen bestemmer selskapenes adferd som igjen bestemmer lønnsomheten (se figur 4). Men siden selskapenes adferd er betinget av markedsstrukturen, får den lite oppmerksomhet i denne modellen. Modellen tilsier altså at vi finner selskaper med høy lønnsomhet i næringer med gunstig markedsstruktur. Implikasjonen av dette er at det skal være store forskjeller i lønnsomhet mellom næringer, men små forskjeller innad i næringene. Denne modellen har blitt kritisert for å se på markedsstrukturen som noe eksogent, og at den ikke tar utgangspunkt i aktørenes optimale tilpasning.

Figur 4: Illustrasjon av den "klassiske" modellen for lønnsomhet.

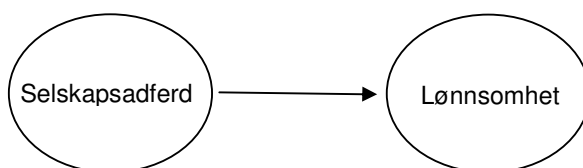
Den "reviderte" modellen, som bygger på arbeider fra slutten av 1970-tallet, hevder at høy lønnsomhet skyldes effektivitetsfortrinn. Modellen tar utgangspunkt i at selskapene i utgangspunktet ikke er like produktive. Markedsstrukturen kan påvirke selskapets potensielle lønnsomhet positivt eller negativt, men selskapets produktivitet har stor betydning for den realiserte lønnsomheten (se figur 5). Markedsstrukturen er ikke lenger eksogent gitt: De mest produktive selskapene vil vokse og ta over en stor markedsandel mens de minst produktive vil presses ut. Denne modellen tilsier store forskjeller i lønnsomhet også innad i næringer.

Figur 5: Illustrasjon av den "reviderte" modellen for lønnsomhet.

Den ”ledelsesbaserte” eller ”ressursbaserte” modellen som vokste frem på 1990-tallet fokuserer på selskapets ledelse og strategi. Her vektlegges ressursene og kompetansen til hvert enkelt selskap; lønnsomhet er til syvende og sist en avkastning på selskapets unike kompetanse eller adferd (se figur 6). Selskapene kan skaffe seg konkurransefortrinn ved å produsere til lavere kostnader enn konkurrentene eller ved å utvikle et unikt produkt gjennom markedsføring eller innovasjon. Denne modellen sier at ledelse på selskapsnivå er den viktigste faktoren for lønnsomheten, uavhengig av hvilken næring selskapet opererer i. Dette tilsier at vi finner små forskjeller i lønnsomhet innad i selskapene (for ulike virksomhetsområder), og store forskjeller mellom selskaper på tvers av næringer.

Figur 6: Illustrasjon av den ”ledelsesbaserte” modellen for lønnsomhet.

Artiklene kommer frem til ulike resultater. Amel og Froeb (1991)¹¹ finner at verken markedseffekter eller selskapets markedsandel har stor betydning for selskapenes lønnsomhet. Derimot finner de at selskapets strategi og ledelse har relativt stor betydning.

I Spanos, Zaralis og Lioukas (2004)¹² dreier de selskapsspesifikke faktorene seg i hovedsak om strategi (prissetting, forskning og utvikling, investeringsbeslutninger med mer), mens de næringsspesifikke effektene er representert ved vekst, markedskonsentrasjon og hindringer mot nyetableringer. De kommer frem til at selskapsspesifikke faktorer forklarer mer enn dobbelt så mye av variasjonen i lønnsomhet enn de næringsspesifikke.

Slade (2004)¹³ finner at markedsstrukturen har betydning for selskapenes lønnsomhet. Selskapenes markedsandel er imidlertid ukorrelet med lønnsomheten. Dette kan virke overraskende ettersom det er vanlig å anta en positiv korrelasjon. Selv hvis markedsandelen

¹¹ Amel og Froeb studerer total kapitalavkastningen for bankselskaper i Texas i perioden 1982-1987.

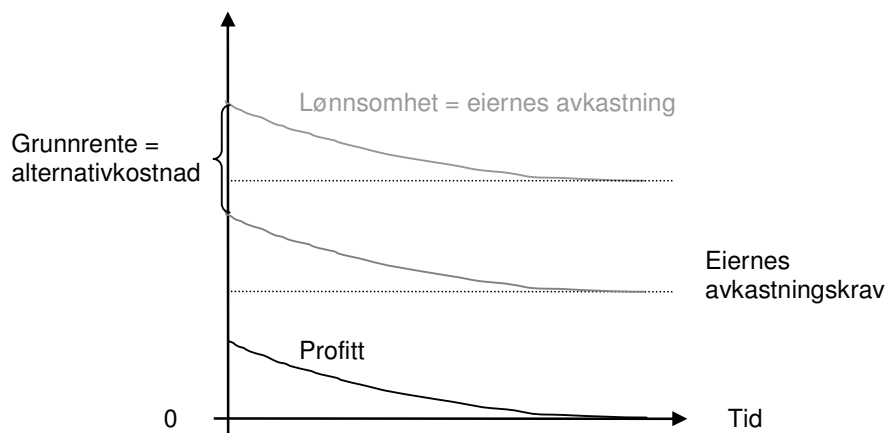
¹² Spanos et al. studerer pris-kostnads-margin for greske industriselskaper i perioden 1995-1996.

¹³ Slade studerer resultatgrad og total kapitalavkastning for amerikanske selskaper innen bergverksdrift og foredling av metaller i perioden 1994-1998.

ikke er bestemmende for lønnsomheten, vil man anta en positiv korrelasjon gjennom at de mest lønnsomme selskapene vokser og tar over en stor markedsandel. Slade forklarer sine funn med begrenset tilgang på råvarer, som gjør at noen selskaper har kapasitetsbegrensninger. De selskapene som vokser, behøver dermed ikke å være de mest lønnsomme.

Knappe ressurser og lønnsomhet

Mange ressurser er knappe. Hvis det kun er selskapene som er i besittelse av denne ressursen som kan produsere et produkt, vil det ikke være fri etablering i markedet. Et typisk eksempel er olje- og gassutvinning. Selskaper som har tilgang til en slik ressurs, vil kunne oppnå en ekstraordinær høy avkastning, eller en såkalt grunnrente, også på lang sikt. Det betyr likevel ikke at selskapets profitt vil være positiv. Det å sitte med retten til en knapp ressurs har en alternativkostnad, nemlig det beløpet noen andre er villig til å betale for å få tilgang til denne ressursen. I et perfekt marked vil andre selskaper være villig til å betale akkurat like mye for rettigheten til ressursen som det verdt å eie den. Dermed vil selskapets ekstraordinære avkastning være lik alternativkostnaden ved å selge rettigheten. Profitten, som fremkommer etter at denne alternativkostnaden er trukket fra, vil dermed være null på lang sikt. Men i kraft av å ha tilgang til en knapp ressurs, vil disse selskapene kunne oppnå en lønnsomhet som er høyere enn det frikonkurranse skulle tilsi (se figur 7). I Norge har selskaper innen olje- og gassutvinning en høyere skattesats enn andre selskaper. Grunnen til dette er at oljen er en knapp ressurs som eies av hele befolkningen, også av kommende generasjoner. Grunnrenten bør derfor komme alle til gode. I vid forstand kan knappe ressurser omfatte alle ressurser som opptrer i en gitt mengde, alt fra lisenser, konsesjoner og patenter til talentfulle eiere og ansatte. (Varian, 1999, s. 401).

Figur 7: Illustrasjon av lønnsomhet for selskaper som har tilgang til en knapp ressurs.

Kapitalstruktur, kapitaltilgang og lønnsomhet

Et selskap kan finansiere nye investeringer ved å tilbakeholde overskudd, ved å hente inn ny egenkapital eller ved lån. Lånekapital har den fordel at investeringene kan økes uten at det fører til andre kostnader for eierne enn rentekostnader. Så lenge gevinsten fra investeringene er høyere enn kostnaden ved lånekapital, vil avkastningen til eierne øke. Dessuten gir lånekapital en viktig skattemessig fordel sammenlignet med egenkapital. På den andre siden vil lånekapital øke selskapets risiko ettersom selskapet binder seg til faste renteutgifter. Derfor vil også kapitalstrukturen i selskapet påvirke selskapets kapitalkostnad. Et selskap med høy gjeldsgrad, og dermed høy risiko, vil både ha høyere kapitalkostnad og vanskeligere for å tilrekke seg ny egenkapital enn et selskap med lavere gjeldsgrad og lavere risiko. Selskapet forsøker å finne den optimale kapitalstrukturen, det vil si den kombinasjonen av gjeld og egenkapital som maksimerer dets verdi.

Eriotis, Frangouli og Ventoura-Neokomides (2002)¹⁴ ser på gjeldsgraden som en strategisk variabel, ettersom den påvirker kapitalkostnaden og dermed lønnsomheten til selskapet. Artikkelen finner at selskaper som finansierer investeringer med tilbakeholdt overskudd er mer lønnsomme enn de som finansierer investeringer ved lånekapital.

Voulgaris, Asteriou og Agiomirgianakis (2002)¹⁵ studerer hvordan kapitalstrukturen bestemmes av blant annet lønnsomheten. De finner at selskaper med høyere lønnsomhet låner

¹⁴ Eriotis et al. studerer profittmargin for greske selskaper i perioden 1995-1996.

¹⁵ Voulgaris et al. ser på ulike lønnsomhetsmål for greske industriselskaper i perioden 1988-1998.

mindre, og forklarer dette ved at de har bedre tilgang på intern kapital i form av tilbakeholdt overskudd.

De tre foregående avsnittene har bygget på forutsetningen om perfekte kapitalmarkeder. I virkeligheten er mange selskaper kredittrasjonert, det vil si at de ikke får tilgang til den kapitalen de etterspør. Rizov (2004)¹⁶ ser på sammenhengen mellom kapitaltilgang og lønnsomhet. Hun peker på at selskaper som blir kredittrasjonert som følge av imperfeksjoner i kapitalmarkedet vil ha lavere lønnsomhet enn sine konkurrenter. Kredittrasjonerte selskaper kan ikke skille valg av utbytte fra valg av produksjon og investeringer. Rizov finner at sannsynligheten for å bli kredittrasjonert avtar med selskapets størrelse og alder, og øker med gjeldsgraden.

Selskapsstørrelse og lønnsomhet

Flere studier har også sett på forholdet mellom lønnsomhet og selskapsstørrelse. Umiddelbart kan vi tenke oss årsaker til at små selskaper kan være mindre lønnsomme enn store: De drar ikke full nytte av eventuelle skalafordeler, og de har ofte dårligere tilgang på ny kapital. På den andre siden kan man tenke seg årsaker til at små selskaper er mer lønnsomme enn store: Store selskaper kan ha mer foreldet og derfor mindre produktive eiendeler og små selskaper vokser raskere og kan derfor være mer lønnsomme. Lothian (1994)¹⁷ finner at større selskaper har lavere lønnsomhet enn mindre selskaper og forklarer dette med avtakende skalautbytte. Whittington (1980)¹⁸ peker på at høy lønnsomhet fører til vekst i selskapet, gjennom å gi både mulighet (finansieringsmuligheter gjennom tilbakeholdt overskudd og tilgang på ny kapital) og insentiver (høy avkastning) til nye investeringer. Artikkelen finner imidlertid at større selskaper har noe lavere lønnsomhet enn små, men at de samtidig har mindre variasjon i lønnsomheten.

¹⁶ Rizov ser på industriselskaper i Bulgaria i perioden 1997-1999.

¹⁷ Lothian ser på total kapitalavkastning, egen kapitalavkastning og resultatgrad for kanadiske selskaper i perioden 1975-1988.

¹⁸ Whittington ser på total kapitalavkastning, egen kapitalavkastning og driftsmargin for selskaper i Storbritannia i perioden 1960-1974.

Eierskap og lønnsomhet

”I tradisjonell mikroøkonomi blir eiere kun betraktet som kilden til innsatsfaktoren kapital. Spillteorien har utvidet vår forståelse av eiernes samspill med selskapsledelsen gjennom prinsipal-agent teorien, men fortsatt behandles eierrollen i næringslivet på en stemoderlig måte i dette faget. Det er særlig viktig at økonomifaget tar inn over seg at eiernes kompetanse er avgjørende for omfanget av verdiskaping i bedriften. Det er i samspillet mellom eiernes tilførsel av finanskapital og eierkompetanse at det ligger et stort potensial for økt verdiskaping.”

(Økonomisk forum, 2005, s.3)

Det har de siste årene vært drevet mye forskning på eierskapets betydning for lønnsomheten i norske selskaper. Eierskap er ikke bare kilden til egenkapital, men eiernes kompetanse representerer en viktig innsatsfaktor i selskapet og kan ha stor betydning for lønnsomheten. Ledelsen i selskapet vil ikke alltid ha de samme målene som eierne. Dette gir oppgav til et prinsipal-agent-problem. Det er derfor interessant å se på hvordan ulike eierstrukturer påvirker lønnsomheten.¹⁹

Eierne vil ha ulik grad av kompetanse og ulike mål med sitt eierskap. Man deler ofte opp i fem eiertyper. *Det offentlige* omfatter stat, kommune og fylkeskommune inkludert deres pensjonsfond. Statlig eierskap kan være negativt for selskapets lønnsomhet i form av at man får en dobbel prinsipal-agent-problemstilling; både mellom innbyggerne og staten, og staten og ledelsen. Det har også i en rekke sammenhenger vært stilt spørsmålstegn ved statens kompetanse som eier. På den andre siden eier staten ofte store selskaper med viktige markedsposisjoner. Dette kan virke positivt på lønnsomheten.

Finansinstitusjoner omfatter norske private banker, forsikringsselskaper, investeringsselskaper, pensjonsfond og aksjefond. Finansielle eiere er antatt å ha høy kompetanse og lavere marginalkostnad på å overvåke et selskaps ledelse. Imidlertid kan det oppstå et prinsipal-agent-problem gjennom at finansielle eiere ikke forvalter sine egne penger.

¹⁹ Fremstillingen bygger på Bøhren (2005).

Utenlandske eiere omfatter alle utenlandske aktører inkludert privatpersoner bosatt utenfor Norge. Disse regnes som mindre tilbøyelig til å drive aktiv eierstyring. Målet med eierskapet er ofte å diversifisere investeringene, og eierskapet vil ofte ha et kortsiktig perspektiv.

Privatpersoner omfatter privatpersoner bosatt i Norge. Ved siden av utenlandske privatpersoner er denne gruppen den eneste som representerer direkte eierskap i form av at det ikke er noe mellomledd mellom investor og den endelige eieren. Individuelt eierskap gir mulighet til en direkte overvåkning av ledelsen. Imidlertid er det ikke sikkert at alle individuelle eiere har den nødvendige kompetansen.

Andre selskaper omfatter norske ikke-finansielle selskaper. Dette er en veldig sammensatt gruppe, og det er vanskelig å si noe generelt om hvordan disse opptrer.

Bøhren (2005) viser til et forskningsprogram om eierstyring han selv er med på som tar for seg norske børsnoterte selskaper i perioden 1989-1997.²⁰ De finner at *direkte* (personlig) eierskap virker positivt på lønnsomheten. Det samme gjelder et *aktivt* eierskap. Bøhren tar også for seg andre aspekter ved eierskapet:

Et *konsentrert* eierskap vil gi insentiver og makt til effektiv styring, noe som kan gi økt lønnsomhet forutsatt at eierne er kompetente. På den annen side kan det også føre til at de store eierne undertrykker minoriteten og at den skjerpene effekten av et spredt eierskap og likvide aksjer forsvinner. Bøhren finner en klar negativ sammenheng mellom lønnsomhet og eierkonsentrasjon.

Kortsiktig eierskap kan være positivt for lønnsomheten i form av at det virker disiplinerende på ledelsen, men det kan også føre til at selskapet får et for kortsiktig fokus og at eierne ikke har kompetanse om selskapet. Bøhren finner at kortsiktig eierskap er gunstig for lønnsomheten dersom eierne er finansinstitusjoner eller andre selskaper. Dersom vi står overfor utenlandske eiere eller privatpersoner er kortsiktighet heller et onde.

²⁰ Se forskningsprogrammets hjemmeside: <http://finance.bi.no/~governance/>

Makroøkonomiske størrelser og lønnsomhet

Utviklingen i lønnsomhet vil også påvirkes av makroøkonomiske forhold. Utviklingen i makroøkonomiske størrelser som rente, oljepris og valutakurs er felles for hele økonomien. Imidlertid vil det variere hvordan selskapenes lønnsomhet blir påvirket av disse størrelsene. En enkel illustrasjon på dette er at et selskap innen oljenæringen vil tjene på en økning i oljeprisen, mens for de fleste andre selskaper vil økt oljepris føre til en svekkelse av lønnsomheten. Et annet eksempel er at selskaper i konkurranseutsatte sektorer vil merke en styrking av kronekursen mye bedre enn selskaper i mer skjermede sektorer. Jeg vil se nærmere på sammenhengen mellom rente, valutakurs, oljepris og lønnsomhet i kapittel 9.5.

5. Hva kjennetegner børsnoterte selskaper?

På bakgrunn av de forholdene som ble drøftet i det foregående kapittelet, vil jeg nå gå over til å se på hva som skiller børsnoterte og ikke-børsnoterte selskaper, og hvorvidt vi vil forvente at lønnsomhetsutviklingen i børsnoterte selskaper er representativ for hele Foretaks-Norge. En empirisk sammenligning av børsnoterte selskaper og alle aksjeselskaper vil bli gitt i kapittel 10.

Selskapsstørrelse

Det er naturlig å anta at de fleste børsnoterte selskaper er langt større enn et gjennomsnittlig aksjeselskap.²¹ For å bli notert på Oslo Børs hovedliste må markedsverdien av selskapets egenkapital være minst 300 millioner kroner. Mange unoterte selskaper tilfredsstiller ikke dette kravet til børsnotering. I følge drøftingen i forrige kapittel har vi sett at det kan være en negativ sammenheng mellom selskapsstørrelse og lønnsomhet.

Kapitaltilgang

Den viktigste motivasjonen for å bli notert på børsen er å få bedret kapitaltilgang. Ved å være børsnotert får man lettere tilgang til egenkapital, og dermed ofte også til lånekapital.

Børsnoterte selskaper får også mer oppmerksomhet og omtale enn andre selskaper. Dette kan ha positive effekter ved at flere er interessert i å investere i selskapet. Det at børsnoterte selskaper som oftest er store selskaper, kan vi også tenke oss at gir bedre tilgang på kapital. Vi har i forrige kapittel sett at kapitaltilgang kan være viktig for selskapets lønnsomhet.

Informasjonsplikt

Børsnotering medfører krav til åpenhet. All kurssensitiv informasjon skal gis Oslo Børs.

Dette skal sikre at alle får tilgang til den samme informasjonen på samme tidspunkt.

Børsnoterte selskaper plikter blant annet å levere *kvartalsregnskap*. De er også underlagt en informasjonsplikt ved fusjoner, fisjoner og emisjoner som er mer omfattende enn for unoterte selskaper. Investorer i børsnoterte selskaper er underlagt *flaggingsplikt*. Det vil si at de plikter å underrette både selskapet og Oslo Børs dersom de passerer visse eierandeler, henholdsvis 5, 10, 20, 33, 50, 67 og 90 %. En passering av 40 % av stemmene utløser *tilbudsplikt*. Unoterte selskaper er ikke underlagt annen informasjonsplikt til offentligheten enn gjennom den årlige

²¹ En empirisk analyse av selskapsstørrelse vil bli gitt i kapittel 9.3.

regnskapsavleggelsen. Alt dette gjør at markedet lettere kan vurdere risiko og avkastning på aksjene i børsnoterte enn i ikke-børsnoterte selskaper. Dette kan være positivt for børsnoterte selskaper i form av økt interesse for aksjen, men av hensyn til konkurranse kan dette være en ulempe.

Eierskap

Informasjon om eierskapet i børsnoterte selskaper er lett tilgjengelig. Det er derimot verre å kartlegge eierskapet i ikke-børsnoterte selskaper. Kapittel 9.4 gir en oversikt over ulike eiertypers andeler av markedsverdien på Oslo Børs, samt resultater fra en analyse som forsøker å kartlegge eierskap i ikke-børsnoterte selskaper.

Jeg vil nå ta for meg andre sider ved eierskapet. Børsnoterte selskaper har et langt mer spredt eierskap enn et gjennomsnittlig aksjeselskap. For å bli notert på Oslo Børs hovedliste må selskapet ha minst 1000 eksterne eiere (det vil si eiere som ikke er tilknyttet selskapet gjennom styret, ledelsen og lignende) som hver eier aksjer for minst 10 000 kroner. Det er også flere små aksjonærer i børsnoterte selskaper fordi det er mer tilgjengelig informasjon om disse selskapene. Bøhren (2005) fant en negativ sammenheng mellom lønnsomhet og eierkonsentrasjon for børsnoterte selskaper. Det er imidlertid ikke sikkert at en slik sammenheng også vil gjelde andre selskaper.

Det er stilt spørsmål om børsnoterte selskaper har et for kortsiktig fokus som følge av at mange av eierne er kortsiktige. Børsnoterte selskaper har blant annet mange utenlandske eiere som kun ser på selskapet som et investeringsobjekt. Det er også påpekt at det store fokuset på selskapenes kvartalsrapporter trekker i samme retning. Bøhren (2005) viser imidlertid at kortsiktige eiere i noen sammenhenger kan være positivt for lønnsomheten.

Næringssammensetning

I kapittel 4 så vi at hvilken næring selskapet operer i kan ha betydning for lønnsomheten. Ettersom vi ønsker å sammenligne lønnsomhetsutvikling i alle børsnoterte selskaper mot hele Foretaks-Norge, vil det være interessant å vite mer om næringssammensetningen i de to utvalgene. En slik sammenligning vil bli gitt i kapittel 9.7. Vi vet allerede at utvinning av olje og gass er en næring som er relativt tungt vektet på Oslo Børs. Denne næringen er spesiell på flere måter. For det første har vi sett at selskaper innen olje- og gassutvinning kan oppnå en ekstraordinært høy lønnsomhet, en såkalt grunnrente. For det andre er denne næringen utsatt

for utviklingen i internasjonale oljepriser. Generelt antar man ofte at børsnoterte selskaper er mer eksponert mot utlandet enn andre selskaper, enten det er gjennom eksport, importkonkurranse, import av innsatsfaktorer, produksjon i utlandet eller utenlandsk eierskap.²² Dette tilsier at børsnoterte selskaper samlet sett vil ha en annen lønnsomhetsutvikling enn hele Foretaks-Norge.

²² Se blant annet rammen "Hvor norsk er Oslo Børs?" (Finansiell stabilitet 1/04, 2004, s. 15).

6. Oppsummering

Etter å ha sett på hva teorien kan fortelle oss om faktorer som bestemmer lønnsomhet og forskjeller mellom børsnoterte og ikke-børsnoterte foretak, vil jeg nå oppsummere de viktigste punktene. Tabell 1 viser hva vi på bakgrunn av teorien kan anta om lønnsomheten i børsnoterte og ikke-børsnoterte selskaper. Dette er imidlertid høyst usikre antagelser.

Tabell 1: Hva teorien forteller oss om lønnsomhet i børsnoterte foretak

Hva bestemmer lønnsomheten? (Kapittel 4)	Hva kjennetegner børsnoterte foretak? (Kapittel 5)	Lønnsomhet i børsnoterte og ikke-børsnoterte foretak
Selskapsstørrelse: Store selskaper mindre lønnsomme enn små?	Store selskaper	Børsnoterte foretak mindre lønnsomme?
Knappe ressurser: Tilgang til knappe ressurser øker lønnsomheten	Stor andel innen utvinning av olje og gass	Børsnoterte foretak mer lønnsomme?
Kapitaltilgang: God tilgang på kapital gir høyere lønnsomhet	God kapitaltilgang	Børsnoterte foretak mer lønnsomme?
Eierskap: Konsentrert eierskap negativt for lønnsomheten	Spredt eierskap	Børsnoterte foretak mer lønnsomme?
Kortsiktig eierskap positivt for lønnsomheten	Kortsiktig eierskap	Børsnoterte foretak mer lønnsomme?
Konjunkturer: Selskaper påvirkes ulikt av makroøkonomiske størrelser som rente, valutakurs og oljepris	Mer eksponert mot utlandet	Ikke representativ lønnsomhetsutvikling?
Næringssammensetning: Hvilken næring selskapet opererer i har betydning for lønnsomheten	Næringssammensetningen på Oslo Børs er ikke representativ	Ikke representativ lønnsomhetsutvikling?

DEL III: DATASETT OG METODE

7. Datasett

Dette kapitlet beskriver de datasettene som er brukt i analysene, hvilke tilrettelegginger som er gjort og mulige problemer knyttet til å bruke disse datasettene.

7.1 *Beskrivelse av datasettene*

Analysen bygger på tre datasett:

- **Norges Banks regnskapsdatabase: SEBRA-databasen** (System for Elektronisk Behandling av Regnskapsanalyse). Databasen inneholder ordinære årsregnskaper (resultatregnskap og balansedata) innsendt til Regnskapsregisteret i Brønnøysund for alle norske aksjeselskaper for regnskapsårene 1988-2003.²³ For 2003 omfatter databasen om lag 140 000 selskaper. Regnskapene er tilrettelagt på elektronisk form av Dun & Bradstreet Norway (D&B).
 - **Norges Banks konsernregnskapsdatabase.** Databasen inneholder konsernregnskap²⁴ (resultatregnskap og balansedata) innsendt til Regnskapsregisteret i Brønnøysund for alle norske konsern for regnskapsårene 1992-2003. For 2003 omfatter databasen om lag 3000 konsern. Regnskapene er tilrettelagt på elektronisk form av D&B.
- SEBRA-databasen og konsernregnskapsdatabasen inneholder organisasjonsnummer, regnskapsår, selskapsnavn, næringskode²⁵, resultatregnskap og balanseoppstilling for hvert enkelt selskap/ konsern og regnskapsår.²⁶
- **Statistisk sentralbyrås kvartalsvise regnskapsstatistikk for børsnoterte selskaper.** Statistikken²⁷ inneholder utvalgte kvartalsvise regnskapsposter og nøkkeltall aggregert

²³ Databasen inneholder regnskaper for alle foretak som er innsendingspliktige til Regnskapsregisteret. Dette omfatter i tillegg til aksjeselskapene alle allmennaksjeselskaper, sparebanker, forsikringsselskaper, stiftelser, statsforetak og selskaper som driver petroleumsvirksomhet. De aller fleste er likevel aksjeselskaper. Ansvarlige selskaper er ikke innsendingspliktige. For en definisjon av ansvarlig selskap, se Vedlegg A.

²⁴ Se Vedlegg A for definisjon av konsernregnskap.

²⁵ I samsvar med Standard for næringsgruppering 2002 (2003).

²⁶ For en fullstendig oversikt, se Vedlegg C.

²⁷ Nøkkeltall for børsnoterte foretak, 2005.

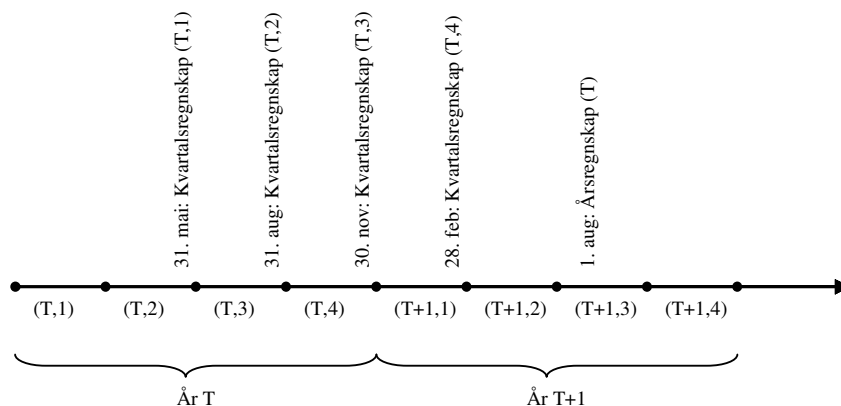
over alle norske ikke-finansielle selskaper notert på Oslo Børs fra og med første kvartal 2002 til og med første kvartal 2005. Den bygger på selskapenes kvartalsrapporter innsendt til Oslo Børs. For første kvartal 2005 omfatter statistikken 143 selskaper. Kvartalsrapporten omfatter hele den økonomiske enheten, det vil si konsernet i de tilfeller det utarbeides konsernregnskap. Dermed bygger statistikken på en blanding av ordinære årsregnskap og konsernregnskap.

Den kvartalsvise regnskapsstatistikken inneholder driftsinntekter, driftsresultat, ordinært resultat før skatt, egenkapital og sum egenkapital og gjeld aggregert over alle ikke-finansielle børsnoterte selskaper. Som vi skal se senere avgrenser dette hvilke lønnsomhetsmål det er mulig å se på.

7.2 Tidspunkt for offentliggjøring av regnskap

Som nevnt tidligere er tidspunktet regnskapene er tilgjengelig ofte et sentralt problem når man ønsker å bruke regnskap i analyser. I figur 8 gis en oversikt over når årsregnskapene og kvartalsregnskapene offentliggjøres. Årsregnskapene skal oversendes Regnskapsregisteret i Brønnøysund innen 1. august i året etter regnskapsåret. Norges Bank får datasettet fra Dun & Bradstreet i september året etter regnskapsåret. De siste årsregnskapene jeg har hatt tilgang til er dermed for regnskapsåret 2003. Kvartalsregnskapene skal oversendes Oslo Børs innen to måneder etter kvartalets slutt. Statistisk sentralbyrå publiserer tallene om lag en til to uker etter dette. De siste kvartalsregnskapene jeg har hatt tilgang til er dermed for første kvartal 2005.

Figur 8: Tidspunkt for offentliggjøring av regnskap

7.3 Tilrettelegging av datasettene

Det er foretatt en rekke tilpasninger av datasettene for å tilrettelegge dem for analysen. Jeg vil her kort gå gjennom hvilke tilpasninger som er gjort.

Identifisering av børsnoterte selskaper

Børsnoterte selskaper er identifisert ved å koble organisasjonsnumrene i henholdsvis regnskapsdatabasene og en liste over børsnoterte selskaper fra Oslo Børs Informasjon AS.

Næringsgruppering

På bakgrunn av næringskodene er selskapene klassifisert i 21 aggregerte næringer i samsvar med den nøkkelen som brukes i Norges Bank. Dette er en noe annen inndeling enn næringshovedområdene i Standard for næringsfordeling 2002, blant annet for å kunne skille ut foretak innen olje og gass, eiendomsdrift og datavirksomhet.²⁸

I følge regnskapsdatabasene er om lag halvparten av de børsnoterte selskapene klassifisert med næringskode 74.150, det vil si som ikke-finansielle holdingselskaper. Dette er lite hensiktsmessig ettersom det ikke gir informasjon om hva slags næringer selskapet opererer i. Dessuten er dette mest sannsynlig en feil i databasene.²⁹ I utgangspunktet skulle man tro at dette hovedsakelig var et problem i konsernregnskapene og ikke i selskapsregnskapene. Ved nærmere undersøkelse viser det seg imidlertid at for flere konsern er konsernregnskapet og selskapsregnskapet nesten identiske. For Norsk Hydro ASA er konsernregnskapet og selskapsregnskapet identiske for årene 1992-1995. For alle de børsnoterte selskapene samlet sett utgjør eiendelene i morselskapenes ordinære regnskaper om lag 60 % av eiendelene i konsernregnskapene. Derfor er dette også et problem i selskapsregnskapene. Det er derfor foretatt en ny registrering av alle de børsnoterte selskapene med næringskoden 74.150 i begge regnskapsdatabasene, der næringskoden er hentet inn på nytt fra Enhetsregisteret i Brønnøysund. Noen selskaper er slettet fra Enhetsregisteret. Det er da gjort forsøk på å hente inn informasjon om virksomheten i selskapet på andre måter. Etter de nye næringskodene er det kun et fåtall børsnoterte selskaper som har næringskode 74.150.

²⁸ For en oversikt over de aggregerte næringene som er benyttet, se Vedlegg D.

²⁹ I følge Statistisk sentralbyrå er det tre kriterier som skal være oppfylt for at et selskap skal få næringskode 74.150: Det er morselskap i et konsern, det har ingen egen betydningsfull produksjon og i konsernet inngår mange enheter med ulike næringskoder (Grorud, 2002, s. 31).

Det er imidlertid flere problemer knyttet til næringsfordelingen. Mange konsern driver betydelig virksomhet innen flere ulike næringer. Disse skal ha næringskode etter den viktigste aktiviteten. Det er opplagt at denne klassifiseringen ikke er fullt ut tilfredsstillende. Statistisk sentralbyrå arbeider nå med en ny klassifisering av alle store konsern. De kartlegger hvilke virksomhetsområder som utgjør hovedtyngden i konsernet i form av verdiskaping, sysselsetting og omsetning. Konsernene vil få to næringskoder, en for den viktigste aktiviteten og en for den faktiske virksomheten til morselskapet. Dette er imidlertid ikke klart per dags dato. For å bøte på dette problemet har jeg sett nærmere på enkelte store konsern som har betydelig virksomhet innen flere næringer. Jeg har valgt å ta for meg Norsk Hydro ASA, og fordelt regnskapspostene på de ulike virksomhetsområdene industri og utvinning av olje og gass i henhold til et anslag basert på selskapenes årsrapporter. For årene 1992-1995, hvor selskaps- og konsernregnskapet som nevnt er identiske, er denne korrigeringen også gjort for selskapsregnskapet.

Tilpasning til kvartalsstatistikken

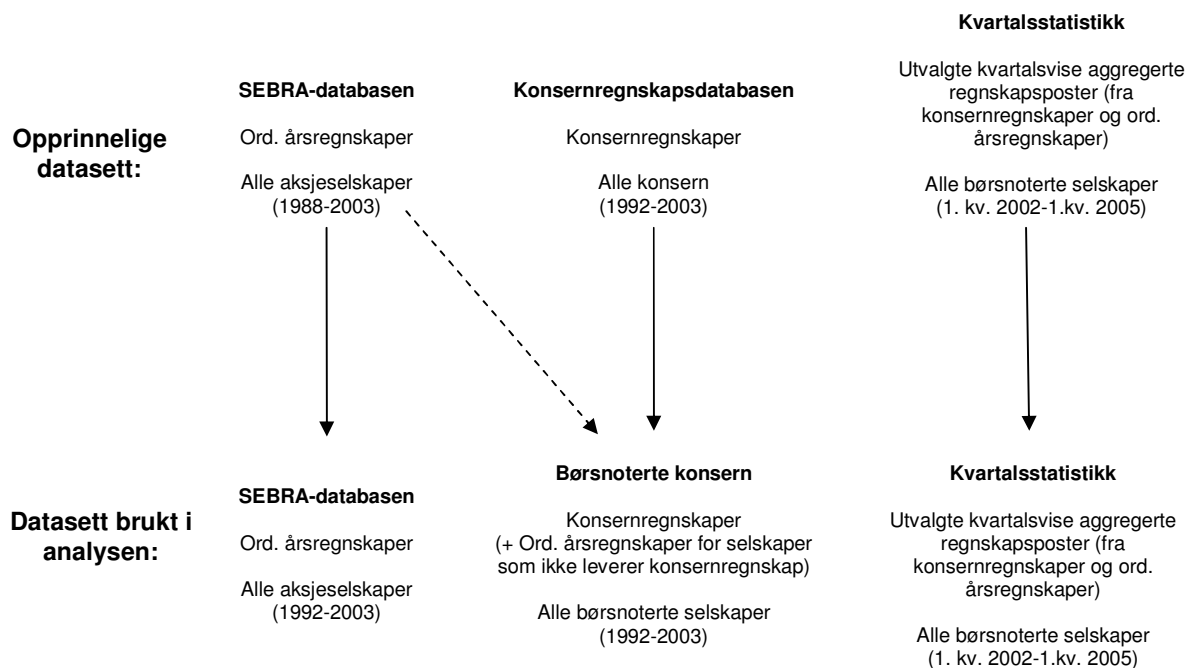
Ettersom jeg kun har tilgang til den kvartalsvise regnskapsstatistikken på aggregert nivå, vil jeg i stor grad være avhengig av å tilpasse de andre datasettene etter denne for å få sammenlignbare tidsserier. Kvartalsstatistikken inneholder som nevnt en blanding av konsernregnskaper og ordinære regnskaper. For å få en mest mulig sammenlignbar historisk serie er det, basert på SEBRA-databasen og konsernregnskapsdatabasen, laget et tilsvarende datasett for børsnoterte selskaper i perioden fra 1992 til 2003. Det nye datasettet består i all hovedsak av konsernregnskaper ettersom de aller fleste børsnoterte selskaper leverer konsernregnskap. Jeg vil derfor omtale tall som er hentet fra disse datasettene som tall for børsnoterte konsern.³⁰ Dermed har vi tre datasett for den videre analysen: årlige regnskaper for alle aksjeselskaper (SEBRA-databasen)³¹, årlige regnskaper for børsnoterte konsern (basert på SEBRA-databasen og konsernregnskapsdatabasen)³² og kvartalsstatistikken for børsnoterte konsern³³ (se figur 9).

³⁰ For en nærmere definisjon av børsnoterte konsern, se Vedlegg A.

³¹ Vedlegg E gir en oversikt over antall selskaper, aggregerte regnskapsposter og aggregerte nøkkeltall for alle aksjeselskaper, fordelt på aggregerte næringer.

³² Vedlegg F gir en oversikt over antall selskaper, aggregerte regnskapsposter og aggregerte nøkkeltall for børsnoterte konsern, fordelt på aggregerte næringer.

³³ Vedlegg G gir en oversikt over antall selskaper, aggregerte regnskapsposter og aggregerte nøkkeltall for børsnoterte konsern på kvartalsbasis.

Figur 9: Oversikt over datasettene som er benyttet i analysen.

I kvartalsstatistikken er finansielle selskaper trukket ut. I den delen av analysen som sammenligner lønnsomhetsutviklingen i børsnoterte konsern og alle aksjeselskaper er derfor selskaper innen finansnæringen utelatt fra datasettene.

7.4 Kvalitetssikring, mangler og korrigeringer

Mulige feilkilder

SEBRA-databasen og konsernregnskapsdatabasen er kontrollert av D&B og Norges Bank. Likevel vil det alltid kunne oppstå feil i en så omfattende database. Mulige feilkilder kan ligge hos regnskapsfører, ved punching hos D&B og ved bearbeiding av data i SEBRA. Det er grunn til å tro at sannsynligheten for feil er større for små foretak enn for store. Jeg har i arbeidet med datasettet korrigert enkelte opplagte feil i regnskapstallene. Det er også flere tilfeller av at næringskoden mangler eller at det er oppgitt en ugyldig næringskode. Disse er registrert som uklassifiserte.

Samsvar med kvartalsstatistikken

Til tross for at utvalget av børsnoterte selskaper i regnskapsdatabasen er tilpasset utvalget i kvartalsstatistikken, er det ikke sikkert at disse seriene vil gi sammenfallende resultater. Dette kan blant annet skyldes at bestanden av selskaper varierer fra kvartal til kvartal, og at noen av selskapene kan ha levert kvartalsregnskap men ikke årsregnskap. Det kan også skyldes manglende revisjon og mindre strenge krav til føring av kvartalsregnskapene.

Antall selskaper i databasene

Antall foretak i SEBRA-databasen er kontrollert mot antall innsendingspliktige til Regnskapsregisteret. Tall fra Brønnøysund viser at det for regnskapsåret 2002 var 143 325 innsendingspliktige foretak. SEBRA-databasen inneholder 140 441 regnskap for 2002. Dette avviket kan skyldes at noen regnskaper ikke ble levert eller ble levert for sent. Statistikk fra Brønnøysund viser at om lag 90 % av foretakene leverer innen fristen 1. august året etter regnskapsåret. Per 31. desember 2003 hadde 141 605 av de innsendingspliktige levert regnskap.³⁴ SEBRA-databasen skal imidlertid bli oppdatert to ganger årlig, så dette gir ingen fullgod forklaring på avviket. Det er et problem at det ofte er selskaper med dårlige resultater som ikke leverer regnskapet innen fristen. Dette er det ikke korrigert for i analysen. For regnskapsårene 1994 og 1995 mangler SEBRA-databasen unormalt mange selskaper. Blant annet mangler regnskapet for Statoil i 1995. Det er ikke kartlagt hva dette skyldes.

For de børsnoterte selskapene er situasjonen bedre. Databasen mangler imidlertid regnskaper for seks av selskapene i listen fra Oslo Børs Informasjon AS.³⁵

Skattereform

Ettersom konsernregnskapsdatabasen begynner i 1992 vil dette være det første året som er med i analysen. Skattereformen i 1992 kan ha hatt både midlertidige og permanente effekter på regnskapsføringen. Blant annet ble det åpnet for at enkeltselskaper kunne overflytte skattbar inntekt fra 1991 til 1992, og måten man målte egenkapitalen på ble endret. Dette er ikke tatt hensyn til i analysen. Den nye regnskapsloven i 1998 førte til endringer i kontoplanen. Dette har imidlertid ikke konsekvenser for de nøkkeltallene jeg skal analysere.

³⁴ For en oversikt over antall aksjeselskaper, se Vedlegg H.

³⁵ For en oversikt over antall børsnoterte selskaper, se Vedlegg I.

Diverse problemstillinger

Det har ikke vært mulig å korrigere for eventuelle sesongsvingninger i kvartalsstatistikken ettersom vi her kun har observasjoner for tre år.

Det er ikke tatt høyde for at regnskapsåret kan avvike fra kalenderåret. Dette gjelder imidlertid få eller ingen selskaper og bør ikke utgjøre noe problem for den videre analysen.

8. Metode

Jeg vil i dette kapittelet beskrive metoden som er benyttet i analysene. Det vil bli lagt særlig vekt på å forklare regnskapsanalysen. I arbeidet med oppgaven har jeg benyttet statistikkprogrammet SPSS 13.0 samt Microsoft Excel 2002.

8.1 Regnskapsanalyse

For å svare på problemstillingen for denne oppgaven vil jeg benytte regnskapsdata til å se på den historiske lønnsomhetsutviklingen i norske selskaper. Jeg vil sammenligne utviklingen i børsnoterte konsern med utviklingen for alle aksjeselskaper. Det er viktig å huske at heller ikke aksjeselskapene utgjør hele Foretaks-Norge. Dette forholdet vil bli tatt opp i de innledende analysene.

Selskapets regnskap inneholder informasjon om regnskapsårets inntekter, kostnader og resultat (resultatregnskapet), samt den finansielle stillingen ved regnskapsårets slutt, det vil si hvilke eiendeler selskapet har og hvordan disse er finansiert (balansen). Tabell 2 og 3 viser et oppsett over de viktigste postene i resultatregnskapet og balansen.³⁶

Tabell 2: Oppsett over de viktigste postene i resultatregnskapet

Driftsinntekter
- Driftskostnader
= Driftsresultat
+ Finansinntekter
- Finanskostnader
= Ordinært resultat før skatt
- Skatt på ordinært resultat
= Ordinært resultat
+ Ekstraordinær inntekt
- Ekstraordinær kostnad
- Skatt på ekstraordinært resultat
= Årsresultat

³⁶ Se Vedlegg C for en fullstendig oversikt over postene i resultatregnskapet.

Driftsinntekter og driftskostnader er inntekter og kostnader fra produksjonen som for eksempel salgsinntekter, varekostnader, lønnskostnader, avskrivninger og nedskrivninger. *Finansinntekter og finanskostnader* er inntekter og kostnader knyttet til investeringer, fordringer og gjeld. *Ekstraordinære inntekter og kostnader* er vesentlige poster som ikke har sammenheng med den vanlige driften og ikke opptre regelmessig. *Skattekostnaden* er skatt knyttet til det regnskapsmessige resultatet og fordeles på ordinært og ekstraordinært resultat.

Balansen har to sider. Den ene siden viser eiendelene, den andre hvordan eiendelene er finansiert.

Tabell 3: Oppsett over de viktigste postene i balansen

Anleggsmidler	Egenkapital
+ Omløpsmidler	+ Gjeld
= Eiendeler	= Totalkapital

Anleggsmidler omfatter eiendeler som er bestemt til varig eie eller bruk, som maskiner, goodwill og langsiktige kapitalplasseringer. *Omløpsmidler* er eiendeler knyttet til varekretsløpet som varelager, fordringer og kortsiktige kapitalplasseringer. *Egenkapitalen* er den delen av totalkapitalen som tilhører eierne, og fremkommer som verdien av eiendelene fratrukket gjeld. *Gjeld* er selskapets forpliktelser, både kortsiktige og langsiktige.

Regnskapsanalyse vil si å bearbeide regnskapsdata for å få innsikt i den økonomiske situasjonen i selskapet. Det er lange tradisjoner for å bruke finansielle nøkkeltall fra regnskapet for å si noe om hvordan det går med selskapet. Det er likevel ikke problemfritt å bruke slik informasjon. Det er viktig å huske på at regnskapet ikke nødvendigvis gir en eksakt beskrivelse av realøkonomien i selskapet. I føringen av et regnskap er det en viss frihet knyttet både til klassifisering og datering av inntekter og kostnader så vel som verdsetting og avskrivning av eiendeler. Man må også ta hensyn til at nøkkeltallene ikke alltid er direkte sammenlignbare over tid og mellom selskaper. Den informasjonen vi får fra nøkkeltallene må sees i sammenheng med annen informasjon vi har om selskapet, så vel som utviklingen i næringen og økonomien for øvrig. Dessuten vil vi ikke kun være opptatt av nivået på nøkkeltallet, men også utviklingen og variasjonen over tid. En situasjon med lav men stabil

lønnsomhet kan være bedre enn en situasjon med høyere gjennomsnittlig lønnsomhet og sterkere variasjon.

Når vi ønsker å analysere lønnsomhetsutviklingen i selskapet, kan vi ta utgangspunkt i flere ulike lønnsomhetsmål. I kapittel 4 nevnte jeg at lønnsomhet måler overskuddet i relasjon til selskapets størrelse. Dette var noe vagt definert. I stedet for selskapets samlede overskudd bruker vi ofte ordinært resultat før skatt. Også driftsresultatet kan benyttes. Som mål på selskapets størrelse kan man bruke eiendeler, egenkapital eller omsetning. Som nevnt i kapittel 7 er hvilke nøkkeltall vi kan se på begrenset av hvilke data vi har tilgjengelig på kvartalsbasis. Dette gjør at de nøkkeltallene vi vil bruke er:

- **Egenkapitalavkastning**

$$\text{Egenkapitalavkastning} = \frac{\text{Ordinært resultat før skatt}}{\text{Egenkapital}} \times 100\%$$

Dette er avkastningen på egenkapitalen i selskapet og viser hva selskapet har oppnådd i avkastning på den kapitalen som eierne har hatt innestående i selskapet i løpet av året, enten i form av innskutt kapital eller i form av tilbakeholdt overskudd.

Egenkapitalen måles ved regnskapsårets slutt.

- **Resultatgrad**

$$\text{Resultatgrad} = \frac{\text{Ordinært resultat før skatt}}{\text{Driftsinntekter}} \times 100\%$$

Dette er forholdet mellom resultatet og driftsinntektene og viser hvor stor andel av salgsinntektene selskapet sitter igjen med før skatt etter at man har tatt hensyn til driftskostnader og finansinntekter og -kostnader. Hvis resultatgraden er 8 %, vil 8 øre av hver krone i salgsinntekter tilfalle eierne før skatt mens 92 øre går til dekning av eksempelvis driftskostnader og rentekostnader. Resultatgraden er et mål på effektivitet. Jo høyere resultatgrad, jo mer sitter eierne igjen med per salgskrone, og jo høyere blir egenkapitalavkastningen.

- **Driftsmargin**

$$\text{Driftsmargin} = \frac{\text{Driftsresultat}}{\text{Driftsinntekter}} \times 100\%$$

Dette er forholdet mellom driftsresultat og driftsinntekter og viser hvor mye selskapet får inn fra driften per krone salgsinntekter, det vil si etter at driftskostnadene er trukket fra.

Et mye brukt mål på lønnsomhet som ikke er tatt med her er total kapitalavkastningen. Denne beregnes vanligvis som ordinært resultat før skatt og rentekostnader i prosent av total kapitalen. Vi bruker altså resultatet før vi tar hensyn til hvordan kapitalen er anskaffet, det vil si før kostnader knyttet til lånefinansieringen er trukket fra. Ettersom vi ikke har kvartalsvise tall for rentekostnader, kan vi ikke benytte dette nøkkeltallet i vår analyse.

Dekomponering av lønnsomhetsmål

Lønnsomheten er som nevnt ikke umiddelbart sammenlignbar mellom selskaper. For å illustrere dette vil jeg se nærmere på hva som ligger bak lønnsomhetsmålene. En dekomponering av egen kapitalavkastningen som blant annet brukes i Spilling (2000) gir at:

$$\text{Egen kapitalavkastning} = \text{Resultatgrad} \times \frac{\text{Total kapitalens omløpshastighet}}{\text{Total kapital}} \times \text{Leverage}$$

$$\frac{\text{Ordinært resultat før skatt}}{\text{Egen kapital}} = \frac{\text{Ordinært resultat før skatt}}{\text{Driftsinntekter}} \times \frac{\text{Driftsinntekter}}{\text{Total kapital}} \times \frac{\text{Total kapital}}{\text{Egen kapital}}$$

Resultatgraden er som sagt et mål på effektivitet. *Total kapitalens omløpshastighet* viser hvor store inntekter selskapet genererer per krone bundet opp i selskapet. Dette er også et mål på effektivitet, men det sier også noe om selskapets kapitalintensivitet. Et selskap som har høy kapitalintensivitet vil ha en relativt lav verdi for total kapitalens omløpshastighet. *Leverage* viser hvor store investeringer selskapet har gjennomført per krone investert av eierne, og er et mål på selskapets finansieringsstruktur. En høyere leverage betyr at en høyere andel av eiendelene er gjeldsfinansiert. Dette får konsekvenser for egen kapitalavkastningen ettersom et selskap som har en høy gjeldsgrad er mer risikabelt, og således bør ha en høyere avkastning. Ved å se på disse tre komponentene får vi altså mer informasjon enn om vi ser på egen kapitalavkastningen alene.

Aggregerte nøkkeltall

Oppgaven vil studere aggregerte nøkkeltall for alle selskapene og for enkelte næringer. Det aggregerte nøkkeltallet finner vi ved å summere både teller og nevner over alle de aktuelle selskapene, og deretter dele den aggregerte telleren på den aggregerte nevneren.

Annualiserte kvartalsdata

For årene 2002, 2003 og 2004 har vi kvartalsvis regnskapsstatistikk for alle fire kvartaler. De annualiserte nøkkeltallene er her funnet ved å summere opp de løpende postene for hvert kvartal (driftsinntekter, driftsresultat og ordinært resultat før skatt). Egenkapitalen er målt ved utgangen av fjerde kvartal, på samme måte som i analysene av årsregnskapene.

For 2005 har vi kun kvartalsvis regnskapsstatistikk for første kvartal. De løpende postene er her multiplisert med fire. Egenkapitalen er målt ved utgangen av første kvartal.

8.2 Regresjonsanalyse

For å foreta en sammenligning av lønnsomhetsutviklingen i børsnoterte konsern og alle aksjeselskaper vil jeg foreta en regresjonsanalyse. Det er imidlertid viktig å understreke at oppstillingen av denne analysen ikke skal gjenspeile en årsak-virkning-sammenheng. Et alternativ kunne ha vært å kun se på korrelasjonen mellom de to tidsseriene. Når jeg likevel velger å foreta en regresjonsanalyse er det for å få kartlagt hvordan sammenhengene utvikler seg over tidsrommet, og for å kunne lage prediksjoner basert på formelle modeller.

Jeg vil ta utgangspunkt i den statiske regresjonsmodellen:

$$(LØNNSOMHET^{alle\ aksjeselskaper})_t = \alpha + \beta (LØNNSOMHET^{børsnoterte\ konsern})_t + restledd_t$$

der $(LØNNSOMHET^{alle\ aksjeselskaper})$ er den aggregerte egenkapitalavkastningen, resultatgraden eller driftsmarginen for alle aksjeselskaper i regnskapsår t , og tilsvarende er den aggregerte egenkapitalavkastningen i alle børsnoterte konsern i regnskapsår t .

En annen funksjonsform, som for eksempel en log-log relasjon, kunne vært benyttet. Det er imidlertid ingen grunn til å tro anta noe annet enn en lineær sammenheng mellom de to variablene.

Tidsseriene er forholdsvis kort – vi har kun 12 observasjoner. På den annen side har vi bare én forklaringsvariabel.

DEL IV: ANALYSE

9. Innledende analyser

Det vi til syvende og sist ønsker informasjon om, er lønnsomhetsutviklingen i hele Foretaks-Norge. Jeg vil i neste kapittel undersøke hvorvidt informasjon om de børsnoterte konsernene kan hjelpe oss i å anslå denne utviklingen. Før jeg kommer så langt er det interessant å se nærmere på hvilke foretak det her er snakk om. Hvor mange foretak har vi? Hvor mange av disse er aksjeselskaper? Hvordan fordeler foretakene seg på ulike næringer? Hvem eier selskapene? Dette vil gi nyttig bakgrunnsinformasjon for den videre analysen.

9.1 Hvor mange foretak har vi?

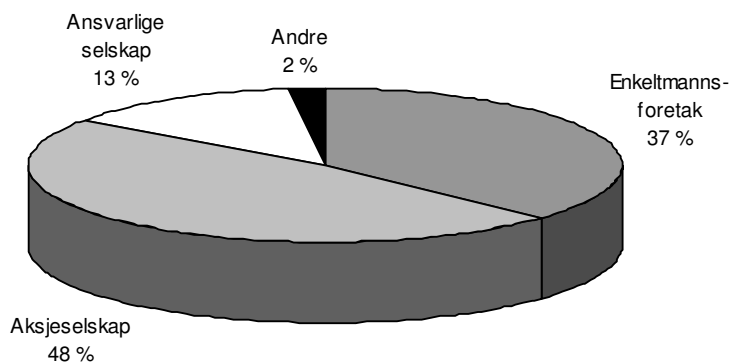
”Det kan kanskje virke unødvendig å stille spørsmålet om hvor mange foretaksenheter det finnes i norsk næringsliv, men med den utviklingen vi har sett i statistikken de siste årene, er spørsmålet meget relevant”

(Spilling, 2000, s. 72).

Det er vanskelig å få fullstendig oversikt over antall foretak. I følge tall fra Foretaksregisteret i Brønnøysund var det ved utgangen av 2003 vel 320 000 næringsdrivende foretak i Norge. Dette omfatter i hovedsak alle aksjeselskaper, alle ansvarlige selskaper samt deler av enkeltmannsforetakene³⁷.

Etter som jeg kun har regnskapsdata for aksjeselskapene, er det interessant å se hvor stor andel disse utgjør av hele Foretaks-Norge. Som figur 10 viser, utgjør aksjeselskapene om lag halvparten av foretakene i Foretaksregisteret. I tillegg til foretakene i Foretaksregisteret kommer et stort antall enheter som ikke er registreringspliktige.

³⁷ Se Vedlegg A for en definisjon av aksjeselskaper, ansvarlige selskaper og enkeltmannsforetak.

Figur 10: Foretak registrert i Foretaksregisteret fordelt på foretakstyper, 31. desember 2003.

Vel så viktig som å kartlegge hvor stor andel av selskapene som er aksjeselskaper, er det å se hvor stor andel disse utgjør målt ved sysselsetting, omsetning og eiendeler. Det har ikke vært mulig å få en slik oversikt kun for foretakene som er registrert i Foretaksregisteret. I Statistisk sentralbyrås foretaksstatistikk³⁸ som omfatter om lag 360 000 selskaper for 2002 finner vi imidlertid at 35 % av foretakene er aksjeselskaper, og at disse står for 73 % av omsetningen og 69 % av sysselsettingen. Dette gir oss en pekepinn om at aksjeselskapene, som inngår i vår regnskapsdatabase, utgjør en stor del av Foretaks-Norge økonomisk sett.

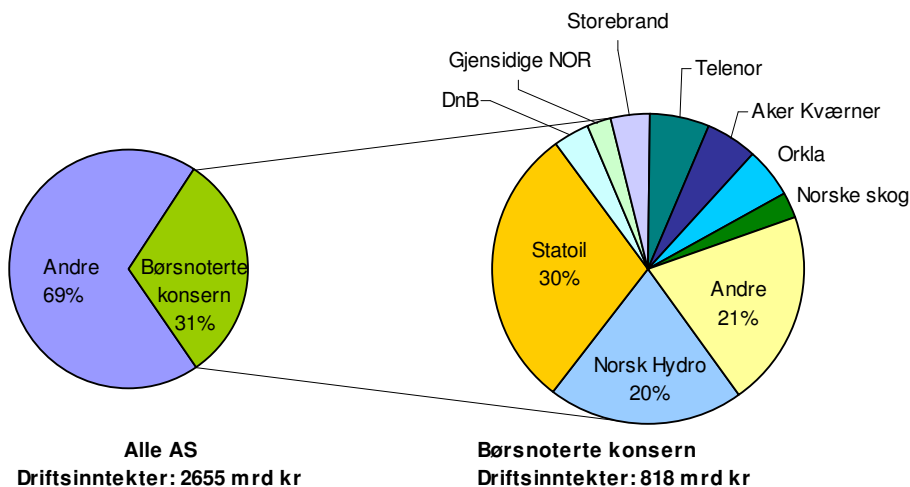
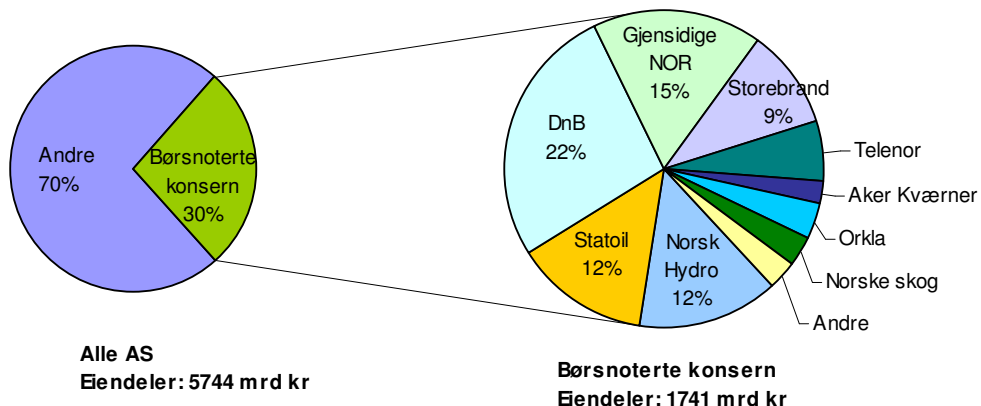
9.2 Hvor stor andel utgjør de børsnoterte konsernene?

“Børsen utgjør en begrenset del av norsk næringsliv.”

(Eierskap i næringslivet, 1998, kap. 4.2)

På bakgrunn av SEBRA-databasen og konsernregnskapsdatabasen har jeg undersøkt hvor stor andel de børsnoterte konsernene utgjør av alle aksjeselskapene. Ved utgangen av 2002 var kun 152 av de vel 140 000 selskapene i SEBRA-databasen notert på børsen. Likevel står de børsnoterte konsernene for om lag 30 % av aksjeselskapenes samlede omsetning (driftsinntekter). Denne andelen har steget fra 18 % i 1992. Likeledes har de børsnoterte konsernene om lag 30 % av eiendelene. Denne andelen har ligget forholdsvis stabilt de siste 10 årene. Oslo Børs domineres i stor grad av noen få store konsern. Statoil og Norsk Hydro står til sammen for hele 50 % av driftsinntektene til børsnoterte konserner. Tilsvarende står finanskonsernene DnB, Gjensidige NOR og Storebrand for til sammen 47 % av eiendelene, se figurene 11 og 12.

³⁸ Foretak, omsetning og sysselsetting, unntatt offentlig forvaltning (2004).

Figur 11: Børsnoterte konserns andel av total omsetning i alle aksjeselskaper, 2002.**Figur 12:** Børsnoterte konserns andel av totale eiendeler i alle aksjeselskaper, 31. desember 2002.

Det er vanskeligere å si noe om hvor stor andel de børsnoterte selskapene utgjør av det samlede norske næringslivet inkludert selskaper som ikke er aksjeselskaper. I en stortingsmelding fra nærings- og handelsdepartementet³⁹ vises det til beregninger foretatt av Bankforeningen som sier at børsnoterte selskaper utgjør 16,5 % av samlet norsk næringsliv ved utgangen av 1994.

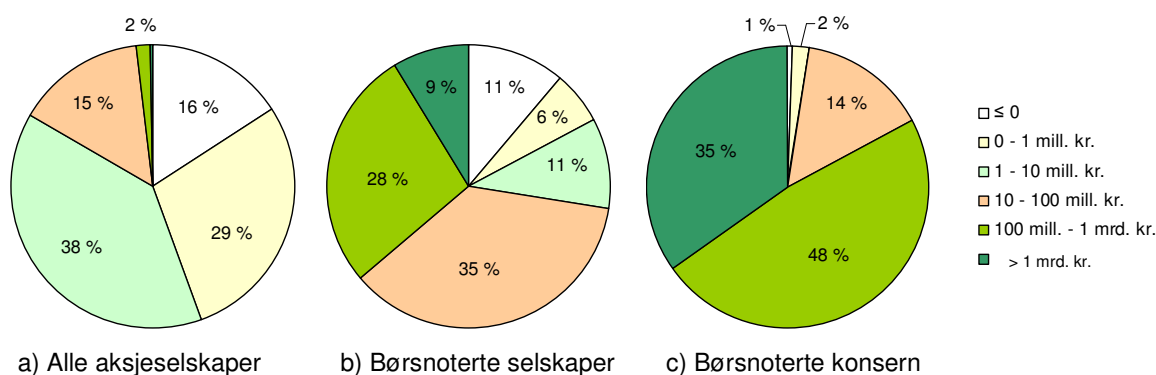
³⁹ Eierskap i næringslivet (1998).

9.3 Selskapsstørrelse

Ettersom selskapets størrelse kan ha betydning for lønnsomheten, vil jeg se nærmere på selskapsstørrelsen for alle aksjeselskaper og børsnoterte konsern. Jeg har også valgt å vise størrelsen på de børsnoterte selskapene gitt ved deres ordinære årsregnskaper.

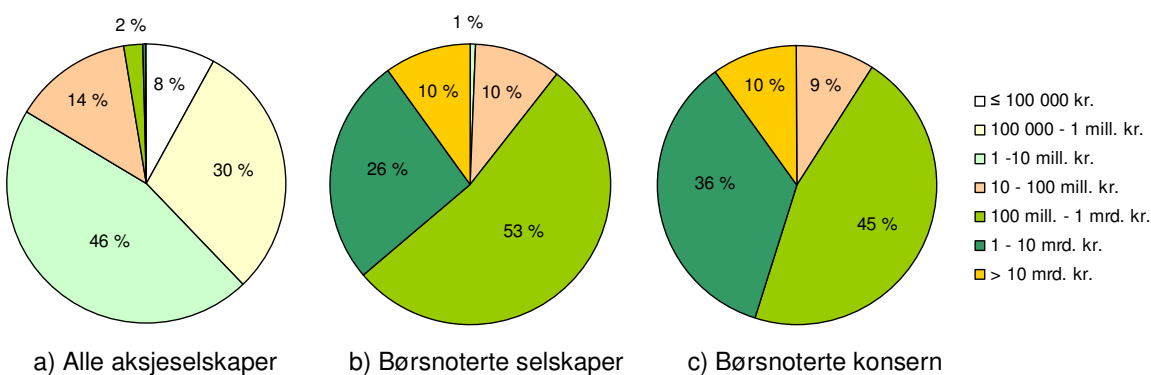
Selskapsstørrelsen er her gitt ved omsetning og eiendeler. Vi ser tydelig av figur 13 at de fleste børsnoterte selskaper er vesentlig større enn et gjennomsnittlig aksjeselskap målt i omsetning. Mens bare 2 % av aksjeselskapene hadde over 100 millioner kroner i driftsinntekter i 2002, var denne andelen 37 % for de børsnoterte selskapene og hele 83 % for de børsnoterte konsernene.

Figur 13: Andelen av antall selskaper i ulike intervaller for størrelsen på omsetningen, 2002.

Kontrasten blir enda større når vi ser på selskapets størrelse målt ved eiendeler (se figur 14). Her var andelen av antall selskaper med eiendeler for over 100 millioner kroner henholdsvis 2 % for alle aksjeselskapene, 89 % for de børsnoterte selskapene og 91 % for de børsnoterte konsernene.

Figur 14: Andelen av antall selskaper i ulike intervaller for størrelsen på eiendelene, 31. desember 2002.

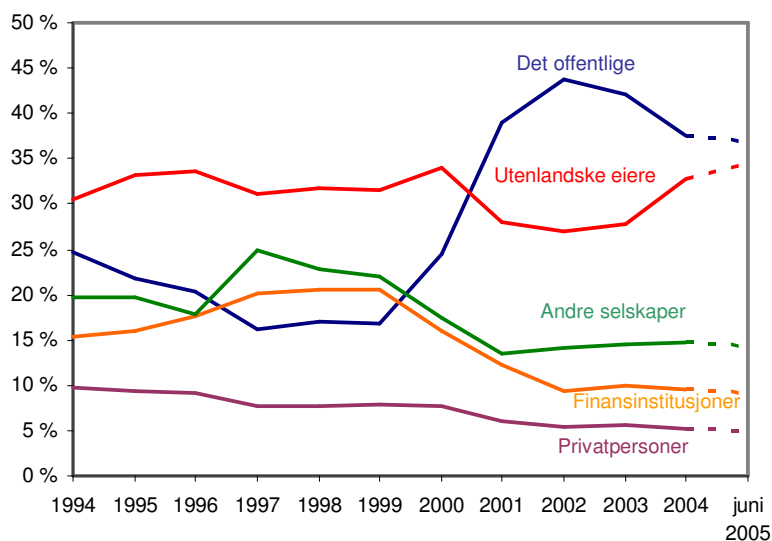
Dette bekrefter antagelsen om at børsnoterte selskaper er store selskaper. Det er usikkert hvordan selskapsstørrelsen påvirker lønnsomheten (jf. kapittel 4). Men det er gjort flere studier som tyder på at lønnsomheten er lavere i store selskaper enn i små, noe som skulle tilsi at lønnsomheten er lavere i børsnoterte selskaper enn i alle aksjeselskaper.

9.4 Eierskap

Som drøftet i kapittel 4, kan selskapets eiere ha stor betydning for lønnsomheten i selskapet. Det er derfor interessant å se nærmere på eierstrukturen. Datasettene som er benyttet i denne oppgaven inneholder ikke informasjon om eierskapet i selskapene. Dette avsnittet bygger derfor på andre informasjonskilder.

Blant børsnoterte selskaper er informasjon om eierstrukturen lett tilgjengelig. Figur 15 viser utviklingen i eierstrukturen på Oslo Børs fra 1994 og fram til i dag. Store deler av markedsverdien på Oslo Børs eies av det offentlige (37 % i juni 2005) eller utenlandske aksjonærer (35 % i juni 2005). Ved børsnoteringen av Telenor i 2000 og Statoil i 2001 økte eierandelene til det offentlige kraftig, mens eierandelene til de andre gruppene falt. De siste par årene har eierandelen til det offentlige falt som følge av delprivatiseringen av Telenor og Statoil.

Figur 15: Aksjonærstruktur på Oslo Børs gitt ved andel av samlet markedsverdi på egenkapitalen, 1994-2005.

Kilde: Oslo Børs (Shareholder structure, 2005).

Det er vanskeligere å si noe om eierstruktur blant ikke-børsnoterte selskaper. Beregninger foretatt av Nærings- og handelsdepartementet basert på tall fra Dun & Bradstreet anslår den utenlandske eierandelen utenfor børs i Norge til om lag 12-13 % ved utgangen av 1996.⁴⁰ I Stortingsmelding nr. 22 (2001-2002) sies det: "Finansnæringens Hovedorganisasjon anslår i en artikkel om statlig eierskap at totalverdiene det offentlige eier i næringslivet i Norge utgjør verdier for 842 mrd kroner ved utgangen av 2001. Dette tilsvarer en eierandel på vel 42 pst. av verdiene i næringslivet."⁴¹ Andresen, Aksnes og Mehli (2004) har anslått eierandeler av den totale bokførte verdien av egenkapitalen i unoterte selskaper i Norge. Disse gjengis i tabell 4.

Tabell 4: Eierstruktur i unoterte selskaper.

Eiertype	Eierandel
Det offentlige	19,1 %
Utenlandske eiere	1,9 %
Privatpersoner	17,7 %
Finansinstitusjoner	13,2 %
Andre selskaper	48,1 %

Kilde: Andresen, Aksnes og Mehli (2004)

Beregningene er gjort på bakgrunn av et begrenset antall observasjoner.⁴² Det er derfor knyttet stor usikkerhet til disse tallene. Likevel er det rimelig å anta at andelen utenlandske eiere er lav i unoterte selskaper. Vi vet også at det offentlige har betydelige eierandeler i unoterte selskaper.

⁴⁰ Eierskap i næringslivet, 1998, kap. 4.6.

⁴¹ Et mindre og bedre statlig eierskap, 2002, kap. 2.3.

⁴² Utvalget består av 865 unoterte selskaper i perioden 1997-2001.

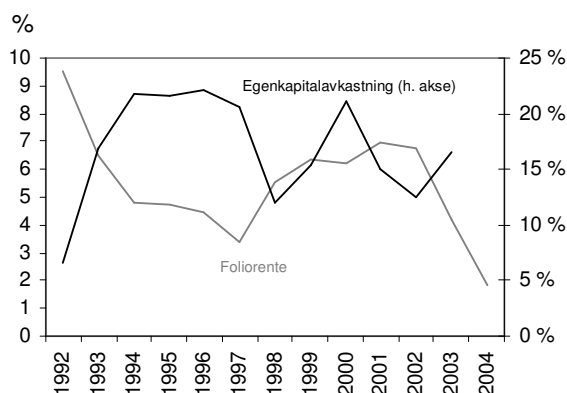
9.5 Rente, valutakurs og oljepris

Jeg vil nå se hvordan lønnsomhetsutviklingen i aksjeselskapene har beveget seg i forhold til utviklingen i makroøkonomiske størrelser som rente, valutakurs og oljepris.

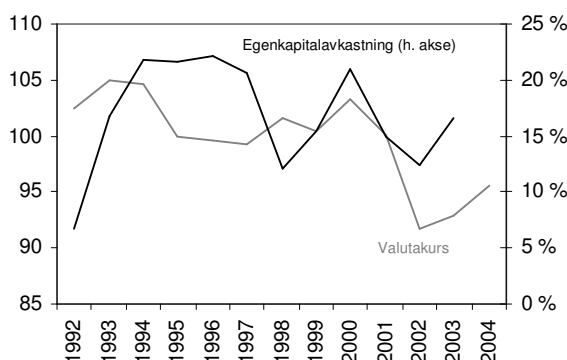
Rente

Rentenivået kan påvirke lønnsomheten i selskapene på flere måter. En renteøkning vil øke selskapets kapitalkostnader og føre til redusert etterspørsel. Figur 16 viser utviklingen i foliorenten⁴³ og egenkapitalavkastning i alle norske aksjeselskaper for perioden 1992-2003. Vi ser at det er en klar negativ sammenheng mellom rentenivå og lønnsomhet.

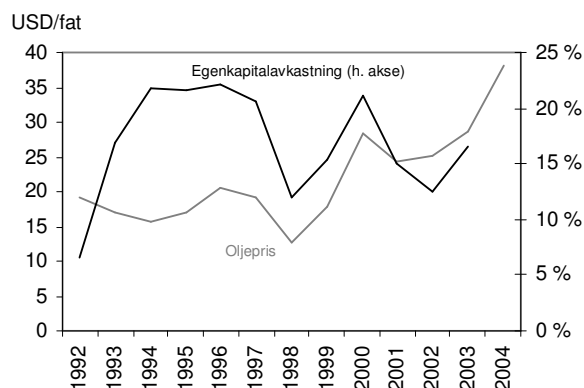
Figur 16: Utvikling i foliorenten og egenkapitalavkastning i aksjeselskapene, 1992-2003.

Figur 17: Utvikling i importveid valutakurs og egenkapitalavkastning i aksjeselskapene, 1992-2003.

Figur 18: Utvikling i oljepris (Brent Blend) og egenkapitalavkastning i aksjeselskapene, 1992-2003.

Oljepris

Oljeprisen kan ha ulike virkninger på lønnsomheten i selskapene. For selskaper tilknyttet utvinning av olje og gass, vil oljeprisen ha en klar positiv virkning. I næringer hvor oljeprodukter er en

⁴³ Årsgjennomsnitt. (Norske renter, 2005).

⁴⁴ Årsgjennomsnitt. (Valutakurser, 2005).

innsatsfaktor vil en høy oljepris derimot gi økte kostnader. Vi ser av figur 18 at det har vært en klar positiv sammenheng mellom lønnsomhetsutviklingen og oljeprisen⁴⁵.

9.6 Fordeling av lønnsomhet over selskapene

Jeg skal nå se på hvordan lønnsomheten varierer over selskapene. Jeg tar utgangspunkt i verdier for de tre lønnsomhetsmålene i 2002. For alle disse tre forekommer det ekstremverdier. Dette gjør at jeg i denne fremstillingen har valgt å fjerne de 5 % høyeste og 5 % laveste verdiene.⁴⁶

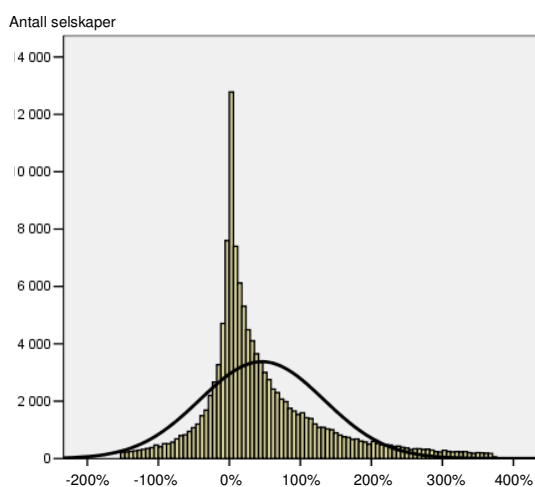
Egenkapitalavkastning

Figur 19 viser hvordan egenkapitalavkastningen er fordelt over aksjeselskapene. Medianen er 21 %. Fordelingen er skjev mot venstre. For børsnoterte konsern er medianen 4 %.

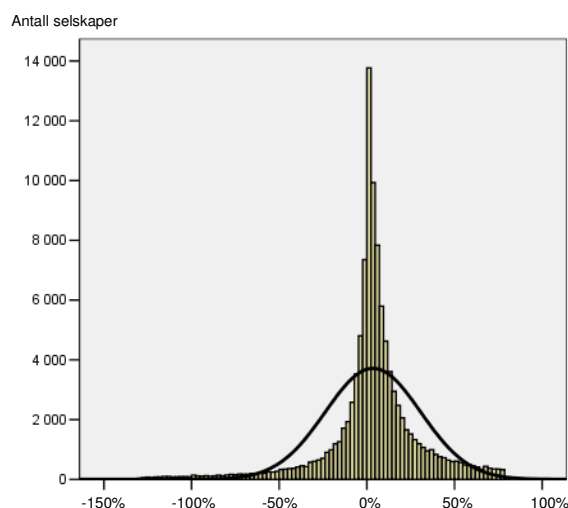
Resultatgrad

Figur 20 viser hvordan resultatgraden er fordelt over aksjeselskapene. Medianen er 3 %. Fordelingen er tilnærmet symmetrisk. For børsnoterte selskaper er medianen 1 %.

Figur 19: Fordeling av egenkapitalavkastning blant alle aksjeselskaper, 2002.

Figur 20: Fordeling av resultatgrad blant alle aksjeselskaper, 2002.

⁴⁵ Årsgjennomsnitt. (Olje- og gassvirksomhet..., 2005, tabell 36).

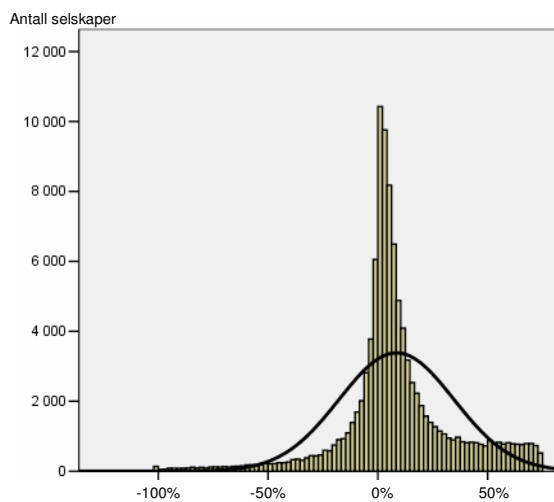
⁴⁶ For en mer detaljert beskrivelse av fordelingen av lønnsomhet, se Vedlegg J.

Driftsmargin

Figur 21 viser hvordan driftsmarginen er fordelt over aksjeselskapene.

Medianen er 5 %. Fordelingen er skjev mot venstre. For børsnoterte selskaper er medianen 2 %.

Figur 21: Fordeling av driftsmargin blant alle aksjeselskaper, 2002.

9.7 Næringssammensetning

Når vi skal sammenligne lønnsomheten i børsnoterte konsern med lønnsomheten i hele Foretaks-Norge, kan det være interessant å først se på næringssammensetningen i de to utvalgene. Det er grunn til å tro at ulike næringer vil ha både ulikt lønnsomhetsnivå og ulik lønnsomhetsutvikling. Dette vil påvirke lønnsomhetsutviklingen for de to utvalgene.

Næringssammensetningen kan måles på flere måter. Jeg vil her se på hvor stor andel ulike næringer står for når det gjelder henholdsvis antall selskaper, omsetning og eiendeler i de to utvalgene.

Vi skal se at næringssammensetningen på Oslo Børs avviker klart fra sammensetningen blant alle aksjeselskaper. Det er imidlertid viktig å huske at de børsnoterte konsernene ofte driver virksomhet innen flere næringer. Dette fanger ikke andelsberegningene opp.

Næringssammensetning – antall selskaper (figur 22.a)

Selskapene innen varehandel, forretningsmessig tjenesteyting og eiendomsdrift utgjør en stor andel av de norske aksjeselskapene. Blant de børsnoterte konsernene er disse næringenes andel betydelig mindre. Her er industri den næringen som har klart flest selskaper.

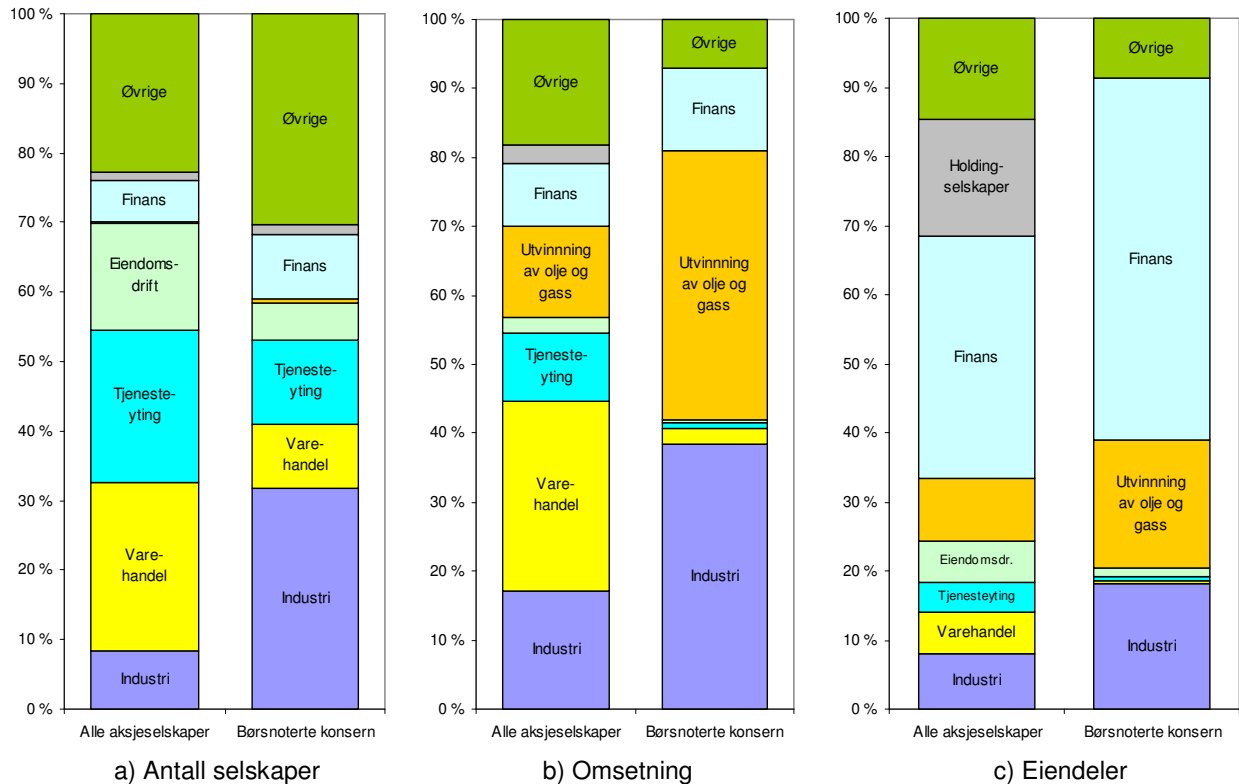
Næringssammensetning – omsetning (figur 22.b)

Målt i andel av den totale omsetningen (driftsinntektene) blir bildet et noe annet. Varehandel er fremdeles en dominerende næring blant alle aksjeselskapene. Tjenesteyting og eiendomsdrift utgjør nå en betydelig mindre andel. Dette tyder på at disse næringene har mange små selskaper. Blant de børsnoterte konsernene er industri og utvinning av olje og gass de klart største næringene.

Næringssammensetning – eiendeler (figur 22.c)

Målt ved eiendeler ser vi at finansnæringen dominerer. Finansielle selskaper er særegne på den måten at både råvaren og produktet er kapital. Målet med virksomheten er å ta imot og forvalte kundemidler. Forvaltningskapitalen vil fremgå i balansen som gjeld og eiendeler. Industri og olje og gass er fortsatt store næringer både blant børsnoterte konsern og alle aksjeselskaper. Eiendomsdrift, tjenesteyting og varehandel utgjør også her en klart større andel blant alle aksjeselskaper enn blant børsnoterte konsern.

Figur 22: Næringssammensetningen gitt ved andel av antall selskaper, omsetning og eiendeler, 2002.

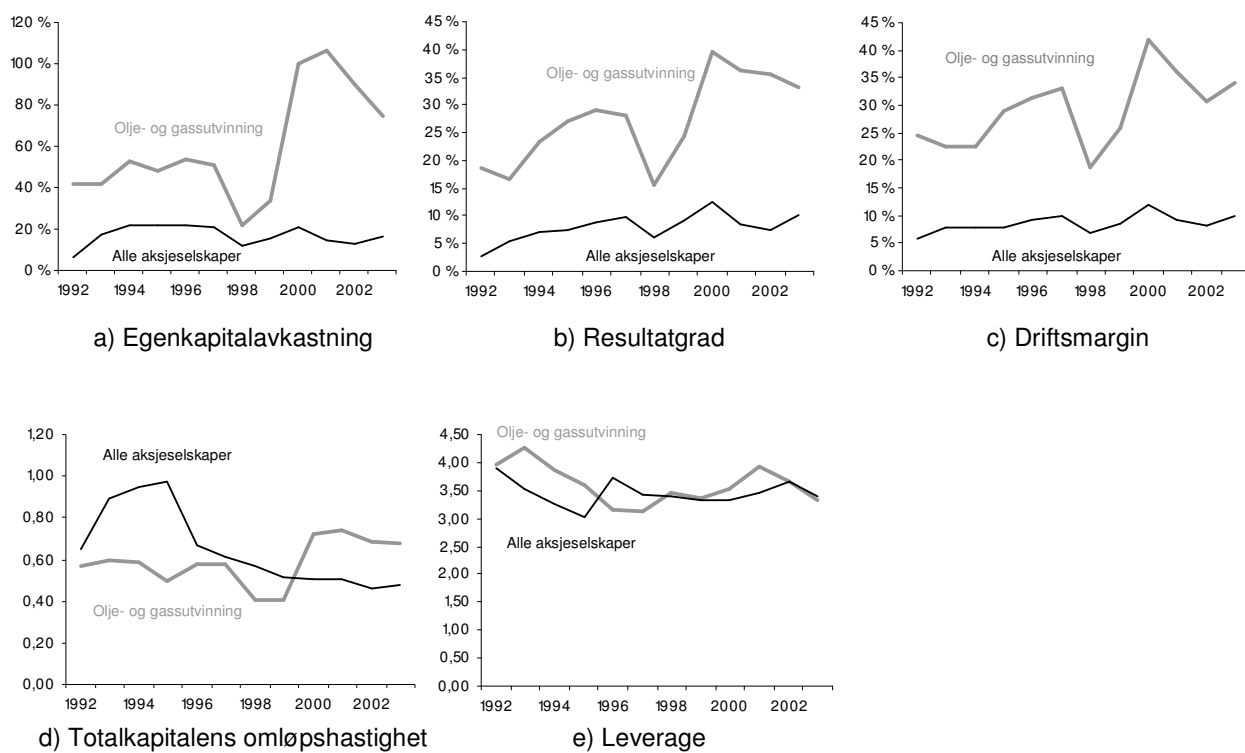
9.8 Lønnsomhetsutvikling innen ulike næringer

Ettersom næringssammensetningen blant børsnoterte konsern avviker fra næringssammensetningen blant alle aksjeselskaper, er det interessant å studere om det er store forskjeller i lønnsomhetsutvikling mellom næringene. Jeg vil derfor se på lønnsomhetsutviklingen for aksjeselskaper innen noen av de viktigste næringene sammenlignet med alle aksjeselskaper i perioden 1992-2003.

Utvinning av olje og gass

Selskaper innen olje- og gassutvinning har som tidligere nevnt en ekstraordinær høy lønnsomhet som følge av grunnrenter. Dette vises tydelig i figur 23. Figuren viser også at næringen har hatt en relativt lik verdi for totalkapitalens omløpshastighet og leverage som alle aksjeselskaper. Dette vil si at den ekstraordinært høye egenkapitalavkastningen i denne næringen ikke skyldes lav kapitalintensivitet eller høy risiko.

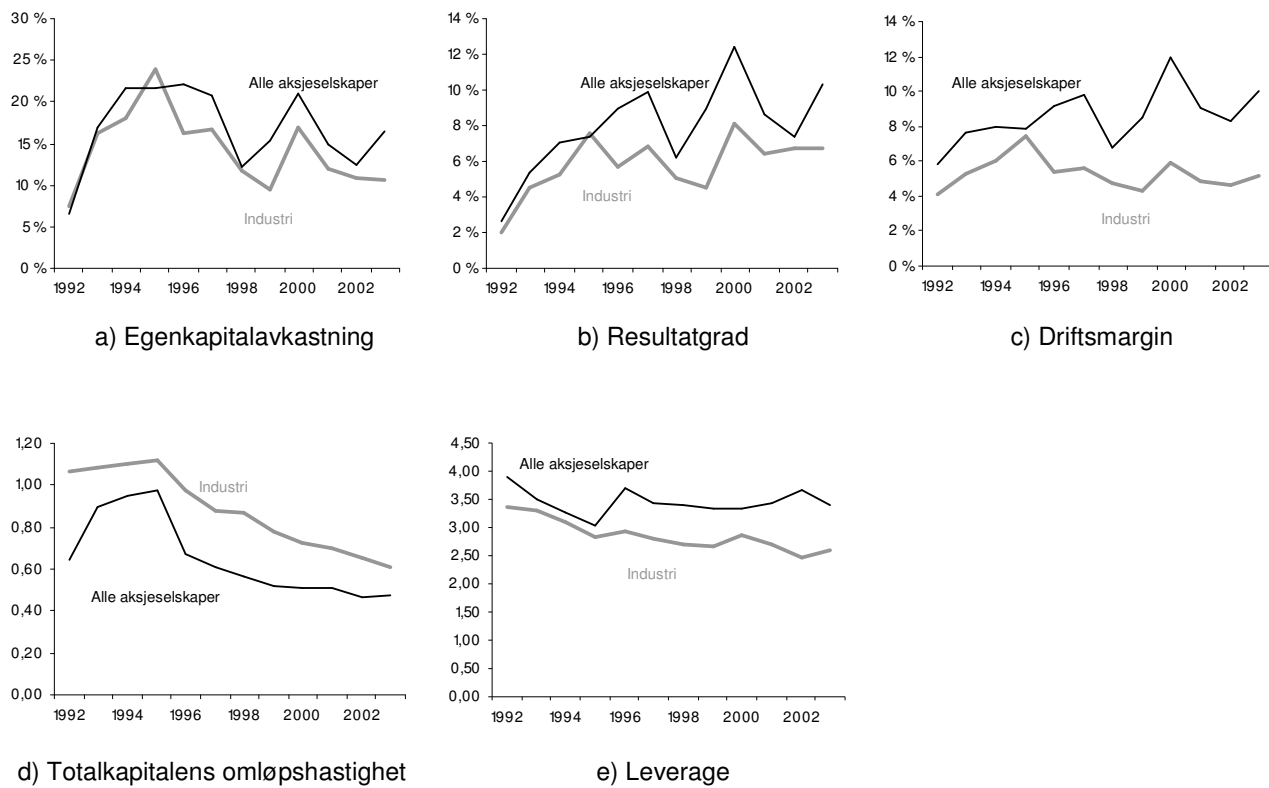
Figur 23: Lønnsomhetsutvikling for selskaper innen utvinning av olje og gass, 1992-2003.

Industri

Lønnsomhetsutviklingen har vært forholdsvis lik i industrien og i alle aksjeselskaper (se figur 24). Også utviklingen i totalkapitalens omløpshastighet og leverage har vært forholdsvis lik i industrien som i alle aksjeselskaper.

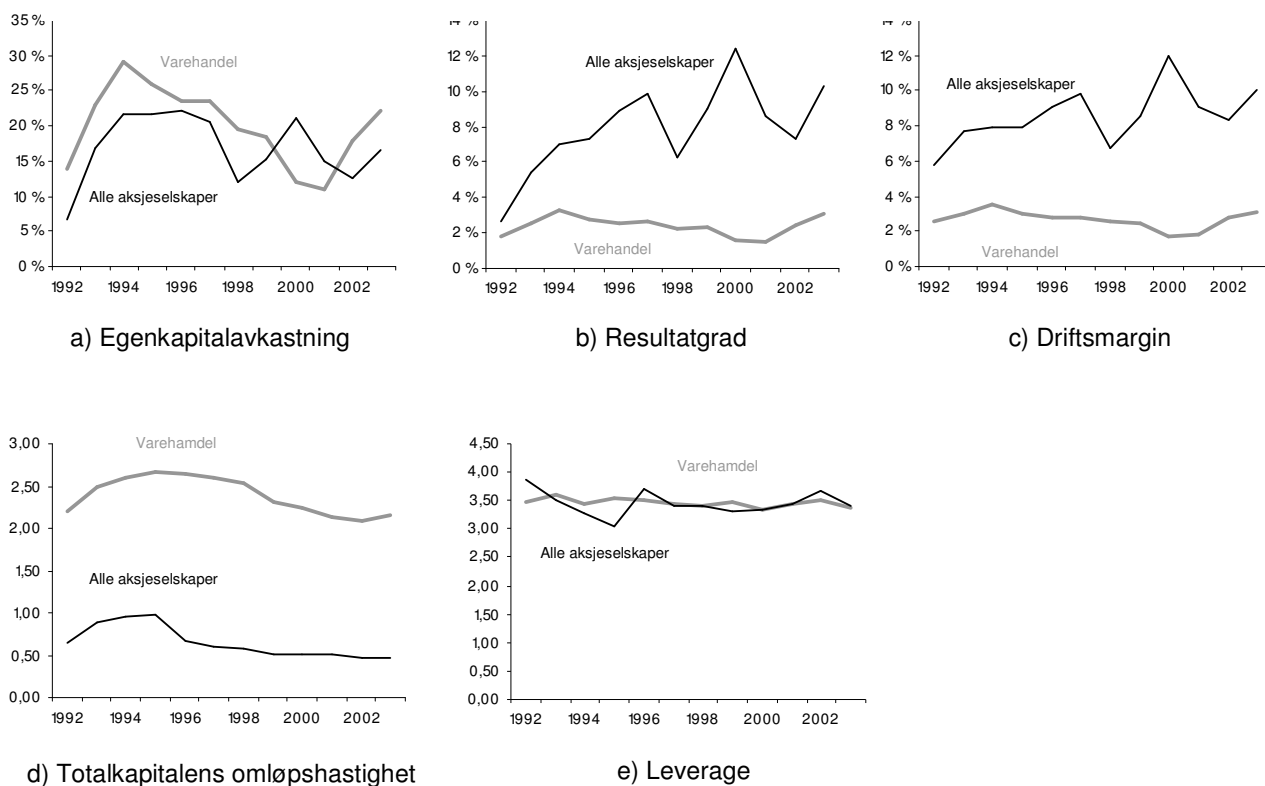
Figur 24: Lønnsomhetsutvikling for selskaper innen industri, 1992-2003.

Varehandel

Selskaper innen varehandel har hatt en forholdsvis lik egenkapitalavkastning som den en har hatt i alle aksjeselskaper samlet sett. Resultatgraden og driftsmarginen har imidlertid vært mye lavere i varehandelen (se figur 25). Vi ser også av figuren at totalkapitalens omløpshastighet er langt høyere innen varehandel enn i andre selskaper. Dette reflekterer at næringen er lite kapitalintensiv. Selv om selskaper innen varehandel er lite effektive i form av at de genererer lite overskudd per krone i driftsinntekter, er det svært lite kapital som skal til for å frembringe disse inntektene. Derfor blir avkastningen på kapitalen likevel forholdsvis lik som i alle aksjeselskaper samlet sett.

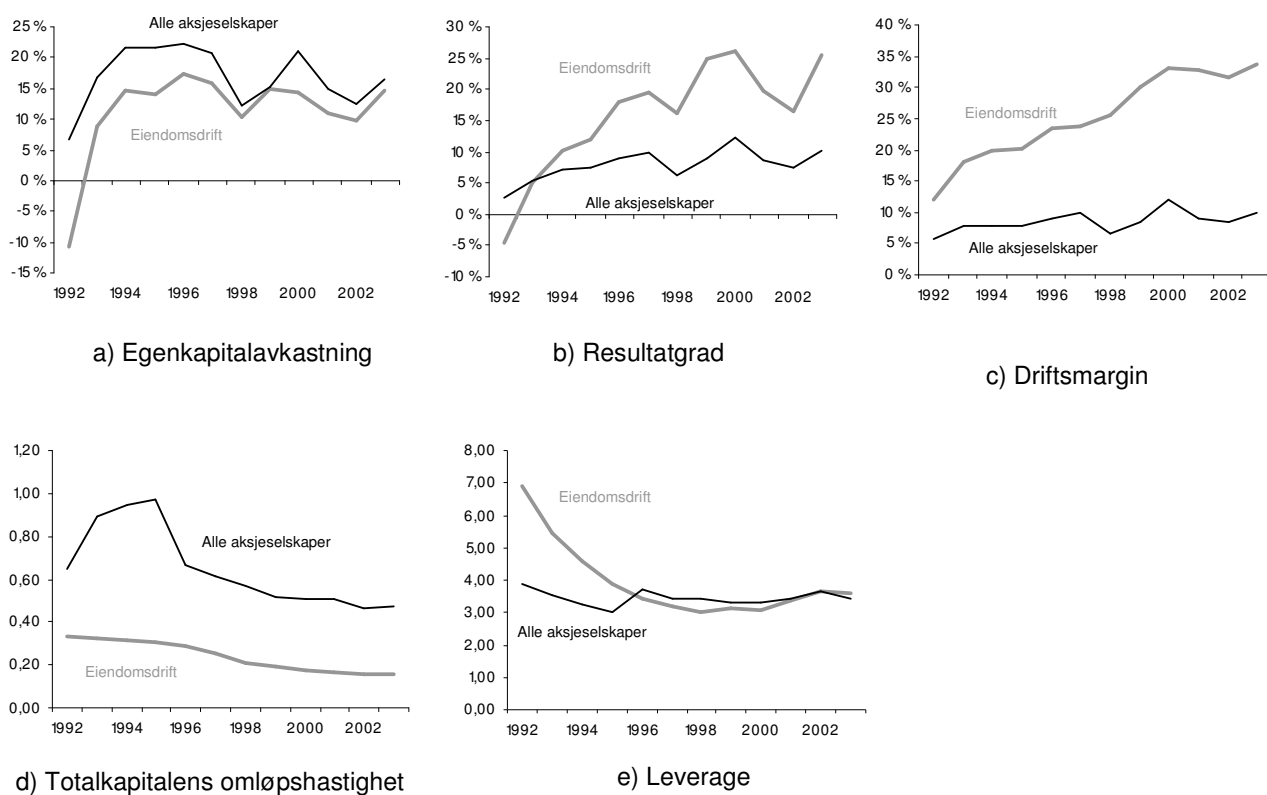
Figur 25: Lønnsomhetsutvikling for selskaper innen varehandel, 1992-2003.

Eiendomsdrift

For selskaper innen eiendomsdrift er situasjonen den motsatte. Egenkapitalavkastningen er forholdsvis lik den en har i alle aksjeselskaper, mens resultatgraden og driftsmarginen jevnt over er høy (figur 26). Av figuren ser vi også at totalkapitalens omløpshastighet er langt lavere for selskaper innen eiendomsdrift enn for alle aksjeselskaper. Dette reflekterer at selskapene har høy kapitalintensivitet. Avkastningen på kapitalen blir derfor lavere enn resultatgraden og driftsmarginen skulle tilsi.

Figur 26: Lønnsomhetsutvikling for selskaper innen eiendomsdrift, 1992-2003.

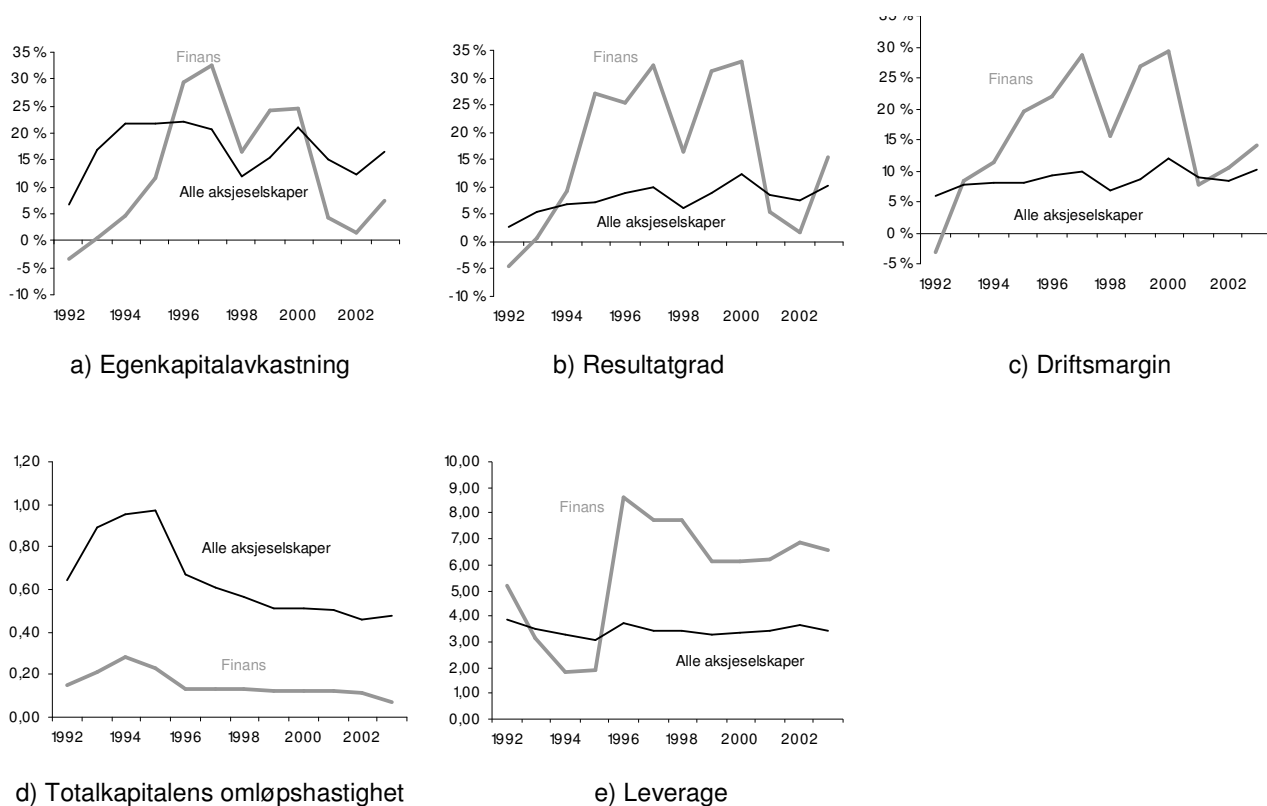

Finans

Finansielle selskaper har hatt en svært særegen lønnsomhetsutvikling (se figur 27).

Finansnæringen er svært avhengige av konjunkturutviklingen. Disse selskapene ble hardt rammet av bankkrisen på slutten av 1980-tallet. Ettervirkningene av krisen kan forklare mye av den lave lønnsomheten i finansnæringen på begynnelsen av 1990-tallet. Fallet i lønnsomhet i 2000 og 2001 henger sammen med det høye rentenivået og den internasjonale konjunkturedgangen. Først i 2003 begynte lønnsomheten i finansnæringen å stige igjen. Av figuren ser vi også at totalkapitalens omløpshastighet er svært lav i finansnæringen. Årsaken til dette er som tidligere drøftet at forvaltningskapitalen inngår i selskapenes totalkapital. Av samme årsak har finansnæringen en høyere leverage enn andre selskaper. På begynnelsen av 1990-tallet var imidlertid leveragen lav. Dette er trolig en effekt av bankkrisen.

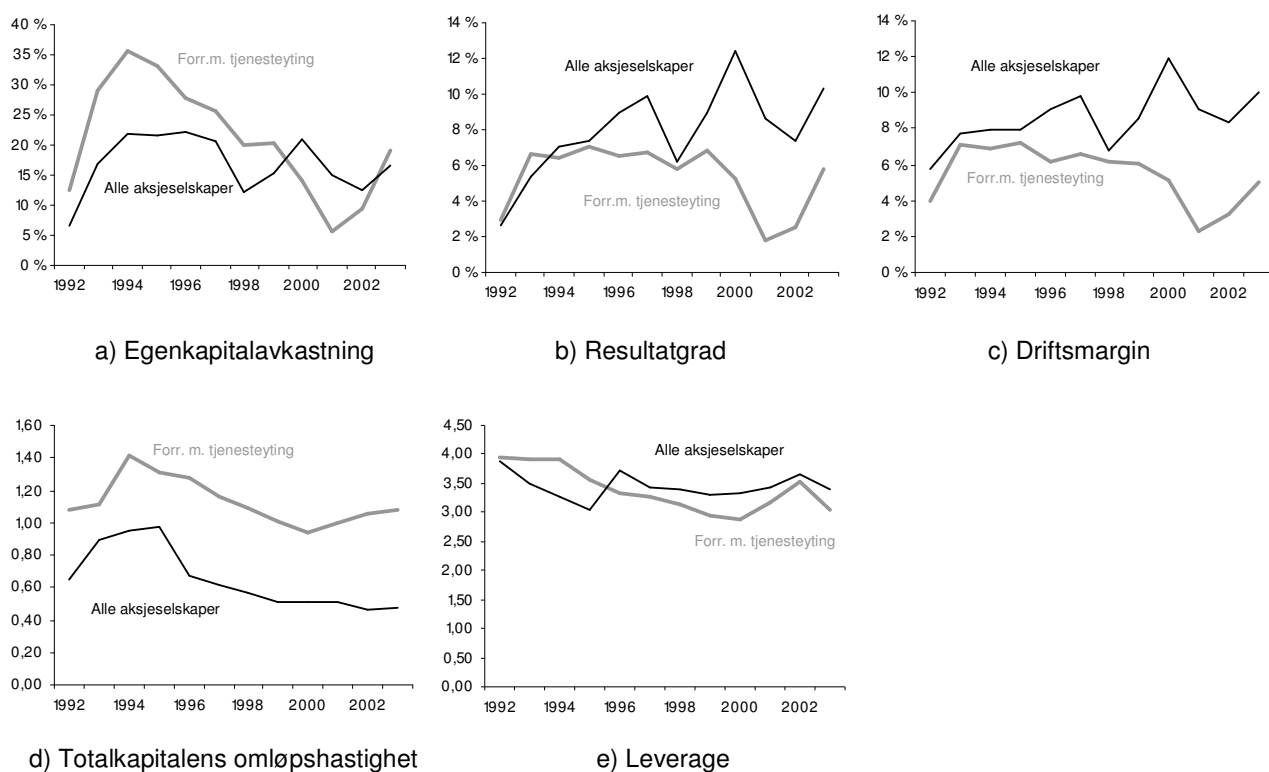
Figur 27: Lønnsomhetsutvikling for selskaper innen finans, 1992-2003.

Forretningsmessig tjenesteyting

Selskaper innen forretningsmessig tjenesteyting hadde en høy egenkapitalavkastning på midten av 1990-tallet (se figur 28). På slutten av 1990-tallet og begynnelsen av 2000-tallet var derimot egenkapitalavkastningen lav. Resultatgraden og driftsmarginen lå forholdsvis stabilt i perioden 1993-2000, mens den falt kraftig i 2001. I 2002 og 2003 har lønnsomheten tatt seg opp igjen. Totalkapitalens omløpshastighet er høy innen forretningsmessig tjenesteyting. Dette tyder på at næringen har lav kapitalintensivitet. Leveragen er forholdsvis lik som den en har i alle aksjeselskaper samlet sett.

Figur 28: Utvikling i egenkapitalavkastning, resultatgrad og driftsmargin for selskaper innen forretningsmessig tjenesteyting sammenlignet med alle aksjeselskaper, 1992-2003.

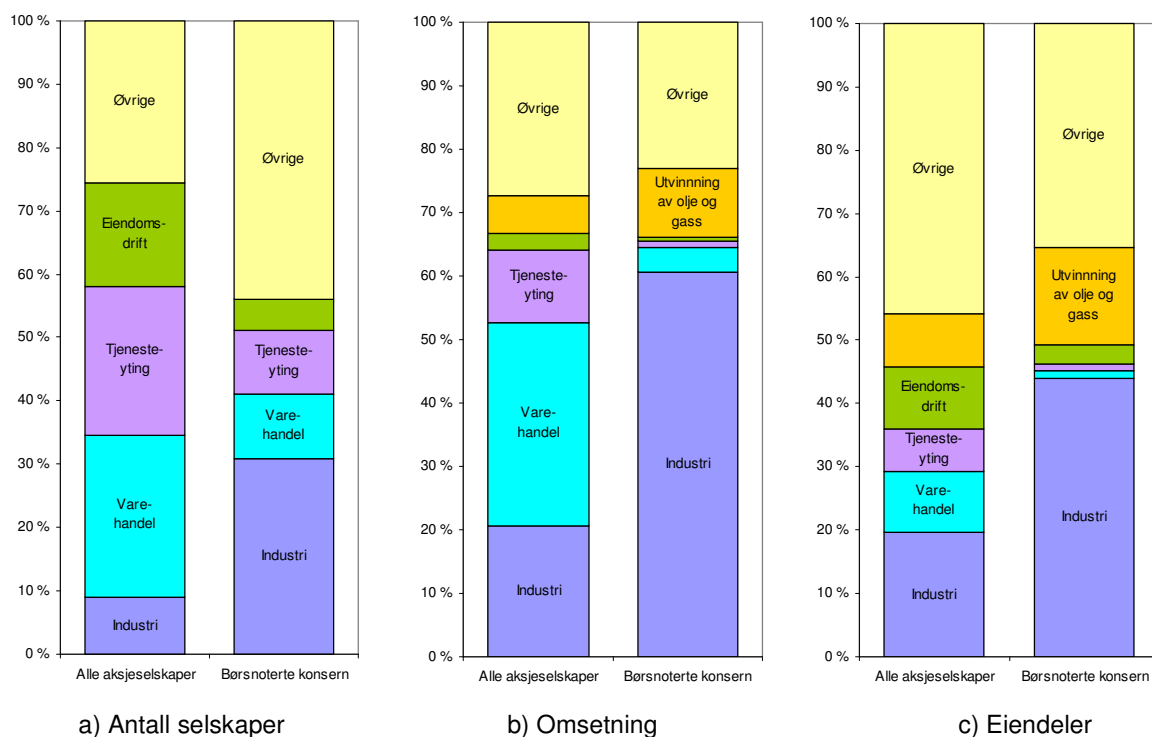
9.9 Utvalg for den videre analysen

Etter å ha studert næringssammensetningen i de to utvalgene og lønnsomhetsutviklingen i de største næringene, har jeg i den videre analysen valgt å foreta to endringer i utvalget av selskaper. For det første utelater jeg selskaper innen finansnæringen. Dette skyldes at disse selskapene ikke er inkludert i kvartalsstatistikken. Ettersom olje- og gassnæringen har en

særegen lønnsomhetsutvikling og i tillegg er mye sterkere representert blant børsnoterte selskaper enn blant alle aksjeselskaper, hadde det også vært ønskelig å trekke ut alle selskaper innen denne næringen. Det er imidlertid svært arbeidskrevende å trekke ut selskaper fra kvartalsstatistikken, da dette krever at man henter inn tall fra hvert av selskaperenes kvartalsrapporter. Jeg har derfor valgt å kun trekke ut Statoil.

Etter disse endringene er næringssammensetningen i de to utvalgene betydelig forandret. Den nye næringssammensetningen fremgår av figur 29. Vi ser at industrinæringen nå står for om lag 60 % av den samlede omsetningen i børsnoterte konsern, mens olje- og gassutvinning kun står for om lag 10 %. Blant alle aksjeselskaper står varehandel og tjenesteyting til sammen for hele 43 % av den samlede omsetningen, mens olje- og gassnæringen kun står for 6 %.

Figur 29: Næringssammensetningen gitt ved andel av antall selskaper, omsetning og eiendeler i 2002.ⁱ⁾

ⁱ⁾ Omfatter ikke finansielle selskaper og Statoil.

9.10 Hvilke næringer driver lønnsomhetsutviklingen?

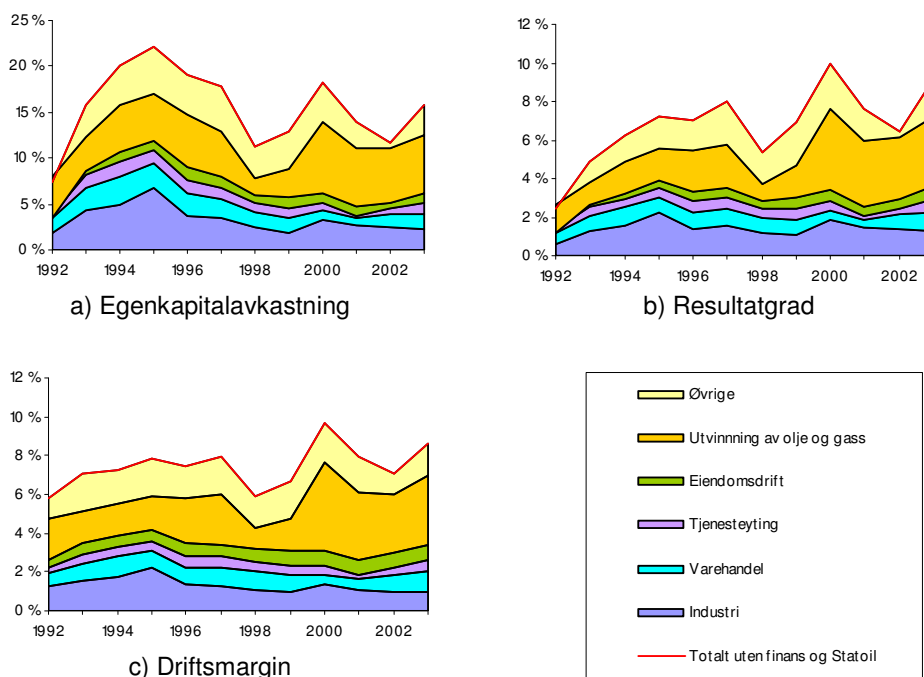
Jeg vil nå se på hvilke næringer som betyr mest for den samlede lønnsomhetsutviklingen i henholdsvis børsnoterte konsern og alle aksjeselskaper når finansnæringen og Statoil er trukket ut. Det er to forhold som er relevante for å svare på dette spørsmålet. For det første er det avhengig av hvor stor næringen er. For det andre har det betydning i hvilken grad lønnsomhetsutviklingen avviker fra den samlede lønnsomhetsutviklingen. Næringer som er store og har en særegen lønnsomhetsutvikling vil altså ha stor påvirkning på den samlede lønnsomhetsutviklingen.

For å beregne hvilke næringer som betyr mest har jeg beregnet vektete nøkkeltall for hver næring. Dette er gjort ved å multiplisere næringens lønnsomhet med næringens andel målt ved nevneren i lønnsomhetsmålet. For egenkapitalavkastning er næringene altså vektet med deres andel av den totale egenkapitalen. For resultatgrad og driftsmargin er vekten deres andel av den totale omsetningen. Utvalget av selskaper er som beskrevet i avsnitt 9.9.

Alle aksjeselskaper

Figur 30 viser hvilke næringer som driver lønnsomhetsutviklingen for alle aksjeselskaper samlet sett når finansnæringen og Statoil er trukket ut. For aksjeselskapene er lønnsomhetsutviklingen i olje- og gass- og industrinæringen den viktigste drivkraften bak den samlede lønnsomhetsutviklingen. Også selskaper innen varehandel, tjenesteyting og eiendomsdrift har vesentlig betydning. Vi ser at mens økningen i egenkapitalavkastning på begynnelsen av 1990-tallet var tilstede i alle næringene, var fallet i 1998 og økningen i 2000 i stor grad drevet av olje- og gassnæringen. Tjenesteyting og øvrige næringer sterkt til nedgangen i lønnsomhet i 2002 og den påfølgende oppgangen i 2003 ser vi at i hovedsak er drevet av øvrige næringer.

Figur 30: Næringenes betydning for den samlede lønnsomhetsutviklingen i alle aksjeselskaper, målt ved vektete nøkkeltall, 1992-2003.ⁱ⁾

ⁱ⁾ Omfatter ikke finansielle selskaper og Statoil.

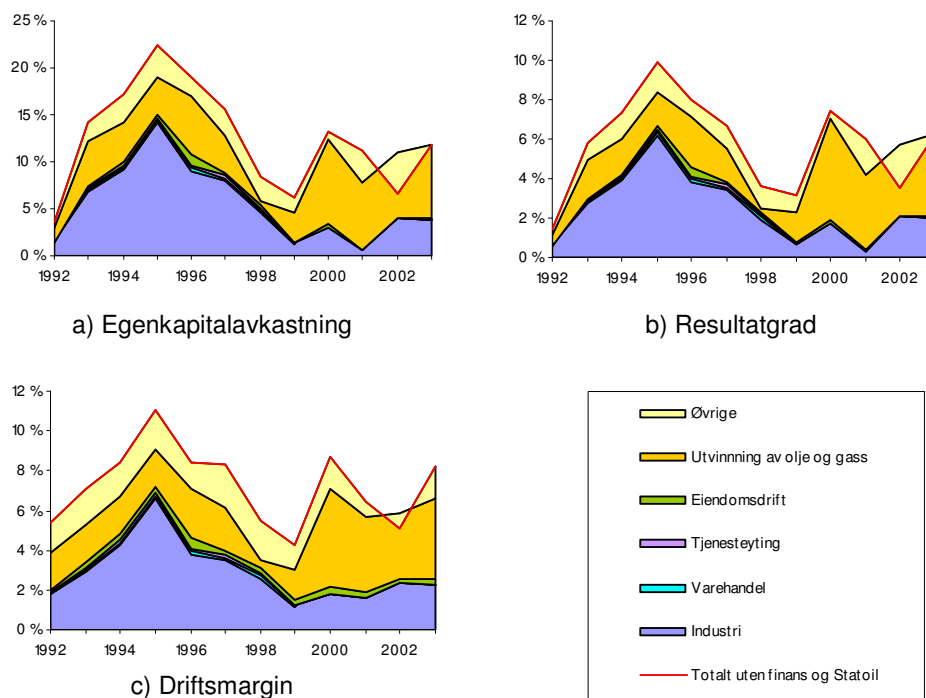
Børsnoterte konsern

Figur 31 viser hvilke næringer som driver lønnsomhetsutviklingen i børsnoterte konsern når finansielle selskaper og Statoil er trukket ut. Her er tallene tydelige: Olje- og gassnæringen og industrinæringen driver nesten hele lønnsomhetsutviklingen blant disse selskapene.

Varehandel, tjenesteyting og eiendomsdrift har liten betydning for lønnsomhetsutviklingen.

Øvrige selskaper har betydning for den samlede lønnsomhetsutviklingen enkelte år, som i 2002 da de hadde en negativ lønnsomhet.

Figur 31: Næringenes betydning for den samlede lønnsomhetsutviklingen i børsnoterte konsern, målt som vektete nøkkeltall, 1992-2003.ⁱ⁾

ⁱ⁾ Omfatter ikke finansielle selskaper og Statoil.

10. Lønnsomhet i børsnoterte konsern og alle aksjeselskaper

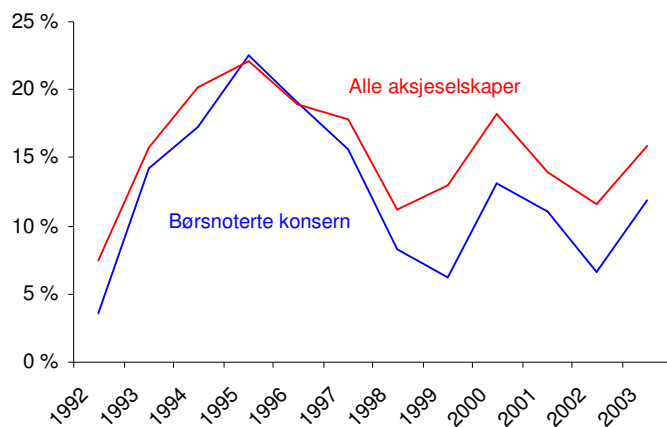
10.1 Historisk sammenligning av lønnsomhetsutviklingen

Dette avsnittet vil sammenligne den historiske lønnsomhetsutviklingen i børsnoterte konsern og alle aksjeselskaper i perioden fra 1992 til 2003. Utvalget av selskaper er som beskrevet i avsnitt 9.9, det vil si at finansielle selskaper og Statoil ikke er inkludert.

Egenkapitalavkastning

Utviklingen i egenkapitalavkastning har vært slående lik for de to utvalgene. Figur 32 viser at alle aksjeselskapene jevnt over har hatt en noe høyere egenkapitalavkastning enn de børsnoterte konsernene, men topp- og bunnpunktene og retningen på utviklingen og har i stor grad vært sammenfallende. I 1999 opplevde imidlertid børsnoterte konsern en nedgang i egenkapitalavkastningen, mens den steg for aksjeselskapene samlet sett.

Figur 32: Utvikling i egenkapitalavkastning i norske aksjeselskaper og børsnoterte konsern. 1992-2003.¹⁾

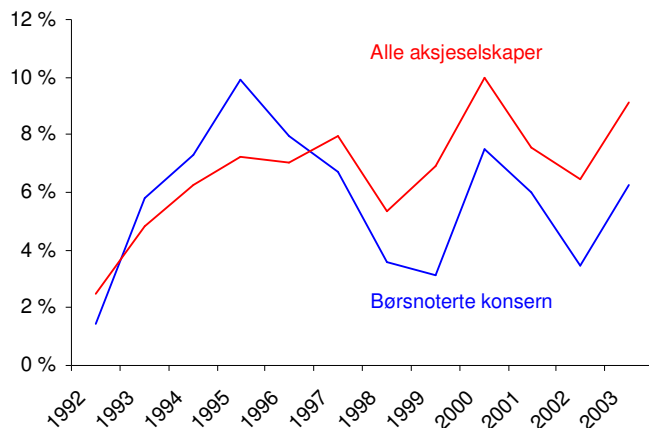

¹⁾ Omfatter ikke finansielle selskaper og Statoil.

Resultatgrad

Utviklingen i resultatgrad har vært nokså lik i de to utvalgene de siste årene (se figur 33). I 1995 hadde imidlertid børsnoterte konsern en sterk oppgang i resultatgraden, mens oppgangen var mye svakere for aksjeselskapene samlet sett. I 1997 og 1999 var det en bedring av resultatgraden i aksjeselskapene samlet sett, mens resultatgraden i børsnoterte konsern falt. I årene 1993-1996 hadde børsnoterte selskaper en høyere resultatgrad enn alle aksjeselskapene samlet sett, mens det var omvendt for resten av perioden.

Figur 33: Utvikling i resultatgrad i norske aksjeselskaper og børsnoterte konsern. 1992-2003.ⁱ⁾

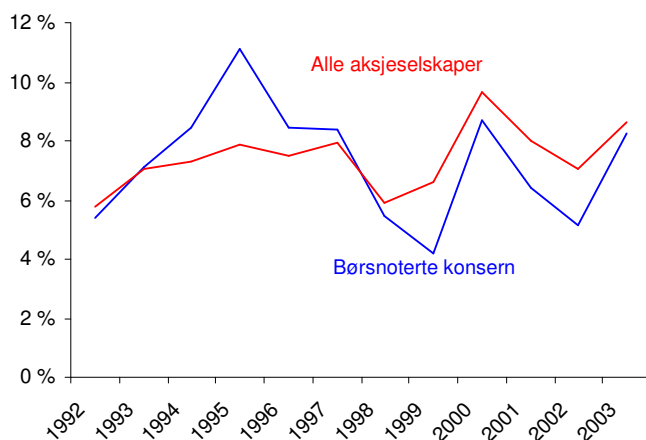

ⁱ⁾ Omfatter ikke finansielle selskaper og Statoil.

Driftsmargin

Utviklingen i driftsmargin har vært forholdsvis lik siden 1997 (se figur 34). Før dette er det imidlertid kun en svak sammenheng mellom utviklingen i driftsmarginen i de to utvalgene. Mens driftsmarginen i børsnoterte konsern hadde en topp i 1995, var den for alle aksjeselskaper forholdsvis stabil i perioden 1993-1997. Driftsmarginen var høyere i børsnoterte konsern enn i alle aksjeselskaper samlet sett i årene 1994-1997. I 1993 var driftsmarginen lik i de to utvalgene. For resten av perioden hadde aksjeselskapene samlet sett en høyere driftsmargin enn de børsnoterte konsernene.

Figur 34: Utvikling i driftsmargin i norske aksjeselskaper og børsnoterte konsern. 1992-2003.ⁱ⁾

ⁱ⁾ Omfatter ikke finansielle selskaper og Statoil.

Resultatene over kan oppsummeres i følgende punkter:

- Egenkapitalavkastningen er det lønnsomhetsmålet som har vist mest sammenfallende utvikling i børsnoterte konsern og alle aksjeselskaper.
- Børsnoterte konsern har gjennomgående hatt en lavere egenkapitalavkastning enn alle aksjeselskaper samlet sett. For de to andre lønnsomhetsmålene hadde børsnoterte konsern høyest lønnsomhet i første halvdel av perioden, mens det har vært omvendt i siste halvdel.
- Børsnoterte selskaper hadde en bedring i resultatgraden og driftsmarginen i 1995 som vi ikke finner igjen når vi ser på alle aksjeselskaper samlet sett.
- I 1999 falt lønnsomheten i børsnoterte konsern, mens den bedret seg for alle aksjeselskaper samlet sett. Dette gjelder uavhengig av hvilket av de tre lønnsomhetsmålene vi ser på.

10.2 Regresjonsanalyser

For å gi en klarere fremstilling av sammenhengen i lønnsomhetsutviklingen i de to utvalgene vil jeg foreta regresjonsanalyser av typen:

$$(LØNNSOMHET^{alle\ aksjeselskaper})_t = \alpha + \beta (LØNNSOMHET^{børsnoterte\ konsern})_t + restledd_t$$

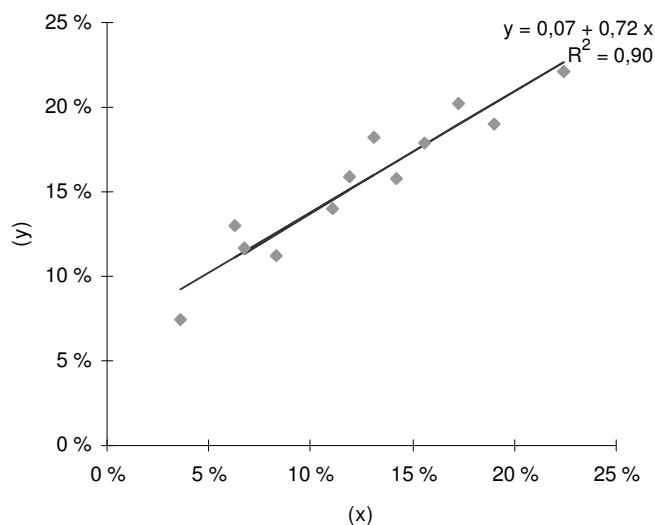
Jeg vil presisere at regresjonsligningen ikke representerer noen antatt årsaks-virknings-sammenheng. Den skal kun kartlegge hvorvidt lønnsomhetsutviklingen i børsnoterte konsern kan brukes som en indikator for lønnsomhetsutviklingen i alle aksjeselskaper.

Egenkapitalavkastning

Regresjonsresultatene viser en nær sammenheng mellom utviklingen i egenkapitalavkastningen i de to utvalgene. Koeffisientestimatene og R^2 er gjengitt i figur 35.⁴⁷ En R^2 på 0,90 viser at 90 % av variasjonen i egenkapitalavkastningen for alle aksjeselskaper fanges opp av variasjonen i egenkapitalavkastningen for børsnoterte konsern. Figuren viser hvordan høy lønnsomhet i børsnoterte konsern har falt sammen med høy lønnsomhet i alle aksjeselskaper. Resultatene skulle tilsi at vi kan lage et godt estimat for utviklingen i egenkapitalavkastning i alle aksjeselskaper på bakgrunn av egenkapitalavkastningen i de børsnoterte konsernene.

⁴⁷ Se vedlegg D for flere resultater fra regresjonene.

Figur 35: Egenkapitalavkastning i alle aksjeselskaper (y) og børsnoterte konsern (x). 1992-2003.¹⁾

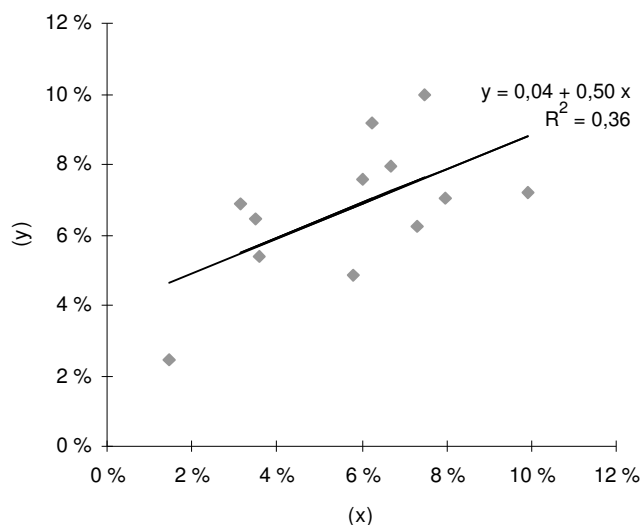

¹⁾ Omfatter ikke finansielle selskaper og Statoil.

Resultatgrad

Regresjonsresultatene viser her en mindre tydelig sammenheng (se figur 36). En R^2 på 34 % viser at det er mye variasjon i resultatgraden for alle aksjeselskaper som ikke fanges opp av variasjon i resultatgraden for børsnoterte konsern. Det er imidlertid fortsatt en klar positiv sammenheng mellom lønnsomheten i de to utvalgene.

Figur 36: Resultatgrad i alle aksjeselskaper (y) og børsnoterte konsern (x). 1992-2003.¹⁾

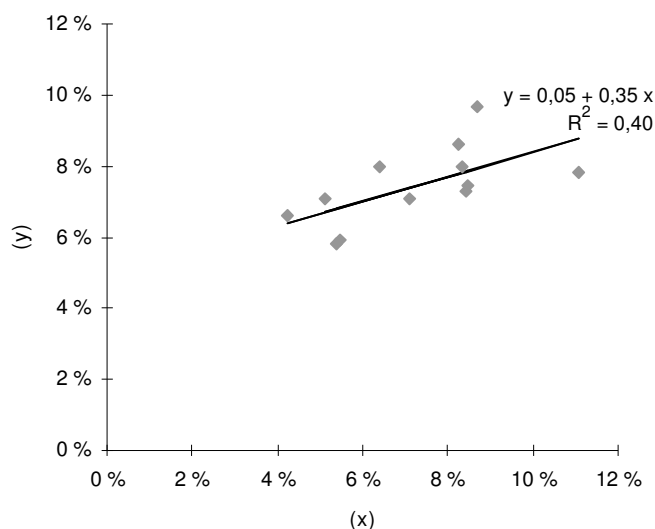

¹⁾ Omfatter ikke finansielle selskaper og Statoil.

Driftsmargin

Regresjonen for driftsmarginen (se figur 37) viser noe av det samme resultatet som vi så for resultatgraden. En R^2 på 0,40 viser at 40 % av variasjonen i driftsmarginen i alle aksjeselskaper fanges opp av variasjon i driftsmarginen for børsnoterte konsern. Dette er ikke en like god sammenheng som vi fant for egenkapitalavkastningen, men det er likevel en tydelig positiv sammenheng.

Figur 37: Driftsmargin i alle aksjeselskaper (y) og børsnoterte konsern (x). 1992-2003.¹⁾

¹⁾ Omfatter ikke finansielle selskaper og Statoil.

10.3 Prediksjon av lønnsomhetsutvikling

Jeg vil nå benytte relasjonene mellom lønnsomhetsutvikling i de to utvalgene fra avsnittet over til å predikere lønnsomhetsutviklingen for alle aksjeselskaper i 2004 og 2005 ved kvartalstall for de børsnoterte konsernene.

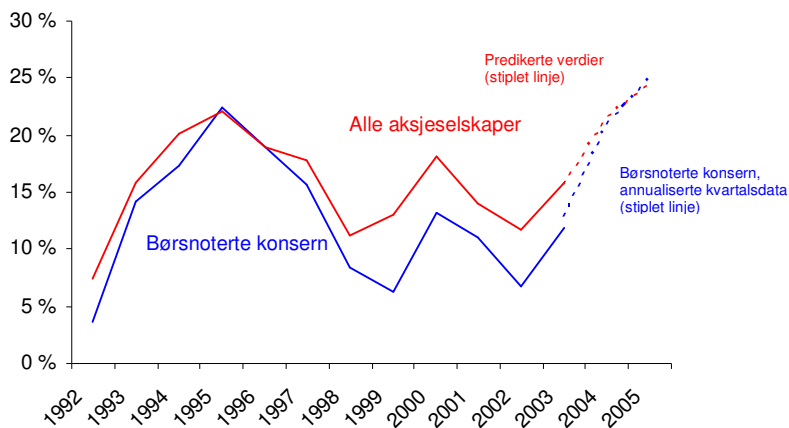
Egenkapitalavkastning

Hvis vi forlenger tidsserien for de børsnoterte konsernene med annualiserte kvartalstall, ser vi at det har vært en klar lønnsomhetsforbedring i 2004 og første kvartal 2005 (figur 38).

Egenkapitalavkastningen for de børsnoterte konsernene økte fra 13 % i 2003 til 25 % i første kvartal 2005. Det er med andre ord grunn til å tro at det har vært en betydelig styrking av lønnsomheten i norske aksjeselskaper i denne perioden. Modellen fra forrige avsnitt

predikerer en klar økning i egenkapitalavkastningen for alle aksjeselskaper fra 16 % i 2003 til 22 % i 2004 og 25 % i 2005.

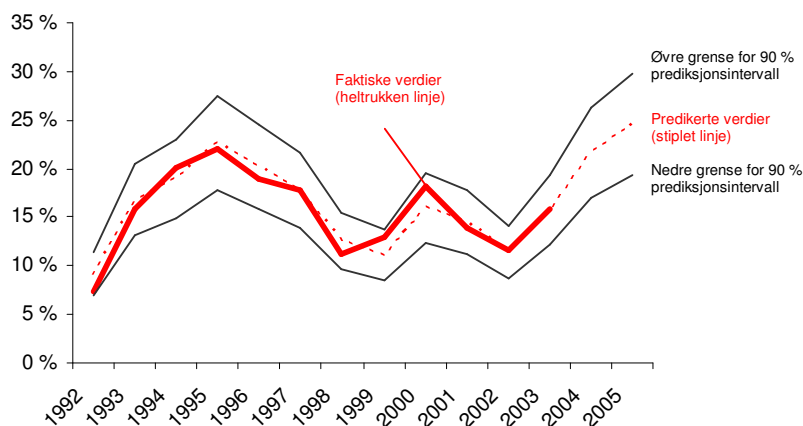
Figur 38: Egenkapitalavkastning i børsnoterte konsern og alle aksjeselskaper for perioden 1992-2003.ⁱ⁾ Predikerte verdier for alle aksjeselskaper i perioden 2003-2005.

ⁱ⁾ Omfatter ikke finansielle selskaper og Statoil.

Figur 39 gir en illustrasjon på hvor gode prediksjoner modellen gir. Vi ser at modellen har predikert de fleste økninger og fall i egenkapitalavkastningen i perioden 1992-2003.

Figur 39: Egenkapitalavkastning i alle aksjeselskaper.ⁱ⁾ Faktiske verdier for perioden 1992-2003 og predikerte verdier ⁱⁱ⁾ for perioden 1992-2005.

ⁱ⁾ Omfatter ikke finansielle selskaper og Statoil.

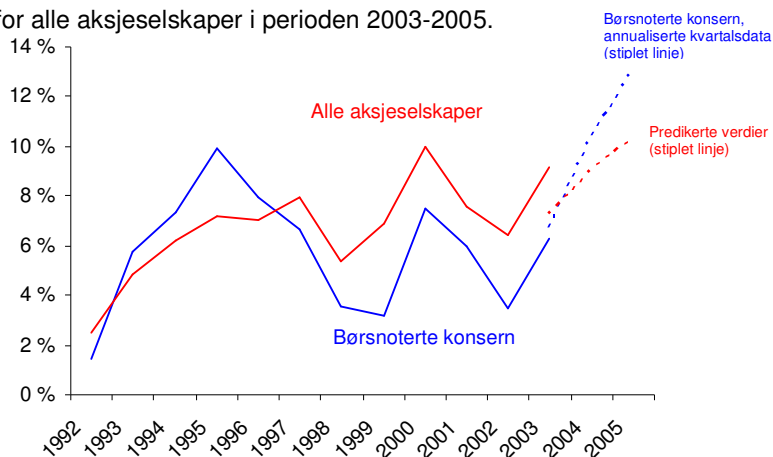
ⁱⁱ⁾ De predikerte verdiene er i perioden 1992-2003 beregnet på bakgrunn av årsdata, og i perioden 2004-2005 på bakgrunn av annualiserte kvartalsdata.

Resultatgrad

Ved å forlenge tidsserien for børsnoterte konsern med kvartalstall for 2003, 2004 og 2005 ser vi at det også her har vært en klar lønnsomhetsforbedring. Resultatgraden for børsnoterte konsern steg fra 7 % i 2003 til 10 % i 2004 og 13 % i 1. kvartal 2005 (se figur 40). Det er verdt å merke seg at resultatgraden beregnet på bakgrunn av kvartalsstatistikken i 2003 er lavere enn resultatgraden beregnet på bakgrunn av selskapenes årlige konsernregnskaper. Dette viser at de to tidsseriene ikke er fullt ut sammenlignbare, noe som blant annet kan skyldes mindre strenge krav til føring av kvartalsregnskap (jf. kapittel 8).

Modellen fra forrige avsnitt predikerer en resultatgrad for alle aksjeselskaper på 9 % i 2004 og 10 % i 2005. Det vil si en ikke vesentlig bedring fra 2003. Denne modellen er imidlertid langt mindre presis enn modellen for egenkapitalavkastningen. Vi ser at modellen predikerte en resultatgrad på 7 % i 2003, mens den faktiske resultatgraden var på 9 % i dette året.

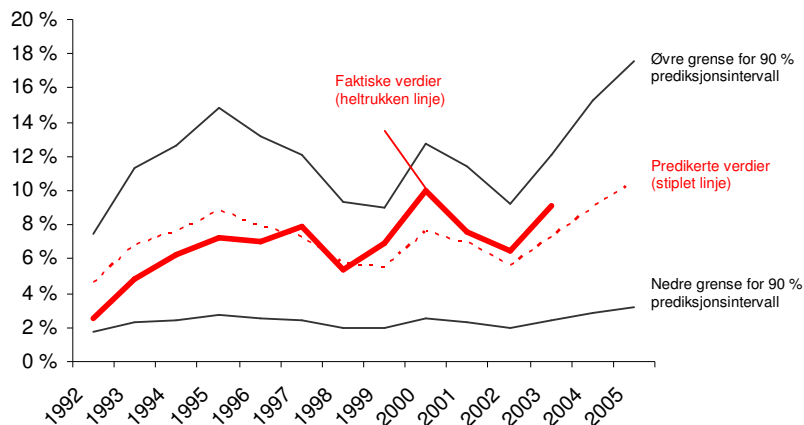
Figur 40: Resultatgrad i børsnoterte konsern og alle aksjeselskaper for perioden 1992-2003. Predikerte verdier for alle aksjeselskaper i perioden 2003-2005.

¹⁾ Omfatter ikke finansielle selskaper og Statoil.

Ser vi på treffsikkerheten til modellen i perioden 1992 til 2003, finner vi at modellen har predikert riktig retning på utviklingen i store deler av perioden (se figur 41). Prediksjonene har imidlertid vært høyere enn de faktiske verdiene i første halvdel av perioden, mens de har vært høyere i andre halvdel. Dermed kan vi forvente at lønnsomheten har bedret seg mer siden 2003 enn det modellen anslår. Modellen gir dessuten forholdsvis usikre prediksjoner, noe som reflekteres i det relativt vide spennet i 90 % prediksjonsintervallet i figur 41.

Figur 41: Resultatgrad i alle aksjeselskaper.ⁱ⁾ Faktiske verdier for perioden 1992-2003 og predikerte verdier ⁱⁱ⁾ for perioden 1992-2005.

ⁱ⁾ Omfatter ikke finansielle selskaper og Statoil.

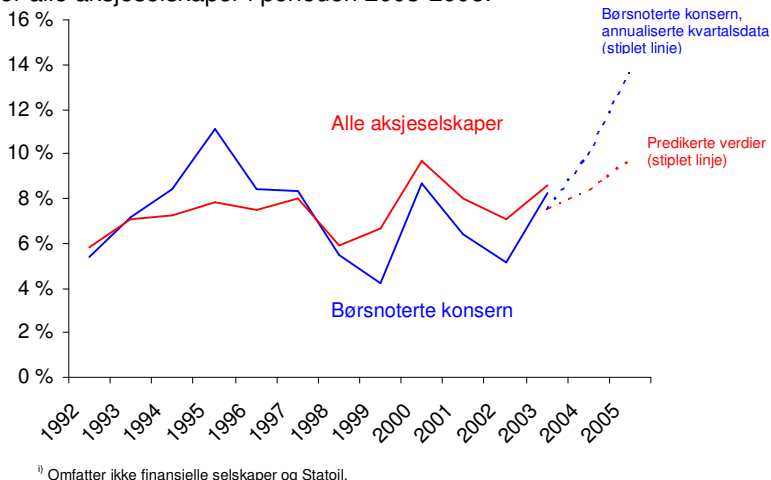
ⁱⁱ⁾ De predikerte verdiene er i perioden 1992-2003 beregnet på bakgrunn av årsdata, og i perioden 2004-2005 på bakgrunn av annualiserte kvartalsdata.

Driftsmargin

Kvartalsstatistikken viser at driftsmarginen for børsnoterte konsern har økt fra 8 % i 2003 til 10 % i 2004 og 14 % i 1.kvartal 2005 (se figur 42). Som vi ser av figuren gir kvartalsstatistikken en noe lavere driftsmargin for børsnoterte konsern i 2003 enn det konsernregnskapene til de samme selskapene gir (7 % sammenlignet med 8 %). Dette tyder på at de to tidsseriene ikke er fullt ut sammenfallende.

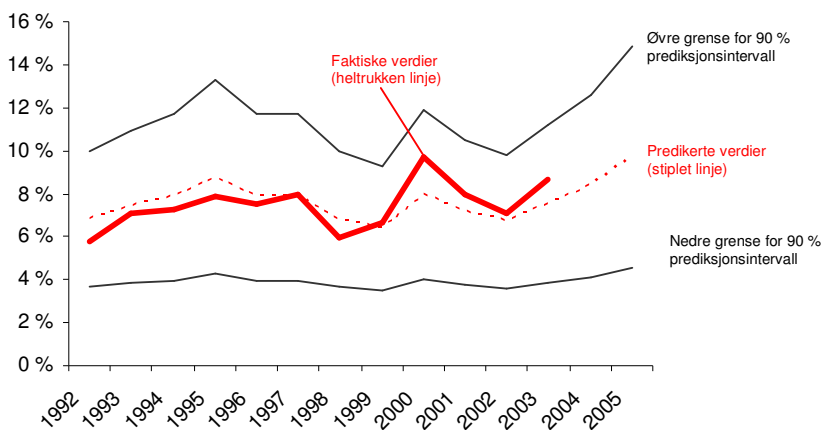
Modellen predikerer en driftsmargin for alle aksjeselskaper på 8 % i 2004 og 10 % i 2005. Dette er om lag samme nivå som den faktiske driftsmarginen i 2003, og representerer dermed ingen forbedring av lønnsomheten. Det er usikkert i hvilken grad man kan stole på prediksjonene til denne modellen. Vi ser at modellens prediksjon for driftsmarginen i 2003 var lavere enn den faktiske (7 % sammenlignet med 9 %).

Figur 42: Driftsmargin i børsnoterte konsern og alle aksjeselskaper for perioden 1992-2003.ⁱ⁾ Predikerte verdier for alle aksjeselskaper i perioden 2003-2005.

Figur 43 viser at modellen ikke har gitt presise prediksjoner i perioden 1992-2003. De siste fem årene har den predikerte driftsmarginen i aksjeselskapene vært lavere enn de faktiske. Dette kan tyde på at driftsmarginen er høyere i 2004 og 2005 enn det modellen predikerer.

Figur 43: Driftsmargin i alle aksjeselskaper.ⁱ⁾ Faktiske verdier for perioden 1992-2003 og predikerte verdier ⁱⁱ⁾ for perioden 1992-2005.

ⁱ⁾ Omfatter ikke finansielle selskaper og Statoil.

ⁱⁱ⁾ De estimerte verdiene er i perioden 1992-2003 beregnet på bakgrunn av årsdata, og i perioden 2004-2005 på bakgrunn av annualiserte kvartalsdata.

10.4 Drøfting av resultatene

Resultatene viser en nær sammenheng mellom lønnsomhetsutviklingen i børsnoterte konsern og alle aksjeselskaper. Spesielt egenkapitalavkastningen har vært slående lik i de to utvalgene. Dette kan virke overraskende ettersom vi har sett at lønnsomhetsutviklingen varierer betydelig fra næring til næring og at næringssammensetningen i de to utvalgene er veldig forskjellige. Imidlertid så vi i kapittel 9.10 at lønnsomhetsutviklingen i begge utvalgene i stor grad er drevet av selskaper innen industrinæringen og olje- og gassnæringen.

Et annet aspekt er at Oslo Børs består av et begrenset antall selskaper, og at et fåtall store konsern utgjør en betydelig andel av de børsnoterte konsernene samlet sett. Dersom vi tror på at ledelse og strategi har stor betydning for selskapets lønnsomhet, og at vi derfor kan oppleve store forskjeller i lønnsomhetsutviklingen mellom enkeltselskaper, vil lønnsomhetsutviklingen i enkelte store børsnoterte konsern kunne ha sterk påvirkning på den samlede lønnsomhetsutviklingen blant selskapene på Oslo Børs.

Dersom vi hadde inkludert Statoil i analysen ville olje- og gassnæringen, etter at Statoil ble børsnoterte i 2001, utgjort en langt større andel av de børsnoterte konsernene enn av alle aksjeselskaper samlet. Dette kunne gi en annen, og antageligvis dårligere sammenheng mellom lønnsomhetsutviklingen i de to utvalgene.

I teoridelen og den innledende analysen ble det pekt på flere særtrekk ved børsnoterte konsern som skulle tilsi at disse ville ha en annen lønnsomhetsutvikling enn alle aksjeselskaper samlet sett. Børsnoterte konsern er større, målt ved omsetning og eiendeler, enn de fleste ikke-børsnoterte selskaper. Det er også rimelig å anta at børsnoterte selskaper har bedre kapitaltilgang enn andre selskaper som følge av at de er store og at informasjon om disse selskapene er lett tilgjengelig.

Når lønnsomhetsutviklingen likevel i stor grad er sammenfallende for børsnoterte konsern og alle aksjeselskaper, kan dette for det første skyldes at de børsnoterte selskaper utgjør en betydelig andel av alle aksjeselskaper. De vil på denne måten ha en direkte virkning på den samlede lønnsomhetsutviklingen. For det andre kan det skyldes at den aggregerte lønnsomheten i stor grad bestemmes av den samlede konjunkturutviklingen som er felles for alle selskaper. Vi har sett at lønnsomheten var lav for både børsnoterte konsern og alle aksjeselskaper i 1992. Dette reflekterer at bankkrisen hadde stor betydning for lønnsomheten i

både børsnoterte og ikke-børsnoterte aksjeselskaper. Tilsvarende hadde både børsnoterte konsern og alle aksjeselskaper en lav lønnsomhet i 1998 og 1999. Den internasjonale konjunkturedgangen og fall i oljepriser kombinert med økt rente i 2001 og 2002 førte til en nedgang i lønnsomheten i begge utvalgene.

DEL V: KONKLUSJON

Konklusjon

Denne oppgaven tok sikte på å predikere lønnsomhetsutviklingen i hele Foretaks-Norge på bakgrunn av kvartalsdata for børsnoterte konsern. Ettersom jeg ikke har hatt tilgang til historiske regnskapsdata for alle foretak, men kun for aksjeselskapene, har jeg i analysen konsentrert meg om å sammenligne lønnsomhetsutviklingen i henholdsvis børsnoterte konsern og alle aksjeselskaper for perioden 1992-2003.

Oppgaven har pekt på flere årsaker til at vi a priori kunne forvente at de to utvalgene ville ha ulik lønnsomhetsutvikling. Analysen viser imidlertid at lønnsomheten i stor grad har vært sammenfallende, spesielt målt ved egenkapitalavkastning. Fra og med 1997 har også driftsmarginen og resultatgraden i de to utvalgene i stor grad fulgt den samme utviklingen. Før dette var sammenhengen imidlertid svakere.

I 2003 styrket lønnsomheten seg i både børsnoterte konsern og alle aksjeselskaper. Kvartalsstatistikken viser at lønnsomheten i børsnoterte konsern har fortsatt å stige i 2004 og i første kvartal 2005. Analysen predikerer at alle aksjeselskaper (uten finansielle selskaper og Statoil) samlet sett har hatt en vekst i egenkapitalavkastningen fra 16 % i 2003 til 25 % i 2005.

Børsnoterte konsern har altså hatt en forholdsvis representativ lønnsomhetsutvikling i perioden 1992-2003. Dette avhenger imidlertid av hvilke nøkkeltall man bruker, og hvilken periode man ser på. Analysen i denne oppgaven bygger dessuten på få observasjoner. Det gjenstår mye arbeid for å gi en tilfredsstillende beskrivelse av sammenhengen mellom lønnsomhetsutviklingen i børsnoterte konsern og alle aksjeselskaper. For å få et mer robust anslag på lønnsomhetsutviklingen i alle aksjeselskaper, kreves det at årsakene til at utviklingen avviker i enkelte perioder kartlegges bedre enn det som er gjort i denne oppgaven.

Forslag til videre arbeider

Hvis kvartalsstatistikken blir tilgjengelig på næringsnivå, vil det være interessant å foreta analysen av hvorvidt lønnsomhetsutviklingen i børsnoterte selskaper innen hver næring kan benyttes for å anslå den samlede lønnsomhetsutviklingen i næringene.

Som vi har sett kan det være verdifullt å studere utviklingen i ulike nøkkeltall opp mot hverandre. Dersom flere regnskapstall blir tilgjengelige på kvartalsbasis, vil det være interessant å analysere utviklingen i flere nøkkeltall enn dem som er inkludert i denne oppgaven.

For å få et bedre anslag på lønnsomhetsutviklingen i alle aksjeselskaper kan det være interessant å foretak en grundigere analyse av hvilke faktorer som bestemmer lønnsomhet. Dette vil gi bedre innsikt i hva som gjør at lønnsomhetsutviklingen i enkelte perioder avviker fra lønnsomhetsutviklingen i alle aksjeselskaper, mens det i andre perioder er mer sammenfallende. På bakgrunn av dette vil man kunne lage en mer presis prediksjonsmodell for lønnsomheten i alle aksjeselskaper.

Referanser

- Amel, Dean og Luke Froeb (1991): "Do Firms Differ Much?" I: *Journal of Industrial Economics*, vol. 39, nr. 3, s. 323-331.
- Antall selskaper notert ved årsslutt*. Oslo bør, årsstatistikk aksjer 2004. URL: http://www.oslobors.no/ob/aarsstatistikk_aksjer [Lesedato 01.08.2005].
- Andresen, Tommy, Anders Aksnes og Amund Mehli (2004): *Eierstruktur og avkastning i norske unoterte selskaper*. Diplomoppgave (siv.øk) – Handelshøyskolen BI.
- Bøhren, Øyvind (2005): "Eierskap og lønnsomhet." I: *Økonomisk Forum*, nr. 5. Oslo: Samfunnsøkonomenes Forening.
- Børsforskrift*. *Børsforskrift av 17. januar 1994 nr. 30*. URL: <http://www.lovdata.no/cgi-wift/ldles?doc=sf/sf/sf-19940117-0030.html>.
- Danthine, Jean-Pierre og John B. Donaldson (2001): *Intermediate Financial Theory*. NJ, Upper Saddle River: Prentice-Hall.
- Eierskap i næringslivet*. Oslo: Nærings- og handelsdepartementet, 1998. (St. meld. nr. 40, 1997-1998). URL: <http://odin.dep.no/nhd/norsk/dok/regpubl/stmeld/024005-040006/dok-bn.html>
- Eriotis, Nikolaos P., Zoe Frangouli og Zoe Ventoura-Nekosmides (2002): "Profit margin and capital structure: An empirical relationship." I: *Journal of Applied Business Research*, vol. 18, nr. 2, s. 85-88.
- Et mindre og bedre statlig eierskap*. Nærings- og handelsdepartementet, 2002. (St. meld. nr. 22, 2001-2002). URL: <http://odin.dep.no/nhd/norsk/dok/regpubl/stmeld/024001-040006/dok-bn.html>
- Finansiell stabilitet 1/04*. Norges Banks rapportserie, nr. 2, 2004. Oslo: Norges Bank, 2004.
- Finansiell stabilitet 2/04*. Norges Banks rapportserie, nr. 5, 2004. Oslo: Norges Bank, 2004.
- Foretak, omsetning og sysselsetting, unntatt offentlig forvaltning*. Tabell 03219, Statistisk sentralbyrå, 2004. URL: <http://statbank.ssb.no/statistikkbanken/>.
- Grorud, Ann-Kristin H. (2002): "Bedrifts- og foretaksregisteret. Regler og rutiner for ajourhold. Oppdatert versjon september 2002." Notater 2002/57. Statistisk sentralbyrå.
- Innsendte årsregnskap for regnskapsårene...* Brønnøysundregistrene, årsstatistikk 2000-2003. URL: <http://www.brreg.no/statistikk/> [Lesedato: 01.05.2005].
- Lothian, Jack (1994): "The Relationship Between Profitability, Size & Concentration in Canadian Corp." I: *American Statistical Association: Proceedings of the Business and Economics Statistics Section*, s. 287-297.
- Nyregistrerte foretak...* Brønnøysundregistrene, årsstatistikk 200-2003. URL: <http://www.brreg.no/statistikk/> [Lesedato: 01.05.2005].
- Nøkkeltall for børsnoterte foretak*. Tabell 05132 og 04713, Statistisk sentralbyrå, 2005. URL: <http://statbank.ssb.no/statistikkbanken/>
- Norske renter*. Norges Bank, 2005. URL: <http://www.norgesbank.no/stat/renter/renter.html>.
- Olje- og gassvirksomhet 3. kvartal 2004*. Oslo/ Kongsvinger: Statistisk sentralbyrå, 2005. (NOS D 329) URL: http://www.ssb.no/emner/10/06/nos_olje_gass/nos_d329/

- Regnskapsloven. Lov om årsregnskap mv. av 17. juli 1998 nr. 56.* URL: <http://www.lovdata.no/all/nl-19980717-056.html>
- Rizov, Marian (2004): "Credit constraints and profitability." I: *Emerging markets finance and trade*, vol. 40, nr. 4, s. 63-83.
- Scott, John T. og George Pascoe (1986): "Beyond Firm and Industry Effects on Profitability in Imperfect Markets." I: *The Review of Economics and Statistics*, vol. 68, nr. 2, s. 284-292.
- Shareholder structure.* Oslo Børs, månedstatistikk aksjer, juni 2005. URL: http://www.oslobors.no/ob/mndstatistikk_aksjer. [Lesedato 06.06.2005]
- Slade, Margaret E. (2004): "Competing models of firm profitability." I: *International Journal of Industrial Organization*, vol. 22, s. 289-308.
- Spanos, Yiannis E., George Zaralis og Spyros Lioukas (2004): "Strategy and Industry Effects on Profitability." I: *Strategic Management Journal*, vol. 25, s. 139-165.
- Spilling, Olav R. (2000): *SMB 2000 – fakta om små og mellomstore bedrifter i Norge*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Standard for næringsgruppering 2002.* Statistisk sentralbyrå, 2003. URL: http://www.ssb.no/emner/10/01/nace/sn2002_nb.html
- Stock markets' significance in the national economy.* World Federation of exchanges, 2004, tabell 4.5. URL: <http://www.world-exchanges.org/WFE/home.asp?menu=319&document=2202>
- Valutakurser.* Norges Bank, 2005. URL: <http://www.norgesbank.no/stat/valutakurser/>
- Varian, Hal R. (1999): *Intermediate Microeconomics – A Modern Approach*. New York-London: W. W. Norton & Company.
- Voulgaris, F., D. Asteriou og G. Agiomirgianakis (2002): "Capital structure, asset utilization, profitability and growth in the Greek manufacturing sector." I: *Applied Economics*, vol. 34, s. 1379-1388.
- Whittington, Geoffrey (1980): "The Profitability and Size of United Kingdom Companies, 1960-74." I: *The Journal of Industrial Economics*, vol. 28, nr. 4, s. 335-352.
- Økonomisk forum nr. 5 2005.* Oslo: Samfunnsøkonomenes Forening, 2005.

Vedlegg

Oversikt over vedlegg:

- A Definisjoner
- B Børsens betydning i ulike land
- C Oversikt over regnskapsposter
- D Aggregerte næringer
- E Datasett for alle aksjeselskaper
- F Datasett for børsnoterte konsern
- G Kvartalsvis regnskapsstatistikk for børsnoterte konsern
- H Antall aksjeselskaper
- I Antall børsnoterte selskaper
- J Fordeling av lønnsomhet over selskapene
- K Regresjonsutskrifter

Vedlegg A: Begreper

Aksjeselskap (AS)

I et aksjeselskap er det ingen som har personlig ansvar for foretakets gjeld. Eierne står i utgangspunktet kun i fare for å tape aksjekapitalen.

Ansvarlig selskap

I et *ansvarlig selskap* har flere eiere personlig ansvar for foretakets gjeld.

Børsnoterte konsern

Børsnotert konsern er i oppgaven brukt om datasettet som inneholder konsernregnskap for alle konsern der morselskapet er børsnotert samt ordinære årsregnskap for de børsnoterte selskapene som ikke leverer konsernregnskap. (De aller fleste børsnoterte selskaper leverer konsernregnskap).

Enkeltmansforetak

I et *enkeltmansforetak* står en person fullt økonomisk ansvarlig for foretakets gjeld.

Foretak

Foretak vil her bli brukt om den juridiske enheten. Et foretak kan være et aksjeselskap, et andelslag, et ansvarlig selskap eller et enkeltmannsfirma. Et foretak kan bestå av flere bedrifter.

Konsern

Et konsern er en sammenslutning av foretak som juridisk sett er selvstendige, men som økonomisk sett utgjør en enhet, ved at et foretak (morselskap) har kontroll over ett eller flere andre foretak (datterselskap) gjennom eierskap.

Konsernregnskap

Et konsernregnskap er et regnskap som omfatter hele konsernet, også kalt konsolidert regnskap.

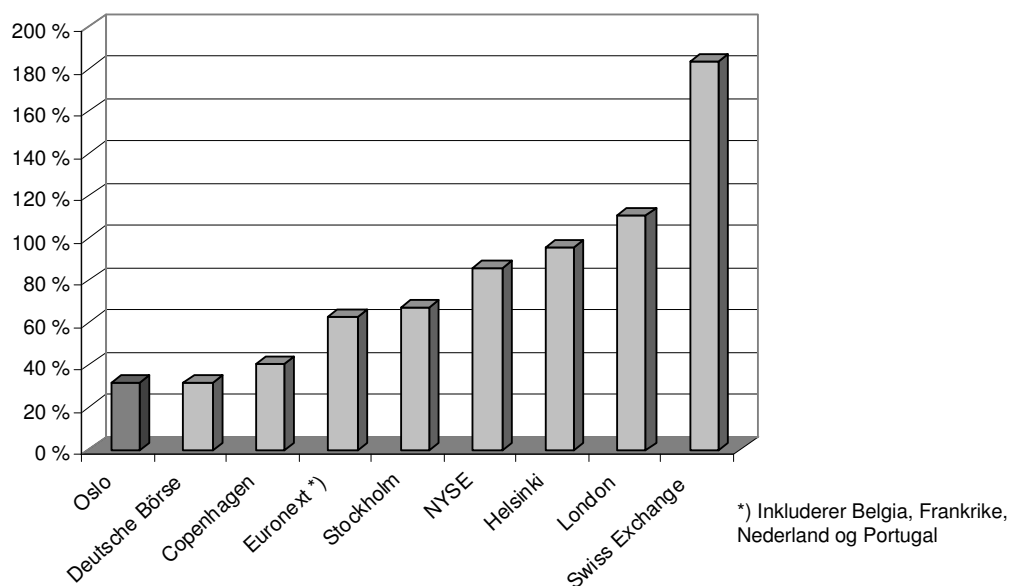
Selskap

Selskap defineres ensbetydende med foretak

Vedlegg B: Børsens betydning i ulike land

Betydningen av børsen varierer sterkt fra land til land. Den samlede markedsverdien av selskapene på Oslo Børs utgjorde 31 % av BNP i 2002. Dette er relativt lavt i forhold til land som Sverige (67 %), Finland (95 %) og England (111 %). Se figur B.1. Den relative størrelsen av børsen har betydning for hvorvidt man kan benytte den økonomiske utviklingen i børsnoterte selskaper for å anslå den økonomiske utviklingen i hele foretakssektoren.

Figur B.1: Børsenes betydning i ulike land – børsverdi i prosent av BNP i 2002.

Kilde: World Federation of exchange (Stock markets' significance, 2004).

Vedlegg C: Oversikt over regnskapsposter

SEBRA-databasen og konsernregnskapsdatabasen inneholder fullstendige resultatregnskaper og balanser. Regnskapsloven §6 (se referanseliste) beskriver hvordan regnskapet skal stilles opp. Tabellene under viser alle summer og delposter som er inkludert.

Tabell C.1: Poster i resultatregnskapet

Salgsinntekt
+ Annen driftsinntekt
+ Endring i beholdning av varer under tilvirkning og ferdig tilvirkede varer
+ Endring i beholdning av egentilvirkede anleggsmidler
- Varekostnad
- Lønnskostnad
- Avskrivning på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler
- Nedskrivning av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler
- Annen driftskostnad
= Driftsresultat
+ Inntekt på investering i datterselskap
+ Inntekt på investering i annet foretak i samme konsern
+ Inntekt på investering i tilknyttet selskap
+ Renteinntekt fra foretak i samme konsern
+ Annen renteinntekt
+ Annen finansinntekt
+ Verdiendring av markedsbaserte finansielle omløpsmidler
- Nedskrivning av andre finansielle omløpsmidler
- Nedskrivning av finansielle anleggsmidler
- Rentekostnad til foretak i samme konsern
- Annen rentekostnad
- Annen finanskostnad
= Ordinært resultat før skattekostnad
- Skattekostnad på ordinært resultat
= Ordinært resultat
+ Ekstraordinær inntekt
- Ekstraordinær kostnad
- Skattekostnad på ekstraordinært resultat
= Årsresultat
Avsetning til fond for vurderingsforskjeller
Foreslått utbytte
Avgitt konsernbidrag

Tabell C.2: Poster i balansen

ANLEGGSMIDLER	EGENKAPITAL
Immaterielle eiendeler	Innskutt egenkapital
Forskning og utvikling	Selskapskapital
Konsesjoner, patenter, lisenser, varemerker o.l. rettigheter	Overkursfond
Utsatt skattefordel	Opptjent egenkapital
Goodwill	Fond for vurderingsforskjeller
Varige driftsmidler	Fond for verdiendringer
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	Annen egenkapital
Maskiner og anlegg	
Skip, rigger, fly og lignende	
Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontormaskiner o.l.	
Finansielle anleggsmidler	
Investeringer i datterselskap	
Investeringer i annet foretak i samme konsern	
Lån til foretak i samme konsern	
Investeringer i tilknyttet selskap	
Lån til tilknyttet selskap og felles kontrollert virksomhet	
Investeringer i aksjer og andeler	
Obligasjoner og andre fordringer	
+ OMLØPSMIDLER	+ GJELD
Varer	Avsetning for forpliktelser
Fordringer	Pensjonsforpliktelser
Kundefordringer	Utsatt skatt
Andre fordringer	Andre avsetninger for forpliktelser
Krav på innbetaling av selskapskapital	Annen langsiktig gjeld
Investeringer	Konvertible lån
Aksjer og andeler i foretak i samme konsern	Obligasjonslån
Markedsbaserte aksjer	Gjeld til kredittinstitusjoner
Markedsbaserte obligasjoner	Øvrig langsiktig gjeld
Andre markedsbaserte finansielle instrumenter	Kortsiktig gjeld
Andre finansielle instrumenter	Konvertible lån
Bankinnskudd, kontanter og lignende	Sertifikatlån
	Gjeld til kredittinstitusjoner
	Leverandørgjeld
	Betalbar skatt
	Skyldige offentlige avgifter
	Utbytte
	Annen kortsiktig gjeld
= EIENDELER	= EGENKAPITAL OG GJELD

Vedlegg D: Aggregerte næringer

Tabell D.1: Oversikt over aggregerte næringer benyttet i analysen, og hvordan disse henger sammen med næringskodene i Statistisk sentralbyrås Standard for næringsgruppering (2002).

NÆRINGSKODER		AGGREGERT NÆRING	
A Jordbruk og skogbruk	1000 Jordbruk 2000 Skogbruk		1 Jordbruk, skogbruk og jakt
B Fiske, fangst og fiskeoppdrett	5000 Fiske, fangst og fiskeoppdrett	5010 Fiske og fangst 5020 Fiskeoppdrett	2 Fiske og fangst 3 Fiskeoppdrett
C Bergverksdrifts og utvinning	10000 Bryting av steinkull og brunkull. Utvinning av torv 11000 Utvinning av råolje og naturgass. Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning 12000 Bryting av uran- og thoriummalm 13000 Bryting av metallholdig malm 14000 Bergverksdrift ellers	11100 Utvinning av råolje og naturgass 11200 Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	4 Gruvedrift og bergverk 5 Utvinning av olje og gass 6 Offshore 4 Gruvedrift og bergverk
D Industri	15000 Produksjon av næringsmidler og drikkevarer 16000 Produksjon av tobakksvarer 17000 Produksjon av tekstiler 18000 Produksjon av klær 19000 Beredning av lær 20000 Produksjon av trevarer 21000 Produksjon av papir 22000 Forlagsvirksomhet, grafisk produksjon 23000 Produksjon av kull- og petroleumsprodukter og kjemibrensel 24000 Produksjon av kjemikalier og kjemiske produkter 25000 Produksjon av gummi- og plastprodukter 26000 Produksjon av andre ikke-metallholdige mineralprodukter 27000 Produksjon av metaller 28000 Produksjon av metallvarer unntatt maskiner og utstyr 29000 Produksjon av maskiner og utstyr 30000 Produksjon av kontor- og datamaskiner 31000 Produksjon av andre elektriske maskiner og apparater 32000 Produksjon av radio-, fjernsyns- og annet kommunikasjonsutstyr 33000 Produksjon av presisjonsinstrumenter, klokke og ur... 34000 Produksjon av motorkjøretøyer, tilhengere og deler 35000 Produksjon av andre transportmidler 36000 Produksjon av møbler 37000 Gjenvinning		7 Industri
E Kraft- og vannforsyning	40000 Elektrisitets-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning 41000 Oppsamling, rensing og distribusjon av vann		8 Kraft- og vannforsyning
F Bygge- og anleggsvirksomhet	45000 Bygge- og anleggsvirksomhet		9 Bygg og anlegg
G Varehandel	50000 Handel med og reparasjon av motorkjøretøyer 51000 Agentur- og engroshandel 52000 Detaljhandel		10 Varehandel
H Hotell- og restaurantvirksomhet	55000 Hotell- og restaurantvirksomhet		11 Hotelldrift, restaurantdrift og reiselivsvirksomhet
I Transport og kommunikasjon	60000 Landtransport og røtransport 61000 Sjøtransport 62000 Lufttransport 63000 Tjenester tilknyttet transport og reisebyråvirksomhet 64000 Post og telekommunikasjoner	60100 Jernbanetransport 60200 Annen landtransport 60300 Rørtransport 61101 Utenriks sjøfart 61102 Kysttrafikk i Europa 61103 Løs fraktfart på norskekysten 61104 Innenlandske kysttruter 61105 Innenlandske bilferjer 61106 Slepebåter og forsyningskip på norskekysten 61109 Kysttrafikk i Norge ellers 61200 Transport på elver og innsjøer 63100 Lasting, lossing og lagring 63200 Andre tjenester tilknyttet transport 63300 Reisebyrå-, turistkontor- og reisearrangørvirksomhet 63400 Annen transportformidling 64100 Post og distribusjonsvirksomhet 64200 Telekommunikasjoner	14 Annen transport 5 Utvinning av olje og gass 13 Utenriks sjøfart 12 Innenriks sjøtransport 14 Annen transport 11 Hotelldrift, restaurantdrift og reiselivsvirksomhet 18 Forretningsmessig tjenesteyting 15 Telekom og datavirksomhet
J Finansiell tjenesteyting og forsikring	65000 Finansiell tjenesteyting unntatt forsikring og pensjonsfond 66000 Forsikring og pensjonsfond 67000 Hjelpevirksomhet for finansiell tjenesteyting		16 Finans
K Eiendomsdrift, forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet	70000 Omsetning og drift av fast eiendom 71000 Utleie av maskiner og utstyr uten personell 72000 Databehandlingsvirksomhet 73000 Forskning og utviklingsarbeid 74000 Annen forretningsmessig tjenesteyting	70100 Omsetning og drift av egen fast eiendom 70200 Utleie av egen fast eiendom 70300 Omsetning og drift av fast eiendom på oppdrag 74100 Juridisk, administrativ og organisasjonsteknisk tjenesteyting og revisjon *) 74200 Arkitektvirksomhet og teknisk konsulentvirksomhet 74300 Teknisk testing og analyse 74400 Annonse- og reklamevirksomhet 74500 Formidling og utleie av arbeidskraft 74600 Etterforskning og vaktjeneste 74700 Rengjøringsvirksomhet 74800 Forretningsmessig tjenesteyting ellers	17 Eiendomsdrift 18 Forretningsmessig tjenesteyting 15 Telekom og datavirksomhet 18 Forretningsmessig tjenesteyting
L Offentlig forvaltning	75000 Offentlig administrasjon, forsvar og trygdeordninger		20 Offentlig virksomhet
M Undervisning	80000 Undervisning		
N Helse- og sosialtjenester	85000 Helse- og sosialtjenester		18 Forretningsmessig tjenesteyting
O Andre sosiale og personlige tjenester	90000 Kloakk- og renovasjonsvirksomhet 91000 Interesseorganisasjoner ikke nevnt annet sted 92000 Fritidsvirksomhet, kulturell tjenesteyting og sport 93000 Annen personlig tjenesteyting		21 Organisasjoner 18 Forretningsmessig tjenesteyting
P Lønnet husarbeid	95000 Lønnet arbeid i private husholdninger		
Q Internasjonale organer og organisasjoner	99000 Internasjonale organer og organisasjoner		21 Organisasjoner

*) Næringskode 74150 er Management-Holdingselskaper (= aggregert næring 19)

Vedlegg E: Datasett for alle aksjeselskaper

Tabellene viser antall selskaper, aggregerte regnskapstall (i løpende kroner) og aggregerte nøkkeltall for årene 1992-2003 for alle norske aksjeselskaper, totalt og for hver av de aggregerte næringene. Tallene er basert på SEBRA-databasen som inneholder selskapenes ordinære årsregnskaper innsendt til Regnskapsregisteret i Brønnøysund.

Oversikt over tabellene:

Tabell E.1:	Antall selskaper
Tabell E.2:	Driftsinntekter (tusen kroner)
Tabell E.3:	Driftsresultat (tusen kroner)
Tabell E.4:	Ordinært resultat før skatt (tusen kroner)
Tabell E.5:	Egenkapital (tusen kroner)
Tabell E.6:	Sum egenkapital og gjeld (tusen kroner)
Tabell E.7:	Egenkapitalavkastning
Tabell E.8:	Resultatgrad
Tabell E.9:	Driftsmargin
Tabell E.10:	Totalkapitalens omløpshastighet
Tabell E.11:	Leverage

Tabell E.1:												
Antall selskaper	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
1 Jordbruk, skogbruk og jakt	466	488	449	564	605	659	706	765	832	882	839	871
2 Fiske og fangst	321	321	297	352	416	490	570	651	709	782	769	729
3 Fiskeoppdrett	938	953	901	928	924	870	821	805	830	859	897	829
4 Gruvedrift og bergverk	439	449	422	429	446	462	469	477	482	484	469	449
5 Utvinning av olje og gass	120	117	101	98	104	94	92	82	73	71	67	64
6 Offshore	262	266	242	256	276	296	312	314	321	336	332	296
7 Industri	10 211	10 445	9 833	10 500	11 236	11 647	11 941	12 170	12 217	12 052	11 776	11 065
8 Kraft- og vannforsyning	160	188	178	223	246	324	386	456	490	508	517	539
9 Bygg og anlegg	7 273	7 514	6 981	7 937	8 790	9 388	9 923	10 425	10 771	10 946	11 293	11 026
10 Varehandel	26 917	27 811	25 632	28 325	31 336	32 503	33 510	34 145	34 484	34 295	34 017	32 317
11 Hotelldrift, restaurantdrift og reiselivsvirksomhet	3 514	3 778	3 376	3 921	4 558	4 827	5 067	5 307	5 485	5 506	5 551	5 353
12 Innenriks sjøtransport	2 165	2 171	1 983	2 110	2 236	2 481	2 519	2 497	2 475	2 410	2 346	2 112
13 Utenriks sjøfart	96	81	70	79	83	105	128	130	139	155	155	140
14 Annen transport	2 533	2 641	2 453	2 782	3 104	3 262	3 427	3 553	3 600	3 604	3 668	3 473
15 Telekom og datavirksomhet	1 365	1 480	1 386	1 702	2 140	2 489	2 919	3 395	4 150	4 503	4 621	4 252
16 Finans	3 381	1 333	1 314	1 491	5 151	5 824	6 514	7 107	7 850	8 192	8 404	8 129
17 Eiendomsdrift	12 988	13 064	12 311	13 615	15 208	16 491	17 669	18 868	20 096	20 980	21 757	21 279
18 Forretningsmessig tjenesteyting	17 342	18 170	16 842	19 390	22 072	23 860	25 758	27 764	29 848	31 138	30 818	30 813
19 Holdingselskaper	1 834	1 705	1 604	1 690	1 880	1 933	1 924	1 883	1 868	1 854	1 833	1 805
20 Offentlig virksomhet	27	30	28	33	39	45	50	54	65	63	67	60
21 Organisasjoner	269	304	286	314	339	350	340	342	358	369	307	393
22 Ukllassifisert	452	172	125	125	101	70	47	42	55	103	44	413
Totalt	93 073	93 481	86 814	96 864	111 290	118 470	125 092	131 232	137 198	140 092	140 547	136 407
Totalt uten finans	89 692	92 148	85 500	95 373	106 139	112 646	118 578	124 125	129 348	131 900	132 143	128 278
Totalt uten finans og Statoil	89 691	92 147	85 499	95 373	106 138	112 645	118 577	124 124	129 347	131 899	132 142	128 277

Tabell E.2:

Driftsinntekter (tusen kroner)	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
1 Jordbruk, skogbruk og jakt	3 850 827	2 574 198	2 844 801	2 568 074	3 847 970	4 524 268	8 754 554	8 992 740	5 219 691	5 130 711	4 462 194	5 297 577
2 Fiske og fangst	1 489 590	1 575 460	1 852 099	2 443 589	2 668 501	4 683 591	6 024 906	6 535 016	7 586 111	7 809 421	7 441 073	5 736 991
3 Fiskeoppdrett	5 509 804	6 460 975	7 967 217	8 904 987	9 052 903	9 992 449	11 669 557	14 317 645	17 450 851	14 473 834	13 245 554	13 304 529
4 Gruvedrift og bergverk	4 503 674	4 597 124	4 909 853	5 380 294	5 117 699	5 879 811	6 384 233	7 000 132	8 107 903	8 347 291	7 923 068	8 309 590
5 Utvinning av olje og gass	156 170 780	155 348 223	163 980 081	91 487 285	177 197 950	189 789 119	146 135 219	178 392 530	327 140 951	341 864 967	342 212 579	378 836 975
6 Offshore	14 919 631	17 634 554	15 675 150	16 539 035	19 296 034	24 743 106	31 615 829	41 576 638	48 864 078	54 343 288	50 000 535	46 501 114
7 Industri	375 799 551	379 011 511	409 172 485	440 247 407	380 472 782	407 196 453	438 292 182	447 942 655	501 922 640	504 147 531	455 519 551	445 495 044
8 Kraft- og vannforsyning	24 306 404	32 526 412	36 249 669	35 270 476	23 476 919	30 381 185	31 332 828	37 598 041	35 157 257	41 564 771	41 227 505	49 243 814
9 Bygg og anlegg	51 710 768	51 574 185	58 341 678	69 144 634	77 181 723	94 828 016	110 184 135	117 234 196	115 607 848	135 321 131	143 458 235	145 969 247
10 Varehandel	361 852 660	380 107 381	416 953 788	458 991 422	529 253 806	594 049 861	648 463 638	664 441 084	706 455 087	712 279 445	707 632 930	732 165 627
11 Hotelldrift, restaurantdrift og reiselivsvirksomhet	23 097 460	24 776 010	26 284 839	26 602 601	31 062 371	34 518 330	37 601 091	41 552 529	46 834 691	49 852 341	44 995 797	44 450 524
12 Innenriks sjøtransport	30 704 729	32 850 458	32 465 038	33 598 361	34 120 982	53 766 604	60 806 277	60 264 731	76 587 733	84 128 326	66 715 188	68 470 129
13 Utenriks sjøfart	15 322 297	17 802 669	18 967 203	20 302 270	22 581 683	20 446 298	20 572 835	15 906 295	16 418 719	16 001 706	13 802 872	9 873 444
14 Annen transport	47 245 923	50 621 712	44 715 321	49 629 576	45 469 464	50 261 524	45 112 122	48 289 847	55 958 858	59 252 368	62 267 026	67 445 814
15 Telekom og datavirksomhet	13 970 787	30 533 048	31 881 671	40 340 274	47 589 455	59 765 698	70 050 275	79 820 420	93 338 539	106 438 386	89 040 010	91 188 146
16 Finans	96 536 075	10 692 875	9 065 257	8 787 901	112 762 964	127 316 431	140 815 189	168 682 504	186 161 420	202 134 188	235 780 424	122 102 318
17 Eiendomsdrift	43 679 075	43 325 851	42 446 666	43 676 444	45 865 681	48 335 109	48 751 355	50 914 945	52 772 480	53 207 980	56 378 380	57 336 377
18 Forretningsmessig tjenesteyting	79 528 944	88 894 533	100 635 278	104 269 739	130 606 388	142 916 698	163 829 917	177 548 583	202 498 408	223 173 709	252 744 186	260 394 392
19 Holdingselskaper	55 434 932	46 959 185	48 067 625	48 791 528	54 148 222	55 855 462	50 310 852	51 291 350	61 756 059	51 805 470	42 102 531	46 950 241
20 Offentlig virksomhet	45 060	49 543	43 575	62 087	61 657	65 639	84 787	79 548	84 625	108 481	120 759	136 155
21 Organisasjoner	3 034 705	6 930 318	7 633 098	3 604 528	8 284 119	8 864 176	9 995 281	11 073 692	11 573 998	13 077 261	17 704 389	24 758 305
22 Uklassifisert	1 881 260	1 040 870	162 304	160 908	182 529	145 360	32 665	32 682	81 054	134 052	42 381	897 411
Totalt	1 410 594 936	1 385 887 095	1 480 214 696	1 510 803 420	1 760 301 802	1 968 323 788	2 086 819 727	2 229 487 703	2 577 579 001	2 684 596 658	2 654 817 167	2 624 864 124
Totalt uten finans	1 314 058 861	1 375 194 220	1 471 149 439	1 502 015 519	1 647 538 838	1 841 007 357	1 946 004 538	2 060 805 199	2 482 462 470	2 391 417 581	2 419 036 743	2 502 761 806
Totalt uten finans og Statoil	1 249 961 861	1 311 281 220	1 403 958 439	1 502 015 519	1 567 937 838	1 757 504 357	1 883 018 538	1 973 893 199	2 235 910 581	2 292 924 470	2 208 084 743	2 278 096 806

Tabell E.3:

Driftsresultat (tusen kroner)	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
1 Jordbruk, skogbruk og jakt	54 670	107 205	136 013	124 124	70 967	94 952	131 492	103 300	-495	162 140	245 101	175 649
2 Fiske og fangst	51 377	91 130	162 414	275 268	232 436	267 613	583 432	564 868	1 700 470	884 212	604 569	284 415
3 Fiskeoppdrett	437 935	591 955	1 216 110	797 278	304 276	459 681	1 132 806	1 945 328	3 659 593	175 102	-1 257 890	-1 843 569
4 Gruvedrift og bergverk	290 813	245 215	574 923	589 727	452 437	651 897	650 789	645 506	853 465	939 002	830 776	939 961
5 Utvinning av olje og gass	38 298 232	34 863 096	37 107 871	26 355 827	55 701 288	62 656 725	27 422 201	46 449 391	137 338 214	123 911 220	105 451 624	129 069 084
6 Offshore	-244 590	970 961	259 261	1 413 226	1 199 561	1 605 239	1 266 164	5 066 821	8 469 108	9 241 218	5 455 552	3 758 592
7 Industri	15 187 124	19 854 680	24 478 579	32 908 760	20 681 278	22 921 297	20 826 402	19 356 025	29 770 665	24 587 936	21 308 319	23 031 319
8 Kraft- og vannforsyning	6 135 395	7 770 299	7 056 837	7 162 169	2 326 305	4 699 366	4 907 687	6 723 438	6 601 149	8 063 741	10 156 613	9 497 845
9 Bygg og anlegg	1 249 990	1 698 745	1 367 149	2 608 393	3 523 048	5 074 149	5 853 566	5 088 184	4 092 816	4 725 517	5 764 750	5 796 336
10 Varehandel	9 088 292	11 287 516	14 672 760	13 661 242	14 609 108	16 323 169	16 900 138	16 513 193	12 077 685	12 704 431	19 612 693	22 972 155
11 Hotelldrift, restaurantdrift og reiselivsvirksomhet	228 784	898 766	1 316 619	879 714	1 038 116	1 487 856	1 351 686	1 145 008	752 985	469 162	762 828	681 932
12 Innenriks sjøtransport	-1 216 261	2 173 894	2 015 016	3 043 711	2 885 009	6 560 697	4 403 045	4 001 640	7 844 969	10 476 235	1 529 450	4 034 764
13 Utenriks sjøfart	104 769	1 095 941	412 378	1 318 832	2 075 857	1 438 575	-292 722	386 631	895 778	-455 275	155 625	753 724
14 Annen transport	3 611 590	3 060 091	2 550 235	2 806 520	2 153 662	2 339 026	2 020 062	1 846 218	3 324 563	797 253	2 830 271	2 562 993
15 Telekom og datavirksomhet	436 293	2 406 374	3 197 080	2 357 156	2 373 218	2 959 981	3 870 469	7 285 233	1 017 026	2 894 929	-4 458 449	8 153 399
16 Finans	-3 121 667	905 184	1 028 771	1 723 471	24 798 839	36 345 994	22 155 238	45 070 007	54 593 461	15 760 453	24 310 755	17 331 972
17 Eiendomsdrift	5 287 559	7 866 378	8 419 156	8 818 996	10 705 338	11 521 699	12 420 275	15 295 438	17 389 545	17 474 485	17 876 573	19 237 995
18 Forretningsmessig tjenesteyting	3 196 807	6 292 894	6 989 596	7 496 485	8 101 443	9 386 064	10 167 350	10 737 465	10 435 909	5 108 793	8 061 103	12 944 987
19 Holdingselskaper	2 019 651	3 732 153	3 605 272	4 478 404	6 795 666	6 176 901	4 453 300	1 116 577	6 005 729	4 708 991	480 003	2 114 575
20 Offentlig virksomhet	1 178	2 044	-2 424	6 488	-1 994	-2 751	5 715	3 053	-729	3 064	-7 597	2 729
21 Organisasjoner	592 509	553 797	659 520	680 007	673 561	659 024	742 955	791 386	782 069	637 253	903 567	981 049
22 Uklassifisert	-109 141	44 791	7 784	-1 785	-13 309	-5 510	-21 100	4 959	32 165	-24 341	-476	100 845
Totalt	81 581 309	106 513 109	117 230 920	119 504 013	160 686 110	193 621 644	140 950 950	190 139 669	307 636 140	243 245 721	220 615 760	262 582 751
Totalt uten finans	84 702 976	105 607 925	116 202 149	117 780 542	135 887 271	157 275 650	118 795 712	145 069 662	253 042 679	227 485 268	196 305 005	245 250 779
Totalt uten finans og Statoil	72 606 976	92 767 925	102 090 149	117 780 542	117 241 271	139 918 650	111 578 712	130 939 662	216 154 679	182 769 268	155 837 005	196 350 779

Tabell E.4:

Ordinært resultat før skatt (tusen kroner)	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
1 Jordbruk, skogbruk og jakt	5 160	114 786	129 641	112 566	121 746	147 203	118 909	211 717	-88 046	36 395	171 927	350 957
2 Fiske og fangst	-127 581	-46 275	77 647	203 581	196 253	128 414	388 454	319 397	1 498 987	676 336	468 137	-452 678
3 Fiskeoppdrett	-58 037	116 082	876 455	499 746	8 784	174 469	765 224	1 599 874	4 297 992	1 152 155	-4 754 467	-4 700 577
4 Gruvedrift og bergverk	131 985	52 329	409 978	403 626	426 387	564 843	420 970	754 538	648 898	742 804	1 138 550	634 200
5 Utvinning av olje og gass	28 997 415	25 647 604	38 114 469	24 767 995	51 815 699	53 468 239	22 814 796	43 339 532	129 134 156	124 290 364	121 746 996	126 094 037
6 Offshore	-537 044	982 831	289 355	1 249 639	1 136 406	2 633 931	1 113 845	4 452 914	5 803 828	5 179 666	-2 384 054	-3 381 826
7 Industri	7 710 463	17 187 737	21 469 720	33 383 049	21 615 124	27 737 799	21 935 872	20 254 031	40 843 916	32 494 960	30 582 638	29 794 125
8 Kraft- og vannforsyning	2 403 031	3 617 107	3 569 944	5 138 846	1 579 974	3 897 495	3 665 519	7 250 050	5 473 869	5 744 734	8 105 756	7 127 210
9 Bygg og anlegg	584 699	1 124 160	837 455	2 100 474	2 993 886	4 765 751	5 488 702	4 872 693	3 651 310	4 022 198	5 284 704	5 784 647
10 Varehandel	6 558 455	9 670 469	13 588 560	12 619 581	13 563 551	15 582 961	14 594 243	15 451 377	11 384 405	10 513 576	17 335 476	22 340 211
11 Hotelldrift, restaurantdrift og reiselivsvirksomhet	-319 626	336 153	923 392	542 741	705 020	1 175 144	955 668	894 585	312 900	-10 371	211 828	-465 223
12 Innenriks sjøtransport	-3 952 923	50 686	1 947 557	3 368 630	2 308 778	3 550 213	178 111	155 755	1 663 289	7 970 425	7 984 569	1 280 214
13 Utenriks sjøfart	-1 102 594	-30 249	429 626	1 136 301	1 728 465	1 598 194	-217 587	-935 931	303 634	1 405 860	438 663	1 287 091
14 Annen transport	1 531 974	1 370 165	2 058 592	1 735 400	1 519 424	1 868 152	1 238 561	327 027	2 342 060	-788 388	1 717 374	1 534 874
15 Telekom og datavirksomhet	312 148	1 676 789	2 542 376	1 630 216	1 956 653	2 535 383	3 560 642	8 505 840	5 027 475	-5 621 070	-23 198 619	11 398 519
16 Finans	-4 287 238	52 513	828 594	2 375 010	28 778 496	41 073 869	23 078 511	52 400 652	61 054 713	11 237 582	3 926 619	18 873 594
17 Eiendomsdrift	-2 036 643	2 152 122	4 290 616	5 184 581	8 208 641	9 385 418	7 936 629	12 668 814	13 711 106	10 505 975	9 336 355	14 645 953
18 Forretningsmessig tjenesteyting	2 366 994	5 908 542	6 503 852	7 400 853	8 590 532	9 685 790	9 559 085	12 061 888	10 669 077	3 918 833	6 338 046	15 099 499
19 Holdingselskaper	-1 062 232	4 117 741	4 294 254	6 399 722	9 036 254	14 575 912	12 370 019	14 942 875	19 909 967	16 437 379	10 234 835	21 623 586
20 Offentlig virksomhet	-5 453	-4 007	-3 650	5 965	2 603	14 412	5 719	10 459	12 113	8 250	-25 050	1 720
21 Organisasjoner	252 496	250 655	433 957	463 034	523 566	543 833	571 590	665 931	1 531 844	663 982	595 917	1 304 299
22 Uklassifisert	-154 407	45 980	7 890	21 268	-14 454	-2 950	20 500	12 531	35 079	-9 136	21 537	135 304
Totalt	37 211 042	74 393 820	103 620 280	110 742 824	156 796 582	195 104 475	130 522 982	200 211 487	319 222 572	230 572 509	195 277 737	270 309 726
Totalt uten finans	41 498 280	74 341 307	102 791 686	108 367 814	128 018 086	154 030 606	107 444 471	147 810 835	258 167 859	219 334 927	191 351 118	251 436 142
Totalt uten finans og Statoil	30 930 280	63 403 307	87 538 686	108 367 814	110 218 086	139 772 606	101 162 471	136 114 835	223 398 859	174 202 927	142 541 118	208 513 142

Tabell E.5:

Egenkapital (tusen kroner)	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
1 Jordbruk, skogbruk og jakt	2 122 654	825 483	978 085	727 219	1 843 335	2 087 323	2 318 336	2 912 385	2 873 909	2 726 391	828 992	2 947 733
2 Fiske og fangst	95 994	177 328	279 918	1 464 274	1 755 366	1 979 574	2 821 964	3 160 495	4 011 603	4 460 024	4 295 117	3 812 592
3 Fiskeoppdrett	777 923	1 148 515	1 981 083	2 431 639	2 725 544	3 371 957	4 379 040	5 499 215	8 264 756	10 196 880	5 444 341	4 889 206
4 Gruvedrift og bergverk	1 600 351	1 842 048	2 179 890	2 312 470	2 502 342	2 688 318	2 755 665	3 587 677	3 351 178	3 470 605	3 845 090	4 083 193
5 Utvinning av olje og gass	69 699 402	61 114 427	71 906 129	51 646 222	97 415 146	104 821 922	103 608 882	130 032 730	129 410 254	117 300 671	135 683 937	168 683 011
6 Offshore	6 200 431	6 815 756	8 118 293	8 704 379	11 512 186	28 198 924	35 648 515	46 128 232	53 198 340	53 467 050	52 521 844	51 473 457
7 Industri	104 304 574	106 319 815	119 103 395	139 734 803	133 968 931	165 258 863	185 336 930	213 278 769	240 476 892	269 551 906	283 410 895	280 519 836
8 Kraft- og vannforsyning	67 653 064	51 350 987	51 888 778	47 725 110	44 093 518	51 373 550	63 878 523	84 932 596	94 529 472	100 193 164	94 873 821	104 179 642
9 Bygg og anlegg	5 281 914	5 630 825	5 607 882	7 364 367	8 814 295	11 233 835	15 026 220	17 209 791	18 166 306	19 896 434	18 267 829	23 082 695
10 Varehandel	47 357 722	42 240 199	46 472 643	48 554 431	57 394 044	66 393 166	75 101 343	83 379 166	93 676 663	96 429 663	96 548 053	100 942 146
11 Hotelldrift, restaurantdrift og reiselivsvirksomhet	1 173 223	1 793 924	2 327 279	2 509 878	2 744 608	4 028 557	4 891 044	4 955 700	6 511 808	6 149 452	5 623 420	5 078 028
12 Innenriks sjøtransport	16 733 781	14 796 729	17 447 083	21 149 698	29 970 355	75 112 764	81 001 927	70 531 103	75 780 810	73 111 519	74 485 287	85 880 011
13 Utenriks sjøfart	14 526 730	16 775 971	17 585 233	21 451 291	23 839 373	45 000 712	45 534 757	46 686 822	43 909 856	40 193 471	39 825 900	26 810 805
14 Annen transport	19 812 480	15 070 334	9 776 592	10 386 574	10 494 887	11 964 270	13 042 536	12 125 569	15 845 472	15 435 867	16 286 692	25 552 795
15 Telekom og datavirksomhet	2 847 946	16 840 081	14 884 955	18 475 128	25 337 319	35 776 977	39 360 347	54 063 790	107 905 549	99 939 866	86 623 407	96 487 556
16 Finans	122 058 284	16 203 999	17 331 311	20 272 101	97 827 984	125 744 948	140 429 089	217 651 185	248 188 414	258 228 586	290 252 542	252 304 970
17 Eiendomsdrift	18 823 853	24 361 270	29 090 051	36 871 960	47 333 702	59 137 457	77 229 353	84 164 367	96 520 192	95 165 923	96 096 635	101 213 230
18 Forretningsmessig tjenesteyting	18 817 761	20 359 879	18 232 783	22 399 134	30 727 787	37 799 194	47 489 896	59 177 650	75 364 136	70 419 260	68 128 056	79 593 318
19 Holdingselskaper	38 196 629	36 553 117	40 427 950	46 235 137	77 613 366	109 975 731	139 433 045	162 421 378	192 951 465	195 288 042	187 745 915	198 508 219
20 Offentlig virksomhet	48 086	56 205	27 942	46 967	58 358	74 500	91 372	99 598	118 861	138 407	120 327	116 969
21 Organisasjoner	2 076 042	854 723	782 815	523 784	1 175 315	1 296 307	1 292 391	1 528 586	5 938 058	7 580 832	2 416 842	11 940 671
22 Uklassifisert	200 417	163 079	88 346	87 030	43 592	63 483	51 939	45 636	731 923	750 922	689 802	3 094 368
Totalt	560 409 261	441 294 694	476 518 436	511 073 596	709 192 353	943 380 332	1 081 223 114	1 303 572 440	1 517 725 917	1 540 094 335	1 564 014 744	1 631 734 451
Totalt uten finans	438 350 977	425 090 695	459 187 125	611 364 369	817 635 384	940 794 025	1 085 921 255	1 269 537 503	1 281 865 749	1 273 762 202	1 379 429 481	
Totalt uten finans og Statoil	417 660 977	402 282 695	433 702 125	490 801 495	580 453 369	781 781 384	903 654 025	1 047 077 255	1 227 137 503	1 243 626 749	1 222 729 202	1 314 838 481

Tabell E.6:

Sum egenkapital og gjeld (tusen kroner)	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
1 Jordbruk, skogbruk og jakt	3 692 042	1 957 244	2 178 420	1 861 583	3 421 669	4 058 123	4 880 848	5 747 387	5 980 855	6 342 982	3 106 038	6 394 406
2 Fiske og fangst	2 218 149	2 279 728	2 387 435	4 261 233	5 339 345	7 121 144	9 674 407	11 823 093	15 332 200	17 762 948	18 132 701	17 087 420
3 Fiskeoppdrett	6 549 151	7 040 706	8 262 946	9 711 645	11 742 528	13 502 754	15 587 864	17 649 679	24 492 703	31 035 390	26 443 990	24 115 135
4 Gruvedrift og bergverk	5 491 403	6 030 591	6 604 658	6 865 154	6 991 082	7 978 450	8 929 391	10 178 213	10 472 797	11 299 670	11 233 536	11 662 474
5 Utvinning av olje og gass	275 181 260	261 365 041	277 652 241	185 648 226	306 015 168	326 900 090	357 306 071	437 336 469	455 300 294	462 793 208	496 121 288	559 752 765
6 Offshore	21 194 604	20 779 238	20 423 819	20 816 518	26 878 915	54 789 696	86 506 277	123 959 162	145 430 122	153 179 585	136 012 347	121 881 766
7 Industri	352 675 718	350 812 453	370 185 530	394 488 418	391 086 937	461 830 562	504 817 539	571 720 484	690 155 193	724 939 872	698 063 845	731 613 825
8 Kraft- og vannforsyning	134 905 899	134 218 445	132 064 582	104 255 058	68 575 409	97 244 730	122 132 518	170 614 105	194 186 839	205 193 635	225 151 578	221 742 704
9 Bygg og anlegg	32 696 658	34 776 184	35 528 386	38 589 193	41 857 457	50 048 128	58 740 850	64 422 761	71 985 888	82 785 223	83 884 856	89 673 593
10 Varehandel	165 004 401	152 043 076	160 523 703	171 813 655	200 621 161	228 378 424	257 029 668	288 633 703	313 328 598	332 722 162	338 443 491	339 889 233
11 Hotelldrift, restaurantdrift og reiselivsvirksomhet	13 235 000	14 421 894	14 011 120	14 343 849	16 631 455	19 817 475	23 339 852	25 451 661	27 869 472	28 400 038	29 165 254	28 101 348
12 Innenriks sjøtransport	70 730 729	68 578 347	67 744 619	71 050 765	86 828 097	171 819 188	187 785 170	185 396 884	198 861 696	193 654 467	186 083 250	201 056 743
13 Utenriks sjøfart	38 107 686	41 966 485	41 063 092	49 135 957	50 922 101	80 505 502	83 741 972	80 222 204	83 198 412	74 239 226	69 153 007	46 271 620
14 Annen transport	57 038 869	53 169 704	41 817 778	51 425 082	52 039 923	62 564 866	63 528 716	60 401 621	61 855 290	66 916 377	65 165 542	92 287 214
15 Telekom og datavirksomhet	10 177 582	35 804 551	38 334 244	50 372 941	60 532 891	89 858 926	103 582 213	129 219 271	279 119 445	291 281 780	287 223 703	241 012 085
16 Finans	633 463 549	50 320 710	31 836 352	38 553 385	844 387 034	974 649 057	1 090 229 769	1 328 717 946	1 513 031 752	1 592 808 638	1 992 116 542	1 663 997 147
17 Eiendomsdrift	129 933 076	133 273 713	132 873 617	143 659 708	160 767 581	189 088 879	233 634 814	261 197 553	298 674 894	320 362 747	350 199 236	365 109 054
18 Forretningsmessig tjenesteyting	74 035 928	79 804 994	71 416 539	79 571 871	102 441 284	123 021 255	149 789 184	175 239 351	216 287 247	224 462 761	239 604 144	241 330 167
19 Holdingselskaper	142 828 947	93 362 351	97 541 291	107 006 115	191 485 554	253 583 670	303 270 935	366 845 750	433 942 365	462 058 636	473 515 248	508 535 127
20 Offentlig virksomhet	139 087	146 750	71 703	91 484	114 042	207 388	225 311	224 795	238 185	277 478	269 035	276 949
21 Organisasjoner	5 942 683	6 480 989	6 285 488	6 049 321	6 946 285	7 733 464	8 097 608	9 189 684	14 229 961	16 834 262	12 107 596	23 675 030
22 Uklassifisert	1 911 055	677 192	245 375	212 117	177 345	166 275	150 817	147 739	2 606 370	2 514 424	2 427 883	4 590 939
Totalt	2 177 153 476	1 549 310 386	1 559 052 938	1 549 783 278	2 635 803 263	3 224 868 046	3 672 981 774	4 324 339 515	5 056 560 578	5 301 865 409	5 743 624 110	5 540 056 744
Totalt uten finans	1 543 689 927	1 498 989 676	1 527 216 586	1 511 229 893	1 791 416 229	2 250 218 989	2 582 752 005	2 995 621 569	3 543 528 826	3 709 056 771	3 751 507 568	3 876 059 597
Totalt uten finans og Statoil	1 472 417 927	1 425 592 676	1 445 348 586	1 511 229 893	1 692 911 229	2 147 434 989	2 470 585 005	2 848 446 569	3 377 360 826	3 532 796 771	3 554 783 568	3 665 088 597

Tabell E.7:

Egenkapitalavkastning	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
1 Jordbruk, skogbruk og jakt	0 %	14 %	13 %	15 %	7 %	7 %	5 %	7 %	-3 %	1 %	21 %	12 %
2 Fiske og fangst	-133 %	-26 %	28 %	14 %	11 %	6 %	14 %	10 %	37 %	15 %	11 %	-12 %
3 Fiskeoppdrett	-7 %	10 %	44 %	21 %	0 %	5 %	17 %	29 %	52 %	11 %	-87 %	-96 %
4 Gruvedrift og bergverk	8 %	3 %	19 %	17 %	17 %	21 %	15 %	21 %	19 %	21 %	30 %	16 %
5 Utvinning av olje og gass	42 %	42 %	53 %	48 %	53 %	51 %	22 %	33 %	100 %	106 %	90 %	75 %
6 Offshore	-9 %	14 %	4 %	14 %	10 %	9 %	3 %	10 %	11 %	10 %	-5 %	-7 %
7 Industri	7 %	16 %	18 %	24 %	16 %	17 %	12 %	9 %	17 %	12 %	11 %	11 %
8 Kraft- og vannforsyning	4 %	7 %	7 %	11 %	4 %	8 %	6 %	9 %	6 %	6 %	9 %	7 %
9 Bygg og anlegg	11 %	20 %	15 %	29 %	34 %	42 %	37 %	28 %	20 %	20 %	29 %	25 %
10 Varehandel	14 %	23 %	29 %	26 %	24 %	23 %	19 %	19 %	12 %	11 %	18 %	22 %
11 Hotelldrift, restaurantdrift og reiselivsvirksomhet	-27 %	19 %	40 %	22 %	26 %	29 %	20 %	18 %	5 %	0 %	4 %	-9 %
12 Innenriks sjøtransport	-24 %	0 %	11 %	16 %	8 %	5 %	0 %	0 %	2 %	11 %	11 %	1 %
13 Utenriks sjøfart	-8 %	0 %	2 %	5 %	7 %	4 %	0 %	-2 %	1 %	3 %	1 %	5 %
14 Annen transport	8 %	9 %	21 %	17 %	14 %	16 %	9 %	3 %	15 %	-5 %	11 %	6 %
15 Telekom og datavirksomhet	11 %	10 %	17 %	9 %	8 %	7 %	9 %	16 %	5 %	-6 %	-27 %	12 %
16 Finans	-4 %	0 %	5 %	12 %	29 %	33 %	16 %	24 %	25 %	4 %	1 %	7 %
17 Eiendomsdrift	-11 %	9 %	15 %	14 %	17 %	16 %	10 %	15 %	14 %	11 %	10 %	14 %
18 Forretningsmessig tjenesteyting	13 %	29 %	36 %	33 %	28 %	26 %	20 %	20 %	14 %	6 %	9 %	19 %
19 Holdingselskaper	-3 %	11 %	11 %	14 %	12 %	13 %	9 %	9 %	10 %	8 %	5 %	11 %
20 Offentlig virksomhet	-11 %	-7 %	-13 %	13 %	-4 %	19 %	6 %	11 %	10 %	6 %	-21 %	1 %
21 Organisasjoner	12 %	29 %	55 %	86 %	45 %	42 %	44 %	45 %	26 %	9 %	25 %	11 %
22 Uklassifisert	-77 %	28 %	9 %	24 %	-33 %	-5 %	-39 %	-27 %	5 %	-1 %	3 %	4 %
Totalt	7 %	17 %	22 %	22 %	22 %	21 %	12 %	15 %	21 %	15 %	12 %	17 %
Totalt uten finans	9 %	17 %	22 %	22 %	21 %	19 %	11 %	14 %	20 %	17 %	15 %	18 %
Totalt uten finans og Statoil	7 %	16 %	20 %	22 %	19 %	18 %	11 %	13 %	18 %	14 %	12 %	16 %

Tabell E.8:

Resultatarad	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
1 Jordbruk, skogbruk og jakt	0%	4%	5%	4%	3%	3%	1%	2%	-2%	1%	4%	7%
2 Fiske og fangst	-9%	-3%	4%	8%	7%	3%	6%	5%	20%	9%	6%	-8%
3 Fiskeoppdrett	-1%	2%	11%	6%	0%	2%	7%	11%	25%	8%	-36%	-35%
4 Gruvedrift og bergverk	3%	1%	8%	8%	8%	10%	7%	11%	8%	9%	14%	8%
5 Utvinning av olje og gass	19%	17%	23%	27%	29%	28%	16%	24%	39%	36%	36%	33%
6 Offshore	-4%	6%	2%	8%	6%	11%	4%	12%	12%	10%	-5%	-7%
7 Industri	2%	5%	5%	8%	6%	7%	5%	5%	8%	6%	7%	7%
8 Kraft- og vannforsyning	10%	11%	10%	15%	7%	13%	12%	19%	16%	14%	20%	14%
9 Bygg og anlegg	1%	2%	1%	3%	4%	5%	5%	4%	3%	3%	4%	4%
10 Varehandel	2%	3%	3%	3%	3%	3%	2%	2%	2%	1%	2%	3%
11 Hotelldrift, restaurantdrift og reiselivsvirksomhet	-1%	1%	4%	2%	2%	3%	3%	2%	1%	0%	0%	-1%
12 Innenriks sjøtransport	-13%	0%	6%	10%	7%	7%	0%	0%	2%	9%	12%	2%
13 Utenriks sjøfart	-7%	0%	2%	6%	8%	8%	-1%	-6%	2%	9%	3%	13%
14 Annen transport	3%	3%	5%	3%	3%	4%	3%	1%	4%	-1%	3%	2%
15 Telekom og datavirksomhet	2%	5%	8%	4%	4%	4%	5%	11%	5%	-5%	-26%	13%
16 Finans	-4%	0%	9%	27%	26%	32%	16%	31%	33%	6%	2%	15%
17 Eiendomsdrift	-5%	5%	10%	12%	18%	19%	16%	25%	26%	20%	17%	26%
18 Forretningsmessig tjenesteyting	3%	7%	6%	7%	7%	7%	6%	7%	5%	2%	3%	6%
19 Holdingselskaper	-2%	9%	9%	13%	17%	26%	25%	29%	32%	32%	24%	46%
20 Offentlig virksomhet	-12%	-8%	-8%	10%	-4%	22%	7%	13%	14%	8%	-21%	1%
21 Organisasjoner	8%	4%	6%	13%	6%	6%	6%	6%	13%	5%	3%	5%
22 Uklassifisert	-8%	4%	5%	13%	-8%	-2%	-63%	-38%	43%	-7%	51%	15%
Totalt	3%	5%	7%	7%	9%	10%	6%	9%	12%	9%	7%	10%
Totalt uten finans	3%	5%	7%	7%	8%	8%	6%	7%	11%	8%	8%	10%
Totalt uten finans og Statoil	2%	5%	6%	7%	7%	8%	5%	7%	10%	8%	6%	9%

Tabell E.9:

Driftsmargin	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
1 Jordbruk, skogbruk og jakt	1%	4%	5%	5%	2%	2%	2%	1%	0%	3%	5%	3%
2 Fiske og fangst	3%	6%	9%	11%	9%	6%	10%	9%	22%	11%	8%	5%
3 Fiskeoppdrett	8%	9%	15%	9%	3%	5%	10%	14%	21%	1%	-9%	-14%
4 Gruvedrift og bergverk	6%	5%	12%	11%	9%	11%	10%	9%	11%	11%	10%	11%
5 Utvinning av olje og gass	25%	22%	23%	29%	31%	33%	19%	26%	42%	36%	31%	34%
6 Offshore	-2%	6%	2%	9%	6%	6%	4%	12%	17%	17%	11%	8%
7 Industri	4%	5%	6%	7%	5%	6%	5%	4%	6%	5%	5%	5%
8 Kraft- og vannforsyning	25%	24%	19%	20%	10%	15%	16%	18%	19%	19%	25%	19%
9 Bygg og anlegg	2%	3%	2%	4%	5%	5%	5%	4%	4%	3%	4%	4%
10 Varehandel	3%	3%	4%	3%	3%	3%	3%	2%	2%	2%	3%	3%
11 Hotelldrift, restaurantdrift og reiselivsvirksomhet	1%	4%	5%	3%	3%	4%	4%	3%	2%	1%	2%	2%
12 Innenriks sjøtransport	-4%	7%	6%	9%	8%	12%	7%	10%	12%	12%	2%	6%
13 Utenriks sjøfart	1%	6%	2%	6%	9%	7%	-1%	2%	5%	-3%	1%	8%
14 Annen transport	8%	6%	6%	6%	5%	5%	4%	4%	6%	1%	5%	4%
15 Telekom og datavirksomhet	3%	8%	10%	6%	5%	5%	6%	9%	1%	3%	-5%	9%
16 Finans	-3%	8%	11%	20%	22%	29%	16%	27%	29%	8%	10%	14%
17 Eiendomsdrift	12%	18%	20%	20%	23%	24%	25%	30%	33%	33%	32%	34%
18 Forretningsmessig tjenesteyting	4%	7%	7%	7%	6%	7%	6%	6%	5%	2%	3%	5%
19 Holdingselskaper	4%	8%	8%	9%	13%	11%	9%	2%	10%	9%	1%	5%
20 Offentlig virksomhet	3%	4%	-6%	10%	-3%	-4%	7%	4%	-1%	3%	-6%	2%
21 Organisasjoner	20%	8%	9%	19%	8%	7%	7%	7%	7%	5%	5%	4%
22 Uklassifisert	-6%	4%	5%	-1%	-7%	-4%	-65%	15%	40%	-18%	-1%	11%
Totalt	6%	8%	8%	8%	9%	10%	7%	9%	12%	9%	8%	10%
Totalt uten finans	6%	8%	8%	8%	8%	9%	6%	7%	11%	9%	8%	10%
Totalt uten finans og Statoil	6%	7%	7%	8%	7%	8%	6%	7%	10%	8%	7%	9%

Tabell E.10:

Totalkapitalens omløpshastighet	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
1 Jordbruk, skogbruk og jakt	1,04	1,32	1,31	1,36	1,12	1,11	1,79	1,56	0,87	0,81	1,44	0,83
2 Fiske og fangst	0,67	0,69	0,78	0,57	0,50	0,66	0,62	0,55	0,49	0,44	0,41	0,34
3 Fiskeoppdrett	0,84	0,92	0,96	0,92	0,77	0,74	0,75	0,81	0,71	0,47	0,50	0,55
4 Gruvedrift og bergverk	0,82	0,76	0,74	0,78	0,73	0,74	0,71	0,69	0,77	0,74	0,71	0,71
5 Utvinning av olje og gass	0,57	0,59	0,59	0,49	0,58	0,58	0,41	0,41	0,72	0,74	0,69	0,68
6 Offshore	0,70	0,85	0,77	0,79	0,72	0,45	0,37	0,34	0,34	0,35	0,37	0,38
7 Industri	1,07	1,08	1,11	1,12	0,97	0,88	0,87	0,78	0,73	0,70	0,65	0,61
8 Kraft- og vannforsyning	0,18	0,24	0,27	0,34	0,34	0,31	0,26	0,22	0,18	0,20	0,18	0,22
9 Bygg og anlegg	1,58	1,48	1,64	1,79	1,84	1,89	1,88	1,82	1,61	1,63	1,71	1,63
10 Varehandel	2,19	2,50	2,60	2,67	2,64	2,60	2,52	2,30	2,25	2,14	2,09	2,15
11 Hoteldrift, restaurantdrift og reiselivsvirksomhet	1,75	1,72	1,88	1,85	1,87	1,74	1,61	1,63	1,68	1,76	1,54	1,58
12 Innenriks sjøtransport	0,43	0,48	0,48	0,47	0,39	0,31	0,32	0,33	0,39	0,43	0,36	0,34
13 Utenriks sjøfart	0,40	0,42	0,46	0,41	0,44	0,25	0,25	0,20	0,20	0,22	0,20	0,21
14 Annen transport	0,83	0,95	1,07	0,97	0,87	0,80	0,71	0,80	0,90	0,89	0,96	0,73
15 Telekom og datavirksomhet	1,37	0,85	0,83	0,80	0,79	0,67	0,68	0,62	0,33	0,37	0,31	0,38
16 Finans	0,15	0,21	0,28	0,23	0,13	0,13	0,13	0,13	0,12	0,13	0,12	0,07
17 Eiendomsdrift	0,34	0,33	0,32	0,30	0,29	0,26	0,21	0,19	0,18	0,17	0,16	0,16
18 Forretningsmessig tjenesteyting	1,07	1,11	1,41	1,31	1,27	1,16	1,09	1,01	0,94	0,99	1,05	1,08
19 Holdingselskaper	0,39	0,50	0,49	0,46	0,28	0,22	0,17	0,14	0,14	0,11	0,09	0,09
20 Offentlig virksomhet	0,32	0,34	0,61	0,68	0,54	0,32	0,38	0,35	0,36	0,39	0,45	0,49
21 Organisasjoner	0,51	1,07	1,21	0,60	1,19	1,15	1,23	1,21	0,81	0,78	1,46	1,05
22 Ukllassifisert	0,98	1,54	0,66	0,76	1,03	0,87	0,22	0,22	0,03	0,05	0,02	0,20
Totalt	0,65	0,89	0,95	0,97	0,67	0,61	0,57	0,52	0,51	0,51	0,46	0,47
Totalt uten finans	0,85	0,92	0,96	0,99	0,92	0,82	0,75	0,69	0,67	0,67	0,64	0,65
Totalt uten finans og Statoil	0,85	0,92	0,97	0,99	0,93	0,82	0,76	0,69	0,66	0,65	0,62	0,62

Tabell E.11:

Leverage	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
1 Jordbruk, skogbruk og jakt	1,74	2,37	2,23	2,56	1,86	1,94	2,11	1,97	2,08	2,33	3,75	2,17
2 Fiske og fangst	23,11	12,86	8,53	2,91	3,04	3,60	3,43	3,74	3,82	3,98	4,22	4,48
3 Fiskeoppdrett	8,42	6,13	4,17	3,99	4,31	4,00	3,56	3,21	2,96	3,04	4,86	4,93
4 Gruvedrift og bergverk	3,43	3,27	3,03	2,97	2,79	2,97	3,24	2,84	3,13	3,26	2,92	2,86
5 Utvinning av olje og gass	3,95	4,28	3,86	3,59	3,14	3,12	3,45	3,36	3,52	3,95	3,66	3,32
6 Offshore	3,42	3,05	2,52	2,39	2,33	1,94	2,43	2,69	2,73	2,86	2,59	2,37
7 Industri	3,38	3,30	3,11	2,82	2,92	2,79	2,72	2,68	2,87	2,69	2,46	2,61
8 Kraft- og vannforsyning	1,99	2,61	2,55	2,18	1,56	1,89	1,91	2,01	2,05	2,05	2,37	2,12
9 Bygg og anlegg	6,19	6,18	6,34	5,24	4,75	4,46	3,91	3,74	3,96	4,16	4,59	3,88
10 Varehandel	3,48	3,60	3,45	3,54	3,50	3,44	3,42	3,46	3,34	3,45	3,51	3,37
11 Hoteldrift, restaurantdrift og reiselivsvirksomhet	11,28	8,04	6,02	5,71	6,06	4,92	4,77	5,14	4,28	4,62	5,19	5,53
12 Innenriks sjøtransport	4,23	4,63	3,88	3,36	2,90	2,29	2,32	2,63	2,62	2,65	2,50	2,34
13 Utenriks sjøfart	2,62	2,50	2,34	2,29	2,14	1,79	1,84	1,72	1,89	1,85	1,74	1,73
14 Annen transport	2,88	3,53	4,28	4,95	4,96	5,23	4,87	4,98	3,90	4,34	4,00	3,61
15 Telekom og datavirksomhet	3,57	2,13	2,58	2,73	2,39	2,51	2,63	2,39	2,59	2,91	3,32	2,50
16 Finans	5,19	3,11	1,84	1,90	8,63	7,75	7,76	6,10	6,10	6,17	6,86	6,60
17 Eiendomsdrift	6,90	5,47	4,57	3,90	3,40	3,20	3,03	3,10	3,09	3,37	3,64	3,61
18 Forretningsmessig tjenesteyting	3,93	3,92	3,92	3,55	3,33	3,25	3,15	2,96	2,87	3,19	3,52	3,03
19 Holdingselskaper	3,74	2,55	2,41	2,31	2,47	2,31	2,18	2,26	2,25	2,37	2,52	2,56
20 Offentlig virksomhet	2,89	2,61	2,57	1,95	1,95	2,78	2,47	2,26	2,00	2,00	2,24	2,37
21 Organisasjoner	2,86	7,58	8,03	11,55	5,91	5,97	6,27	6,01	2,40	2,22	5,01	1,98
22 Ukllassifisert	9,54	4,15	2,78	2,44	4,07	2,62	2,90	3,24	3,56	3,35	3,52	1,48
Totalt	3,88	3,51	3,27	3,03	3,72	3,42	3,40	3,32	3,33	3,44	3,67	3,40
Totalt uten finans	3,52	3,53	3,33	3,08	2,93	2,75	2,75	2,76	2,79	2,89	2,95	2,81
Totalt uten finans og Statoil	3,53	3,54	3,33	3,08	2,92	2,75	2,73	2,72	2,75	2,84	2,91	2,79

Vedlegg F: Datasett for børsnoterte konsern

Tabellene viser antall selskaper, aggregerte regnskapstall (i løpende kroner) og aggregerte nøkkeltall for årene 1992-2003 for alle norske børsnoterte konsern, totalt og for hver av de aggregerte næringene. Tallene er basert på SEBRA-databasen og konsernregnskapsdatabasen som inneholder henholdsvis selskapenes ordinære årsregnskaper og selskapenes konsernregnskaper innsendt til Regnskapsregisteret i Brønnøysund.

Oversikt over tabellene:

Tabell F.1:	Antall selskaper
Tabell F.2:	Driftsinntekter (tusen kroner)
Tabell F.3:	Driftsresultat (tusen kroner)
Tabell F.4:	Ordinært resultat før skatt (tusen kroner)
Tabell F.5:	Egenkapital (tusen kroner)
Tabell F.6:	Sum egenkapital og gjeld (tusen kroner)
Tabell F.7:	Egenkapitalavkastning
Tabell F.8:	Resultatgrad
Tabell F.9:	Driftsmargin
Tabell F.10:	Totalkapitalens omløpshastighet
Tabell F.11:	Leverage

Tabell F.1:												
Antall selskaper	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
1 Jordbruk, skogbruk og jakt	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2 Fiske og fangst	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0
3 Fiskeoppdrett	0	0	0	0	0	1	1	1	1	2	1	1
4 Gruvedrift og bergverk	1	1	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1
5 Utvinning av olje og gass	3	3	3	2	1	1	1	0	0	1	1	1
6 Offshore	5	5	5	6	7	13	12	12	12	12	11	9
7 Industri	31	35	37	44	46	54	61	54	47	46	43	39
8 Kraft- og vannforsyning	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
9 Bygg og anlegg	1	1	1	2	2	3	3	3	2	2	2	2
10 Varehandel	3	4	6	6	8	11	14	12	17	17	14	11
11 Hotelldrift, restaurantdrift og reiselivsvirksomhet	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	2	2
12 Innenriks sjøtransport	9	9	8	9	10	13	12	11	10	10	10	9
13 Utenriks sjøfart	17	19	20	19	17	19	24	20	18	14	12	8
14 Annen transport	2	2	3	3	3	3	3	2	2	1	0	1
15 Telekom og datavirksomhet	0	1	2	4	8	11	15	16	18	17	20	17
16 Finans	12	6	6	8	16	17	16	13	12	13	12	8
17 Eiendomsdrift	5	6	7	8	6	6	7	6	8	7	7	6
18 Forretningsmessig tjenesteyting	3	6	7	8	11	18	17	15	15	14	14	11
19 Holdingselskaper	2	2	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
20 Offentlig virksomhet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21 Organisasjoner	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22 Uklassifisert	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totalt	96	102	110	124	139	176	192	170	166	160	152	128
Totalt uten finans	84	96	104	116	123	159	176	157	154	147	140	120
Totalt uten finans og Statoil	84	96	104	116	123	159	176	157	154	146	139	119

Tabell F.2:

Driftsinntekter (tusen kroner)	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
1 Jordbruk, skogbruk og jakt	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2 Fiske og fangst	0	0	0	0	0	5 339 425	4 967 580	0	0	0	0	0
3 Fiskeoppdrett	0	0	0	0	0	721 983	1 309 777	2 210 306	4 742 548	7 537 477	4 595 314	2 734 636
4 Gruvedrift og bergverk	362 566	418 829	381 108	334 756	320 840	264 512	179 294	183 799	216 266	256 120	744	679
5 Utvinning av olje og gass	19 699 617	22 693 501	21 014 883	21 747 367	24 384 000	26 336 070	26 865 600	24 583 920	51 764 130	276 706 080	296 285 400	306 807 060
6 Offshore	2 934 651	3 654 655	4 226 042	4 793 181	6 096 316	10 984 019	18 195 940	15 919 396	13 636 138	15 685 261	12 807 960	10 650 671
7 Industri	141 888 358	155 598 127	177 192 505	202 527 616	248 893 918	291 913 231	328 854 008	313 242 620	293 991 295	300 137 040	292 505 265	289 477 128
8 Kraft- og vannforsyning	5 895 598	6 642 986	7 901 752	9 765 207	1 668 411	2 596 523	2 356 116	1 660 475	1 522 017	1 376 119	7 394 095	9 505 182
9 Bygg og anlegg	3 664 500	3 137 000	3 161 500	7 674 600	8 231 000	11 479 828	13 180 404	15 057 789	9 431 057	12 579 013	14 384 645	14 392 849
10 Varehandel	2 329 279	3 731 098	5 551 481	7 287 686	13 503 699	18 476 930	30 741 826	23 967 769	26 683 528	35 294 397	18 757 654	17 121 637
11 Hoteldrift, restaurantdrift og reiselivsvirksomhet	0	0	0	0	0	1 305 647	1 553 102	1 918 177	2 627 666	2 891 422	4 511 591	4 642 684
12 Innenriks sjøtransport	3 442 648	3 990 094	4 479 554	5 264 064	6 199 274	9 358 534	9 033 120	3 909 074	4 417 201	5 067 026	5 340 883	7 092 994
13 Utenriks sjøfart	18 806 156	23 943 789	24 217 258	24 241 808	23 734 891	27 844 039	31 918 017	15 421 025	6 974 795	4 739 641	4 110 932	1 526 984
14 Annen transport	8 456 578	9 230 323	13 563 585	14 637 613	15 737 569	17 458 726	10 049 721	7 859 000	8 462 000	6 844 000	0	958 613
15 Telekom og datavirksomhet	0	225 229	352 307	2 251 351	2 165 171	3 826 297	5 565 175	8 963 384	47 385 485	56 033 722	58 338 565	61 642 663
16 Finans	36 030 649	28 323 106	25 178 432	27 812 845	59 388 009	71 059 631	87 902 812	100 978 819	96 604 859	83 063 093	90 912 536	14 942 673
17 Eiendomsdrift	790 679	856 922	1 454 478	2 000 713	3 212 112	2 171 533	3 409 510	2 990 284	3 524 401	2 800 591	2 927 827	3 114 300
18 Forretningsmessig tjenesteyting	3 888 488	4 102 562	6 726 855	7 274 702	6 017 954	8 107 124	10 487 846	8 453 184	3 852 930	4 525 704	5 329 844	4 291 184
19 Holdingselskaper	827 927	926 087	385 000	340 000	0	0	0	0	0	0	0	0
20 Offentlig virksomhet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21 Organisasjoner	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22 Uklassifisert	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totalt	249 017 694	267 474 308	295 786 740	337 953 509	419 553 164	509 244 052	586 569 848	547 319 021	575 836 316	815 536 706	818 203 255	748 901 937
Totalt uten finans	212 987 045	239 151 202	270 608 308	310 140 664	360 165 155	438 184 421	498 667 036	446 340 202	479 231 457	732 473 613	727 290 719	733 959 264
Totalt uten finans og Statoil	212 987 045	239 151 202	270 608 308	310 140 664	360 165 155	438 184 421	498 667 036	446 340 202	479 231 457	504 717 613	483 147 719	483 840 264

Tabell F.3:

Driftsresultat (tusen kroner)	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
1 Jordbruk, skogbruk og jakt	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2 Fiske og fangst	0	0	0	0	0	-47 808	6 617	0	0	0	0	0
3 Fiskeoppdrett	0	0	0	0	0	-3 308	71 550	202 448	733 065	240 269	-1 476 901	-1 373 473
4 Gruvedrift og bergverk	-95 620	-109 084	-22 547	-51 202	-60 596	22 811	-34 913	-12 810	-28 822	9 111	-16 854	-37 758
5 Utvinning av olje og gass	4 044 148	4 719 812	5 029 921	5 756 787	8 913 000	9 872 990	1 789 500	6 901 060	23 354 420	66 722 670	58 958 400	69 138 980
6 Offshore	11 289	410 726	399 956	510 520	748 733	2 113 334	2 377 252	1 518 762	839 126	2 029 030	-2 677 526	-604 503
7 Industri	3 820 618	7 068 956	11 510 564	20 491 827	13 749 052	15 136 953	12 867 341	5 153 979	14 626 510	8 402 539	11 732 277	10 982 734
8 Kraft- og vannforsyning	1 668 619	1 560 904	1 572 141	2 215 000	388 938	452 134	355 515	253 134	462 965	295 325	786 697	936 812
9 Bygg og anlegg	93 700	63 900	7 800	175 300	259 100	454 252	624 814	672 555	277 661	331 084	404 547	225 654
10 Varehandel	52 601	179 254	323 336	431 194	622 189	688 229	813 975	440 165	-5 970 689	-148 194	-479 297	161 694
11 Hoteldrift, restaurantdrift og reiselivsvirksomhet	0	0	0	0	0	211 347	92 608	124 658	126 232	-7 960	115 376	-61 004
12 Innenriks sjøtransport	245 960	579 974	311 709	707 659	627 351	1 940 377	1 587 812	618 308	733 969	1 149 887	1 151 524	1 188 999
13 Utenriks sjøfart	836 422	1 723 177	1 487 581	1 659 939	2 395 927	3 602 781	3 739 502	1 638 027	775 220	484 458	-254 052	-174 439
14 Annen transport	571 554	-31 115	871 250	1 281 045	978 382	936 098	903 132	-224 000	1 030 000	-1 488 000	0	-58 190
15 Telekom og datavirksomhet	0	9 084	32 874	-144 623	-587 393	-150 203	139 627	603 539	2 861 297	670 018	-1 346 046	7 561 339
16 Finans	885 805	1 371 202	584 444	4 665 540	7 673 867	9 142 112	11 742 252	28 209 895	29 288 671	3 768 068	1 026 237	5 452 245
17 Eiendomsdrift	76 571	485 243	844 252	1 047 599	2 079 800	779 407	1 263 805	904 092	1 824 628	1 282 589	998 180	1 442 875
18 Forretningsmessig tjenesteyting	208 571	306 924	396 093	346 296	317 259	618 632	657 177	47 869	86 957	-164 278	11 764	-22 510
19 Holdingselskaper	-34 772	56 776	7 000	-35 000	0	0	0	0	0	0	0	0
20 Offentlig virksomhet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21 Organisasjoner	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22 Uklassifisert	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totalt	12 385 466	18 395 733	23 356 374	39 057 881	38 105 609	45 770 120	38 997 566	47 051 681	71 021 210	83 576 616	68 934 326	94 759 455
Totalt uten finans	11 499 661	17 024 531	22 771 930	34 392 341	30 431 742	36 628 008	27 255 314	18 841 786	41 732 539	79 808 548	67 908 089	89 307 210
Totalt uten finans og Statoil	11 499 661	17 024 531	22 771 930	34 392 341	30 431 742	36 628 008	27 255 314	18 841 786	41 732 539	32 229 548	24 804 089	39 817 210

Tabell F.4:

Ordinært resultat før skatt (tusen kroner)	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
1 Jordbruk, skogbruk og jakt	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2 Fiske og fangst	0	0	0	0	0	-138 511	-28 451	0	0	0	0	0
3 Fiskeoppdrett	0	0	0	0	0	-31 677	24 488	144 951	743 231	452 111	-2 679 965	-1 815 552
4 Gruvedrift og bergverk	-97 226	-106 281	-20 328	-32 623	-45 812	40 539	-10 819	13 917	-23 704	2 596	-26 498	-37 852
5 Utvinning av olje og gass	1 310 547	4 836 199	4 847 773	5 433 557	9 428 080	7 578 330	1 066 050	7 023 880	24 727 920	66 965 290	69 372 000	64 527 560
6 Offshore	-272 842	287 790	419 997	383 276	557 869	1 596 592	946 056	1 372 291	-2 040 115	-7 266	-2 769 796	-7 254 608
7 Industri	1 382 709	6 644 107	10 437 870	19 316 736	13 715 212	14 864 471	9 652 809	2 794 165	15 206 554	3 726 220	10 791 812	9 485 854
8 Kraft- og vannforsyning	1 520 218	1 638 423	1 350 131	2 139 644	429 922	710 828	-405 897	1 053 691	711 898	-276 366	-412 255	718 670
9 Bygg og anlegg	81 200	75 200	5 200	200 000	283 900	487 711	632 106	676 696	207 370	215 328	294 975	180 969
10 Varehandel	-10 958	121 609	277 502	381 243	575 698	624 677	617 321	308 750	-6 017 886	-813 395	-665 347	62 324
11 Hotelldrift, restaurantdrift og reiselivsvirksomhet	0	0	0	0	0	174 864	82 320	90 114	104 658	-3 338	94 971	-69 949
12 Innenriks sjøtransport	35 961	455 892	318 904	550 068	329 221	979 449	796 533	-325 502	349 429	1 474 135	1 457 446	825 837
13 Utenriks sjøfart	-519 409	-332 589	715 733	676 066	1 230 457	858 825	2 557 903	483 476	86 133	1 019 483	-369 514	219 633
14 Annen transport	-22 692	-163 472	751 760	1 030 592	874 479	865 360	823 349	-319 000	966 000	-1 520 000	0	-59 017
15 Telekom og datavirksomhet	0	11 771	31 480	-148 746	-733 994	-305 059	7 498	529 134	875 513	7 546 754	-6 413 767	7 402 538
16 Finans	-2 651 124	1 483 012	542 387	4 716 688	7 760 085	9 221 730	11 678 997	28 187 282	28 779 625	1 739 221	2 238 076	4 365 515
17 Eiendomsdrift	-383 547	70 233	264 825	492 652	1 722 055	390 606	459 108	280 199	973 399	423 784	-116 385	722 572
18 Forretningsmessig tjenesteyting	196 724	276 688	364 765	338 774	310 553	607 236	650 380	-43 615	-1 052 158	-1 438 794	53 662	96 420
19 Holdingselskaper	-146 438	10 940	13 000	-43 000	0	0	0	0	0	0	0	0
20 Offentlig virksomhet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21 Organisasjoner	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22 Uklassifisert	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totalt	423 123	15 309 522	20 320 999	35 434 927	36 437 725	38 525 971	29 549 751	42 270 429	64 597 867	79 505 763	70 849 415	79 370 914
Totalt uten finans	3 074 247	13 826 510	19 778 612	30 718 239	28 677 640	29 304 241	17 870 754	14 083 147	35 818 242	77 766 542	68 611 339	75 005 399
Totalt uten finans og Statoil	3 074 247	13 826 510	19 778 612	30 718 239	28 677 640	29 304 241	17 870 754	14 083 147	35 818 242	30 292 542	16 835 339	30 303 399

Tabell F.5:

Egenkapital (tusen kroner)	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
1 Jordbruk, skogbruk og jakt	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2 Fiske og fangst	0	0	0	0	0	1 152 342	1 134 792	0	0	0	0	0
3 Fiskeoppdrett	0	0	0	0	0	155 973	189 163	302 992	728 698	1 799 022	-859 119	-198 778
4 Gruvedrift og bergverk	296 994	303 452	356 761	278 064	306 245	257 182	272 420	370 702	159 642	164 302	250 767	354 608
5 Utvinning av olje og gass	12 657 545	15 055 621	16 830 793	19 084 529	18 171 560	22 351 340	24 197 670	33 096 615	35 728 160	84 328 330	87 697 410	107 750 200
6 Offshore	2 799 476	3 544 027	4 659 895	4 964 062	6 648 102	21 584 271	25 669 363	28 595 201	28 204 532	28 467 242	18 640 038	18 442 626
7 Industri	40 420 286	45 757 236	55 667 921	68 728 655	82 490 038	85 341 977	96 913 039	95 009 016	102 292 034	102 974 404	106 838 219	111 901 201
8 Kraft- og vannforsyning	5 320 221	5 985 944	6 484 359	7 664 635	2 507 393	2 844 425	2 283 541	3 228 124	3 492 180	5 983 435	5 882 725	5 957 998
9 Bygg og anlegg	521 100	553 500	502 200	919 200	1 111 900	1 503 511	1 855 993	2 016 112	1 488 468	1 532 825	1 564 746	1 658 261
10 Varehandel	308 122	487 184	832 706	1 070 112	2 594 276	3 570 417	4 322 945	4 602 856	5 400 043	4 481 869	3 230 827	3 340 631
11 Hotelldrift, restaurantdrift og reiselivsvirksomhet	0	0	0	0	0	546 502	441 341	428 311	384 264	358 077	485 583	504 711
12 Innenriks sjøtransport	2 093 955	2 619 564	2 885 605	3 813 059	4 875 209	7 158 706	6 939 713	7 116 874	7 793 974	8 331 246	9 309 632	6 989 466
13 Utenriks sjøfart	14 244 185	15 738 613	16 732 611	19 567 349	21 261 770	27 665 528	33 134 648	32 119 256	28 432 241	25 304 891	22 776 461	12 403 003
14 Annen transport	3 562 545	3 961 044	5 430 767	5 913 404	6 225 298	6 660 611	6 998 449	5 219 000	5 841 000	194 000	0	263 532
15 Telekom og datavirksomhet	0	91 058	118 501	275 673	-9 120	222 663	613 657	4 721 312	43 497 753	47 455 214	39 086 060	42 947 095
16 Finans	8 123 012	5 694 222	5 784 203	8 189 368	23 056 582	27 484 084	29 989 347	54 121 899	52 337 534	42 839 974	55 037 384	45 292 655
17 Eiendomsdrift	1 163 016	1 319 991	2 426 669	2 691 948	2 889 531	3 753 367	5 591 449	4 133 916	5 165 151	4 748 466	4 540 720	5 113 120
18 Forretningsmessig tjenesteyting	891 290	1 174 764	1 423 512	1 645 238	1 880 024	3 058 047	3 607 659	3 433 034	4 210 226	2 602 591	3 188 764	2 049 637
19 Holdingselskaper	610 154	722 388	193 000	184 000	0	0	0	0	0	0	0	0
20 Offentlig virksomhet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21 Organisasjoner	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22 Uklassifisert	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totalt	93 011 901	103 008 608	120 329 503	144 989 296	174 008 808	215 310 946	244 155 189	278 515 220	325 155 900	361 565 888	357 670 217	364 769 966
Totalt uten finans	84 888 889	97 314 386	114 545 300	136 799 928	150 952 226	187 826 862	214 165 842	224 393 321	272 818 366	318 725 914	302 632 833	319 477 311
Totalt uten finans og Statoil	84 888 889	97 314 386	114 545 300	136 799 928	150 952 226	187 826 862	214 165 842	224 393 321	272 818 366	272 536 914	251 599 833	254 886 311

Tabell F.6:

Sum egenkapital og gjeld (tusen kroner)	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
1 Jordbruk, skogbruk og jakt	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2 Fiske og fangst	0	0	0	0	0	2 724 891	2 854 081	0	0	0	0	0
3 Fiskeoppdrett	0	0	0	0	0	871 471	1 047 889	2 476 678	6 147 386	10 513 195	5 585 122	3 435 413
4 Gruvedrift og bergverk	491 953	497 920	525 565	421 624	437 773	453 021	436 499	490 535	239 265	291 993	287 581	397 347
5 Utvinning av olje og gass	51 167 936	55 956 498	52 307 842	54 860 968	59 944 840	70 390 220	76 261 510	102 045 779	101 314 200	300 852 370	305 327 040	325 656 210
6 Offshore	6 090 656	7 957 065	9 996 529	12 200 996	13 555 933	39 090 030	60 613 778	67 762 641	77 328 473	81 790 416	42 283 885	46 405 168
7 Industri	146 368 057	154 533 518	167 605 583	184 517 954	232 522 222	257 047 873	296 981 711	284 971 649	307 431 213	302 911 473	298 348 127	309 260 641
8 Kraft- og vannforsyning	12 156 728	13 675 968	17 487 546	17 116 427	5 583 969	7 230 054	7 821 924	9 455 160	10 354 478	23 174 329	22 188 320	21 965 776
9 Bygg og anlegg	1 998 600	1 909 500	1 922 700	3 630 700	4 134 400	5 446 400	6 739 756	7 570 862	7 334 828	7 563 770	6 724 253	7 167 932
10 Varehandel	1 172 000	1 624 369	2 503 437	3 171 157	6 553 466	9 915 136	14 268 347	11 587 877	15 395 861	16 066 451	8 363 610	8 565 071
11 Hotelldrift, restaurantdrift og reiselivsvirksomhet	0	0	0	0	1 032 880	1 103 402	2 118 699	1 308 830	1 243 545	1 577 001	2 017 140	0
12 Innenriks sjøtransport	7 373 518	7 049 553	8 347 864	12 623 136	15 588 156	22 794 134	20 439 105	15 295 563	16 338 133	19 210 814	21 073 681	23 664 650
13 Utenriks sjøfart	45 136 449	52 784 168	49 459 766	55 472 698	53 461 248	66 687 504	80 325 897	60 327 907	55 575 652	45 470 961	41 890 753	23 786 097
14 Annen transport	13 463 647	13 860 425	19 566 632	18 718 083	19 099 065	19 326 427	14 821 738	9 954 000	10 432 000	4 080 000	0	524 485
15 Telekom og datavirksomhet	0	196 375	233 277	1 333 552	2 728 528	3 517 203	4 538 686	10 431 316	110 082 596	92 596 725	98 905 318	95 313 060
16 Finans	187 844 206	120 141 810	126 704 056	135 467 967	369 454 070	418 866 993	443 250 682	750 921 305	766 641 871	585 312 134	861 277 125	748 592 669
17 Eiendomsdrift	5 796 198	6 166 070	11 398 736	11 580 907	10 593 406	13 072 727	21 146 400	17 202 091	21 557 632	19 284 585	20 325 374	21 625 775
18 Forretningsmessig tjenesteyting	2 956 354	3 627 578	4 905 877	4 983 100	4 582 466	6 482 933	7 437 637	7 546 882	7 320 899	6 935 002	7 121 872	5 853 193
19 Holdingselskaper	1 991 486	2 034 442	555 000	376 000	0	0	0	0	0	0	0	0
20 Offentlig virksomhet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21 Organisasjoner	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22 Uklassifisert	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totalt	484 007 788	442 015 259	473 520 410	516 475 269	798 239 542	944 949 897	1 060 089 042	1 360 158 944	1 514 803 317	1 517 297 763	1 741 279 062	1 644 230 627
Totalt uten finans	296 163 582	321 873 449	346 816 354	381 007 302	428 785 472	526 082 904	616 838 360	609 237 639	748 161 446	931 985 629	880 001 937	895 637 958
Totalt uten finans og Statoil	296 163 582	321 873 449	346 816 354	381 007 302	428 785 472	526 082 904	616 838 360	609 237 639	748 161 446	735 081 629	679 073 937	677 109 958

Tabell F.7:

Egenkapitalavkastning	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
1 Jordbruk, skogbruk og jakt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2 Fiske og fangst	-	-	-	-	-	-12 %	-3 %	-	-	-	-	-
3 Fiskeoppdrett	-	-	-	-	-	-20 %	13 %	48 %	102 %	25 %	312 %	913 %
4 Gruvedrift og bergverk	-33 %	-35 %	-6 %	-12 %	-15 %	16 %	-4 %	4 %	-15 %	2 %	-11 %	-11 %
5 Utvinning av olje og gass	10 %	32 %	29 %	28 %	52 %	34 %	4 %	21 %	69 %	79 %	79 %	60 %
6 Offshore	-10 %	8 %	9 %	8 %	8 %	7 %	4 %	5 %	-7 %	0 %	-15 %	-39 %
7 Industri	3 %	15 %	19 %	28 %	17 %	17 %	10 %	3 %	15 %	4 %	10 %	8 %
8 Kraft- og vannforsyning	29 %	27 %	21 %	28 %	17 %	25 %	-18 %	33 %	20 %	-5 %	-7 %	12 %
9 Bygg og anlegg	16 %	14 %	1 %	22 %	26 %	32 %	34 %	34 %	14 %	14 %	19 %	11 %
10 Varehandel	-4 %	25 %	33 %	36 %	22 %	17 %	14 %	7 %	-111 %	-18 %	-21 %	2 %
11 Hotelldrift, restaurantdrift og reiselivsvirksomhet	-	-	-	-	-	32 %	19 %	21 %	27 %	-1 %	20 %	-14 %
12 Innenriks sjøtransport	2 %	17 %	11 %	14 %	7 %	14 %	11 %	-5 %	4 %	18 %	16 %	12 %
13 Utenriks sjøfart	-4 %	-2 %	4 %	3 %	6 %	3 %	8 %	2 %	0 %	4 %	-2 %	2 %
14 Annen transport	-1 %	-4 %	14 %	17 %	14 %	13 %	12 %	-6 %	17 %	-784 %	-	-22 %
15 Telekom og datavirksomhet	-	13 %	27 %	-54 %	8048 %	-137 %	1 %	11 %	2 %	16 %	-16 %	17 %
16 Finans	-33 %	26 %	9 %	58 %	34 %	34 %	39 %	52 %	55 %	4 %	4 %	10 %
17 Eiendomsdrift	-33 %	5 %	11 %	18 %	60 %	10 %	8 %	7 %	19 %	9 %	-3 %	14 %
18 Forretningsmessig tjenesteyting	22 %	24 %	26 %	21 %	17 %	20 %	18 %	-1 %	-25 %	-55 %	2 %	5 %
19 Holdingselskaper	-24 %	2 %	7 %	-23 %	-	-	-	-	-	-	-	-
20 Offentlig virksomhet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21 Organisasjoner	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22 Uklassifisert	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totalt	0 %	15 %	17 %	24 %	21 %	18 %	12 %	15 %	20 %	22 %	20 %	22 %
Totalt uten finans	4 %	14 %	17 %	22 %	19 %	16 %	8 %	6 %	13 %	24 %	23 %	23 %
Totalt uten finans og Statoil	4 %	14 %	17 %	22 %	19 %	16 %	8 %	6 %	13 %	11 %	7 %	12 %

Tabell F.8:

Resultatgrad	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
1 Jordbruk, skogbruk og jakt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2 Fiske og fangst	-	-	-	-	-	-3 %	-1 %	-	-	-	-	-
3 Fiskeoppdrett	-	-	-	-	-	-4 %	2 %	7 %	16 %	6 %	-58 %	-66 %
4 Gruvedrift og bergverk	-27 %	-25 %	-5 %	-10 %	-14 %	15 %	-6 %	8 %	-11 %	1 %	-3562 %	-5575 %
5 Utvinning av olje og gass	7 %	21 %	23 %	25 %	39 %	29 %	4 %	29 %	48 %	24 %	23 %	21 %
6 Offshore	-9 %	8 %	10 %	8 %	9 %	15 %	5 %	9 %	-15 %	0 %	-22 %	-68 %
7 Industri	1 %	4 %	6 %	10 %	6 %	5 %	3 %	1 %	5 %	1 %	4 %	3 %
8 Kraft- og vannforsyning	26 %	25 %	17 %	22 %	26 %	27 %	-17 %	63 %	47 %	-20 %	-6 %	8 %
9 Bygg og anlegg	2 %	2 %	0 %	3 %	3 %	4 %	5 %	4 %	2 %	2 %	2 %	1 %
10 Varehandel	0 %	3 %	5 %	5 %	4 %	3 %	2 %	1 %	-23 %	-2 %	-4 %	0 %
11 Hotelldrift, restaurantdrift og reiselivsvirksomhet	-	-	-	-	-	13 %	5 %	5 %	4 %	0 %	2 %	-2 %
12 Innenriks sjøtransport	1 %	11 %	7 %	10 %	5 %	10 %	9 %	-8 %	8 %	29 %	27 %	12 %
13 Utenriks sjøfart	-3 %	-1 %	3 %	3 %	5 %	3 %	8 %	3 %	1 %	22 %	-9 %	14 %
14 Annen transport	0 %	-2 %	6 %	7 %	6 %	5 %	8 %	-4 %	11 %	-22 %	-	-6 %
15 Telekom og datavirksomhet	-	5 %	9 %	-7 %	-34 %	-8 %	0 %	6 %	2 %	13 %	-11 %	12 %
16 Finans	-7 %	5 %	2 %	17 %	13 %	13 %	13 %	28 %	30 %	2 %	2 %	29 %
17 Eiendomsdrift	-49 %	8 %	18 %	25 %	54 %	18 %	13 %	9 %	28 %	15 %	-4 %	23 %
18 Forretningsmessig tjenesteyting	5 %	7 %	5 %	5 %	5 %	7 %	6 %	-1 %	-27 %	-32 %	1 %	2 %
19 Holdingselskaper	-18 %	1 %	3 %	-13 %	-	-	-	-	-	-	-	-
20 Offentlig virksomhet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21 Organisasjoner	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22 Uklassifisert	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totalt	0 %	6 %	7 %	10 %	9 %	8 %	5 %	8 %	11 %	10 %	9 %	11 %
Totalt uten finans	1 %	6 %	7 %	10 %	8 %	7 %	4 %	3 %	7 %	11 %	9 %	10 %
Totalt uten finans og Statoil	1 %	6 %	7 %	10 %	8 %	7 %	4 %	3 %	7 %	6 %	3 %	6 %

Tabell F.9:

Driftsmargin	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
1 Jordbruk, skogbruk og jakt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2 Fiske og fangst	-	-	-	-	-	-1 %	0 %	-	-	-	-	-
3 Fiskeoppdrett	-	-	-	-	-	0 %	5 %	9 %	15 %	3 %	-32 %	-50 %
4 Gruvedrift og bergverk	-26 %	-26 %	-6 %	-15 %	-19 %	9 %	-19 %	-7 %	-13 %	4 %	-2265 %	-5561 %
5 Utvinning av olje og gass	21 %	21 %	24 %	26 %	37 %	37 %	7 %	28 %	45 %	24 %	20 %	23 %
6 Offshore	0 %	11 %	9 %	11 %	12 %	19 %	13 %	10 %	6 %	13 %	-21 %	-6 %
7 Industri	3 %	5 %	6 %	10 %	6 %	5 %	4 %	2 %	5 %	3 %	4 %	4 %
8 Kraft- og vannforsyning	28 %	23 %	20 %	23 %	23 %	17 %	15 %	15 %	30 %	21 %	11 %	10 %
9 Bygg og anlegg	3 %	2 %	0 %	2 %	3 %	4 %	5 %	4 %	3 %	3 %	3 %	2 %
10 Varehandel	2 %	5 %	6 %	6 %	5 %	4 %	3 %	2 %	-22 %	0 %	-3 %	1 %
11 Hotelldrift, restaurantdrift og reiselivsvirksomhet	-	-	-	-	-	16 %	6 %	6 %	5 %	0 %	3 %	-1 %
12 Innenriks sjøtransport	7 %	15 %	7 %	13 %	10 %	21 %	18 %	16 %	17 %	23 %	22 %	17 %
13 Utenriks sjøfart	4 %	7 %	6 %	7 %	10 %	13 %	12 %	11 %	11 %	10 %	-6 %	-11 %
14 Annen transport	7 %	0 %	6 %	9 %	6 %	5 %	9 %	-3 %	12 %	-22 %	-	-6 %
15 Telekom og datavirksomhet	-	4 %	9 %	-6 %	-27 %	-4 %	3 %	7 %	6 %	1 %	-2 %	12 %
16 Finans	2 %	5 %	2 %	17 %	13 %	13 %	13 %	28 %	30 %	5 %	1 %	36 %
17 Eiendomsdrift	10 %	57 %	58 %	52 %	65 %	36 %	37 %	30 %	52 %	46 %	34 %	46 %
18 Forretningsmessig tjenesteyting	5 %	7 %	6 %	5 %	5 %	8 %	6 %	1 %	2 %	-4 %	0 %	-1 %
19 Holdingselskaper	-4 %	6 %	2 %	-10 %	-	-	-	-	-	-	-	-
20 Offentlig virksomhet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21 Organisasjoner	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22 Uklassifisert	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totalt	5 %	7 %	8 %	12 %	9 %	9 %	7 %	9 %	12 %	10 %	8 %	13 %
Totalt uten finans	5 %	7 %	8 %	11 %	8 %	8 %	5 %	4 %	9 %	11 %	9 %	12 %
Totalt uten finans og Statoil	5 %	7 %	8 %	11 %	8 %	8 %	5 %	4 %	9 %	6 %	5 %	8 %

Tabell F.10:

Totalkapitalens omløpshastighet	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
1 Jordbruk, skogbruk og jakt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2 Fiske og fangst	-	-	-	-	-	1,96	1,74	-	-	-	-	-
3 Fiskeoppdrett	-	-	-	-	-	0,83	1,25	0,89	0,77	0,72	0,82	0,80
4 Gruvedrift og bergverk	0,74	0,84	0,73	0,79	0,73	0,58	0,41	0,37	0,90	0,88	0,00	0,00
5 Utvinning av olje og gass	0,38	0,41	0,40	0,40	0,41	0,37	0,35	0,24	0,51	0,92	0,97	0,94
6 Offshore	0,48	0,46	0,42	0,39	0,45	0,28	0,30	0,23	0,18	0,19	0,30	0,23
7 Industri	0,97	1,01	1,06	1,10	1,07	1,14	1,11	1,10	0,96	0,99	0,98	0,94
8 Kraft- og vannforsyning	0,48	0,49	0,45	0,57	0,30	0,36	0,30	0,18	0,15	0,06	0,33	0,43
9 Bygg og anlegg	1,83	1,64	1,64	2,11	1,99	2,11	1,96	1,99	1,29	1,66	2,14	2,01
10 Varehandel	1,99	2,30	2,22	2,30	2,06	1,86	2,15	2,07	1,73	2,20	2,24	2,00
11 Hotelldrift, restaurantdrift og reiselivsvirksomhet	-	-	-	-	-	1,26	1,41	0,91	2,01	2,33	2,86	2,30
12 Innenriks sjøtransport	0,47	0,57	0,54	0,42	0,40	0,41	0,44	0,26	0,27	0,26	0,25	0,30
13 Utenriks sjøfart	0,42	0,45	0,49	0,44	0,44	0,42	0,40	0,26	0,13	0,10	0,10	0,06
14 Annen transport	0,63	0,67	0,69	0,78	0,82	0,90	0,68	0,79	0,81	1,68	-	1,83
15 Telekom og datavirksomhet	-	1,15	1,51	1,69	0,79	1,09	1,23	0,86	0,43	0,61	0,59	0,65
16 Finans	0,19	0,24	0,20	0,21	0,16	0,17	0,20	0,13	0,13	0,14	0,11	0,02
17 Eiendomsdrift	0,14	0,14	0,13	0,17	0,30	0,17	0,16	0,17	0,16	0,15	0,14	0,14
18 Forretningsmessig tjenesteyting	1,32	1,13	1,37	1,46	1,31	1,25	1,41	1,12	0,53	0,65	0,75	0,73
19 Holdingselskaper	0,42	0,46	0,69	0,90	-	-	-	-	-	-	-	-
20 Offentlig virksomhet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21 Organisasjoner	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22 Uklassifisert	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totalt	0,51	0,61	0,62	0,65	0,53	0,54	0,55	0,40	0,38	0,54	0,47	0,46
Totalt uten finans	0,72	0,74	0,78	0,81	0,84	0,83	0,81	0,73	0,64	0,79	0,83	0,82
Totalt uten finans og Statoil	0,72	0,74	0,78	0,81	0,84	0,83	0,81	0,73	0,64	0,69	0,71	0,71

Tabell F.11:

Leverage	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
1 Jordbruk, skogbruk og jakt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2 Fiske og fangst	-	-	-	-	-	2,36	2,52	-	-	-	-	-
3 Fiskeoppdrett	-	-	-	-	-	5,59	5,54	8,17	8,44	5,84	-6,50	-17,28
4 Gruvedrift og bergverk	1,66	1,64	1,47	1,52	1,43	1,76	1,60	1,32	1,50	1,78	1,15	1,12
5 Utvinning av olje og gass	4,04	3,72	3,11	2,87	3,30	3,15	3,15	3,08	2,84	3,57	3,48	3,02
6 Offshore	2,18	2,25	2,15	2,46	2,04	1,81	2,36	2,37	2,74	2,87	2,27	2,52
7 Industri	3,62	3,38	3,01	2,68	2,82	3,01	3,06	3,00	3,01	2,94	2,79	2,76
8 Kraft- og vannforsyning	2,29	2,28	2,70	2,23	2,23	2,54	3,43	2,93	2,97	3,87	3,77	3,69
9 Bygg og anlegg	3,84	3,45	3,83	3,95	3,72	3,62	3,63	3,76	4,93	4,93	4,30	4,32
10 Varehandel	3,80	3,33	3,01	2,96	2,53	2,78	3,30	2,52	2,85	3,58	2,59	2,56
11 Hotelldrift, restaurantdrift og reiselivsvirksomhet	-	-	-	-	-	1,89	2,50	4,95	3,41	3,47	3,25	4,00
12 Innenriks sjøtransport	3,52	2,69	2,89	3,31	3,20	3,18	2,95	2,15	2,10	2,31	2,26	3,39
13 Utenriks sjøfart	3,17	3,35	2,96	2,83	2,51	2,41	2,42	1,88	1,95	1,80	1,84	1,92
14 Annen transport	3,78	3,50	3,60	3,17	3,07	2,90	2,12	1,91	1,79	21,03	-	1,99
15 Telekom og datavirksomhet	-	2,16	1,97	4,84	-299,18	15,80	7,40	2,21	2,53	1,95	2,53	2,22
16 Finans	23,12	21,10	21,91	16,54	16,02	15,24	14,78	13,87	14,65	13,66	15,65	16,53
17 Eiendomsdrift	4,98	4,67	4,70	4,30	3,67	3,48	3,78	4,16	4,17	4,06	4,48	4,23
18 Forretningsmessig tjenesteyting	3,32	3,09	3,45	3,03	2,44	2,12	2,06	2,20	1,74	2,66	2,23	2,86
19 Holdingselskaper	3,26	2,82	2,88	2,04	-	-	-	-	-	-	-	-
20 Offentlig virksomhet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21 Organisasjoner	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22 Uklassifisert	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totalt	5,20	4,29	3,94	3,56	4,59	4,39	4,34	4,88	4,66	4,20	4,87	4,51
Totalt uten finans	3,49	3,31	3,03	2,79	2,84	2,80	2,88	2,72	2,74	2,92	2,91	2,80
Totalt uten finans og Statoil	3,49	3,31	3,03	2,79	2,84	2,80	2,88	2,72	2,74	2,70	2,70	2,66

Vedlegg G: Kvartalsvis regnskapsstatistikk for børsnoterte konsern

Statistisk sentralbyrås kvartalsvise regnskapsstatistikk omfatter alle børsnoterte selskaper utenom finansielle selskaper. I tillegg har jeg i tabellene under trukket ut Statoil ASA. Tall for Statoil er hentet fra selskapets kvartalsrapporter. Tabell G.1 viser antall selskaper, aggregerte regnskapstall og aggregerte nøkkeltall for selskapene i perioden 1. kvartal 2002-1. kvartal 2005. Tabell G.2 viser annualiserte regnskapstall og nøkkeltall for perioden 2002-2005. De annualiserte tallene for årene 2002, 2003 og 2004 fremkommer ved å summere de løpende postene (driftsinntekter, driftsresultat og ordinært resultat før skatt) for de fire kvartalene, mens balansepostene er målt ved utgangen av 4. kvartal. For 2005, hvor vi bare har tilgang til tall for 1. kvartal, er de løpende postene beregnet ved å multiplisere tallene fra 1. kvartal med fire, mens balansepostene er målt ved utgangen av kvartalet.

Kvartalsvis	2002K1	2002K2	2002K3	2002K4	2003K1	2003K2	2003K3	2003K4	2004K1	2004K2	2004K3	2004K4	2005K1
Antall foretak	150	149	141	146	140	134	132	130	132	136	136	139	142
Driftsinntekter (mill. kr)	127 319	135 145	125 460	130 897	128 917	125 690	125 795	135 932	135 753	147 452	154 336	163 792	157 087
Driftsresultat (mill. kr)	9 168	10 299	-2	4 087	11 153	6 949	12 245	8 361	16 883	16 510	16 331	9 917	21 428
Ordinært resultat før skatt (mill. kr)	6 417	12 750	-5 244	-2 900	9 034	5 551	12 004	8 294	18 153	15 827	16 620	11 990	20 556
Egenkapital (mill. kr)	301 720	284 590	283 071	266 472	273 298	267 735	268 731	272 731	290 894	295 491	306 863	298 054	328 137
Sum egenkapital og gjeld (mill. kr)	800 581	743 308	746 119	717 981	734 792	706 953	705 237	695 544	727 510	721 892	759 591	738 095	801 799
<i>Driftsmargin</i>	7 %	8 %	0 %	3 %	9 %	6 %	10 %	6 %	12 %	11 %	11 %	6 %	14 %
<i>Resultatgrad</i>	5 %	9 %	-4 %	-2 %	7 %	4 %	10 %	6 %	13 %	11 %	11 %	7 %	13 %
<i>Egenkapitalandel</i>	38 %	38 %	38 %	37 %	37 %	38 %	38 %	39 %	40 %	41 %	40 %	40 %	41 %

Annualisert	2002	2003	2004	2005
Driftsinntekter (mill. kr)	518 821	516 334	601 333	628 348
Driftsresultat (mill. kr)	23 552	38 708	59 641	85 712
Ordinært resultat før skatt (mill. kr)	11 023	34 883	62 590	82 224
Egenkapital (mill. kr)	266 472	272 731	298 054	328 137
Sum egenkapital og gjeld (mill. kr)	717 981	695 544	738 095	801 799
<i>Driftsmargin</i>	5 %	7 %	10 %	14 %
<i>Resultatgrad</i>	2 %	7 %	10 %	13 %
<i>Egenkapitalandel</i>	37 %	39 %	40 %	41 %
<i>Egenkapitalavkastning</i>	4 %	13 %	21 %	25 %

Vedlegg H: Antall aksjeselskaper

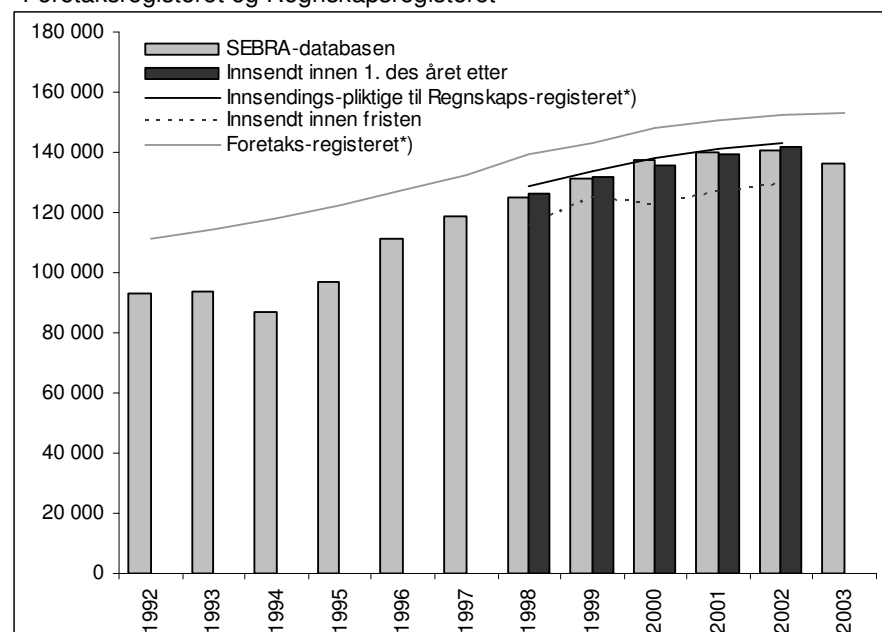
Tabell H.1 og figur H.1 gir en oversikt over antall selskaper i SEBRA-databasen sammenlignet med antall selskaper i Foretaksregisteret⁴⁸ og Regnskapsregisteret⁴⁹. Vi ser at ikke alle selskapene i Foretaksregisteret er innsendingspliktige til Regnskapsregisteret. Vi har kun tall for antall selskaper i Regnskapsregisteret for regnskapsårene 1998-2002. For disse årene ser vi at SEBRA-databasen inneholder færre selskaper enn antall innsendingspliktige, men omtrent like mange selskaper som hadde levert regnskapet innen 1. desember året etter regnskapsåret.

Tabell H.1: Antall selskaper i SEBRA-databasen sammenlignet med Foretaksregisteret og Regnskapsregisteret

År	Antall aksjeselskaper				
	Foretaks- registeret*)	Innsendings- pliktige til Regnskaps- registeret*)	Innsendt innen fristen	Innsendt innen 1. des året etter	SEBRA- databasen
1992	111 420				93 073
1993	114 372				93 481
1994	118 379				86 814
1995	122 715				96 864
1996	127 271				111 290
1997	132 388				118 470
1998	139 203	129 000	115 326	126 420	125 092
1999	143 250	134 000	124 888	131 722	131 232
2000	148 358	138 000	122 682	135 516	137 198
2001	150 732	141 500	126 784	139 519	140 092
2002	152 565	143 325	129 422	141 605	140 547
2003	153 077				136 407

*) Kilde: Brønnøysundregistrene

Figur H.1: Antall selskaper i SEBRA-databasen sammenlignet med Foretaksregisteret og Regnskapsregisteret

*) Kilde: Brønnøysundregistrene

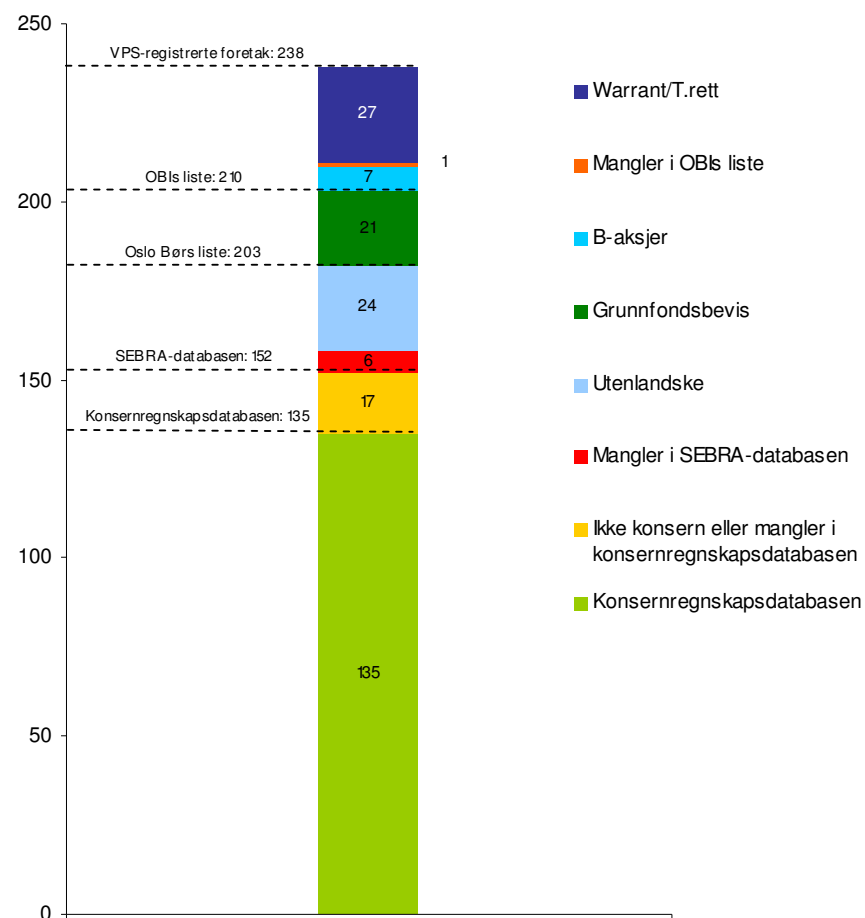
⁴⁸ Innsendte årsregnskap, 2005.

⁴⁹ Nyregistrerte foretak, 2005.

Vedlegg I: Antall børsnoterte selskaper

Det opereres med mange ulike tall for antall børsnoterte selskaper. For en oppklaring har jeg tatt for meg antall selskaper i 2002 i tre ulike lister: En fullstendig liste over VPS-registrerte foretak, Oslo Børs sin liste⁵⁰ og OBIs liste (som er benyttet i denne oppgaven). Listen over VPS-registrerte foretak er den mest innholdsrike av disse. Jeg har derfor tatt utgangspunkt i denne for å forklare avviket mellom listene (se figur I.1). Fargekodene illustrerer forskjellene mellom listene. Jeg finner at OBIs liste (som er benyttet i oppgaven) mangler ett selskap i forhold til listen over VPS-registrerte foretak, mens SEBRA-databasen mangler seks regnskaper i forhold til Oslo Børs sin liste. Det er ytterligere 17 regnskaper som ikke er med i konsernregnskapsdatabasen, enten fordi de ikke har levert konsernregnskap eller fordi de mangler i databasen. I analysen av børsnoterte konsern har jeg benyttet ordinære årsregnskap for disse 17 selskapene.

Figur I.1: Antall børsnoterte selskaper i SEBRA-databasen sammenlignet med andre lister i 2002.

⁵⁰ Antall selskaper notert ved årsslutt, 2004.

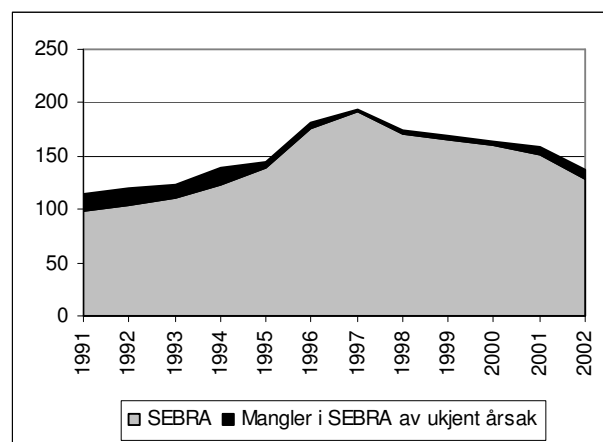
⁵¹ Oslo Børs Informasjon AS.

Antall børsnoterte selskaper i SEBRA-databasen skal altså (som det fremgår av figur I.1) være sammenlignbart med antall selskaper i Oslo Børs sin liste utenom grunnfondsbevis og utenlandske selskaper. For regnskapsåret 2002 har vi sett at SEBRA-databasen mangler regnskap for seks børsnoterte selskaper. Tabell I.1 og figur I.2 viser hvor mange børsnoterte selskaper som mangler i SEBRA-databasen for hvert år i perioden fra 1992 til 2003.

Tabell I.1: Antall børsnoterte selskaper i SEBRA-databasen sammenlignet med Oslo Børs sin liste.

Antall børsnoterte selskaper uten grunnfondsbevis og utenlandske selskaper				
År	Oslo Børs liste uten grunnfondsbevis og utenlandske	SEBRA	Mangler i SEBRA av ukjent årsak	Andel i SEBRA
1992	115	98	17	85 %
1993	120	104	16	87 %
1994	124	111	13	90 %
1995	139	124	15	89 %
1996	145	139	6	96 %
1997	182	176	6	97 %
1998	194	192	2	99 %
1999	175	170	5	97 %
2000	169	166	3	98 %
2001	164	160	4	98 %
2002	158	152	6	96 %
2003	138	128	10	93 %

Figur I.2: Antall børsnoterte selskaper i SEBRA-databasen sammenlignet med Oslo Børs sin liste

Vedlegg J: Fordeling av lønnsomhet over selskaper

Tabell J.1 viser fordelingen av lønnsomhet over selskapene. Vi ser at for alle lønnsomhetsmålene har vi ekstreme observasjoner. I fremstillingen i avsnitt 9.6 er derfor de 5 % høyeste og 5 % laveste verdiene fjernet.

Tabell J.1: Fordeling av lønnsomhet over selskapene

Nøkkeltall:	Egenkapitalavkastning				Resultatgrad				Driftsmargin			
	Alle AS		Alle børsnoterte konsern	Alle børsnoterte konsern *)	Alle AS		Alle børsnoterte konsern	Alle børsnoterte konsern *)	Alle AS		Alle børsnoterte konsern	Alle børsnoterte konsern *)
Utvalg:	Alle AS	Alle AS *)	Alle børsnoterte konsern	Alle børsnoterte konsern *)	Alle AS	Alle AS *)	Alle børsnoterte konsern	Alle børsnoterte konsern *)	Alle AS	Alle AS *)	Alle børsnoterte konsern	Alle børsnoterte konsern *)
<i>N Valid</i>	139 897	125 907	152	138	118 329	106 497	151	137	118 329	123	151	137
<i>N Missing</i>	652	0	0	0	22 220	0	1	0	22 220	0	1	0
<i>Mean</i>	44 %	46 %	0 %	-13 %	4 %	3 %	-1047 %	-19 %	-86 %	-143 %	-1031 %	-19 %
<i>Std. Error of Mean</i>	0,08	0,00	0,29	0,05	1,00	0,00	9,69	0,06	0,13	0,30	9,74	0,06
<i>Median</i>	21 %	21 %	4 %	4 %	3 %	3 %	1 %	1 %	5 %	-12 %	2 %	2 %
<i>Std. Deviation</i>	30,01	0,87	3,53	0,55	343,99	0,27	119,04	0,66	44,72	3,36	119,64	0,68
<i>Variance</i>	900,46	0,77	12,49	0,30	118331,01	0,07	14171,43	0,44	2000,18	11,27	14314,23	0,46
<i>Skewness</i>	-164,84	1,23	4,66	-2,23	267,86	-0,97	-12,26	-3,99	-199,51	-3,37	-12,28	-3,69
<i>Std. Error of Skewness</i>	0,01	0,01	0,20	0,21	0,01	0,01	0,20	0,21	0,01	0,22	0,20	0,21
<i>Kurtosis</i>	48 533	2	42	5	86 346	4	151	18	50 400	14	151	15
<i>Std. Error of Kurtosis</i>	0,01	0,01	0,39	0,41	0,01	0,02	0,39	0,41	0,01	0,43	0,39	0,41
<i>Range</i>	1087067 %	524 %	4252 %	315 %	13419500 %	209 %	146770 %	461 %	1338622 %	2335 %	147122 %	416 %
<i>Minimum</i>	-856967 %	-152 %	-1612 %	-260 %	-2500100 %	-130 %	-146265 %	-424 %	-1223222 %	-2265 %	-147044 %	-382 %
<i>Maximum</i>	230100 %	372 %	2640 %	55 %	10919400 %	79 %	505 %	37 %	115400 %	70 %	77 %	34 %
<i>Percentiles 5</i>	-152 %	-64 %	-272 %	-148 %	-130 %	-44 %	-430 %	-114 %	-102 %	-979 %	-409 %	-175 %
<i>Percentiles 10</i>	-60 %	-32 %	-145 %	-79 %	-40 %	-21 %	-93 %	-60 %	-30 %	-494 %	-149 %	-62 %
<i>Percentiles 25</i>	-4 %	-2 %	-27 %	-23 %	-5 %	-3 %	-25 %	-19 %	-2 %	-106 %	-21 %	-16 %
<i>Percentiles 50</i>	21 %	21 %	4 %	4 %	3 %	3 %	1 %	1 %	5 %	-12 %	2 %	2 %
<i>Percentiles 75</i>	90 %	79 %	20 %	18 %	15 %	13 %	9 %	8 %	20 %	10 %	9 %	8 %
<i>Percentiles 90</i>	225 %	168 %	32 %	29 %	47 %	33 %	28 %	19 %	58 %	25 %	26 %	21 %
<i>Percentiles 95</i>	372 %	235 %	70 %	34 %	79 %	50 %	37 %	30 %	75 %	42 %	35 %	28 %

*) De 5 % høyeste og 5 % laveste verdiene er fjernet

Vedlegg K: Regresjonsutskrifter

Under følger resultater fra regresjonene. Regresjonene er gjennomført ved hjelp av SPSS 13.0 og Microsoft Excel 2000.

Egenkapitalavkastning (EKR)

Resultater fra regresjonen:

$$(EKR^{alle\ aksjeselskaper})_t = \alpha + \beta (EKR^{børsnoterte\ konsern})_t + restledd_t$$

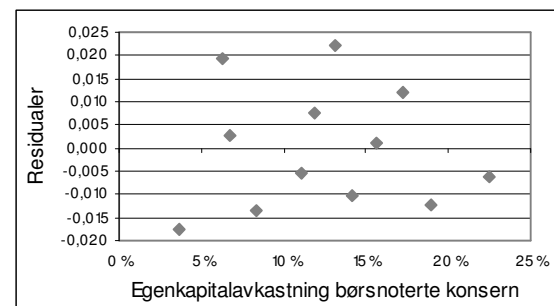
P-verdiene viser at resultatene er signifikante ved et 95 % signifikansnivå. Resultatene viser ingen tegn på heteroskedastisitet (se figur K.1) eller autokorrelasjon i restleddene (se figur K.2). Det er imidlertid vanskelig å trekke konklusjoner på bakgrunn av så få observasjoner.

Regresjonsstatistikk	
Multipel R	0,9511
R-kvadrat	0,9046
Justert R-kvadrat	0,8951
Standardfeil	0,0137
Durbin-Watson	1,7250
Observasjoner	12

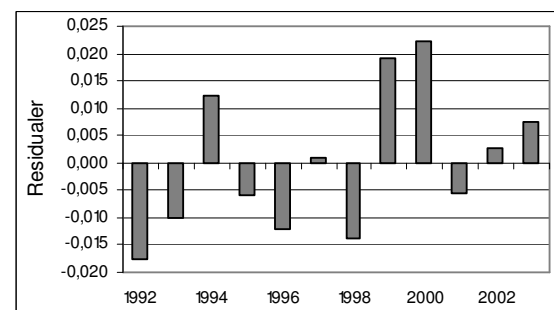
	Koeffisienter	Standardfeil	t-Stat	P-verdi	Nedre 90%	Øverste 90%
Skjæringspunkt	0,0658	0,0100	6,5732	0,0001	0,0476	0,0839
X-variabel	0,7173	0,0737	9,7372	0,0000	0,5838	0,8509

Observasjon	Predikert Y	Residualer
1	0,0917	-0,0177
2	0,1677	-0,0101
3	0,1896	0,0122
4	0,2268	-0,0060
5	0,2020	-0,0122
6	0,1777	0,0011
7	0,1256	-0,0137
8	0,1108	0,0192
9	0,1599	0,0221
10	0,1455	-0,0054
11	0,1138	0,0028
12	0,1510	0,0075

Figur K.1: Scatterplot av residualene mot den uavhengige variabelen.

Figur K.2: Residualene for hvert år, 1992-2003.

Resultatgrad (RES)

Resultater fra regresjonen:

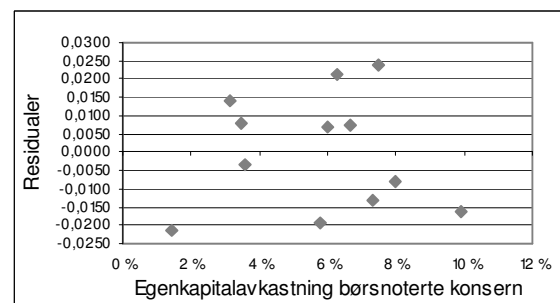
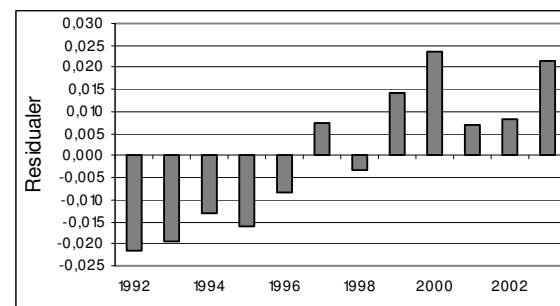
$$(RES^{alle\ aksjeselskaper})_t = \alpha + \beta (RES^{børsnoterte\ konsern})_t + restledd_t$$

P-verdiene viser at resultatene er signifikante ved et 95% signifikansnivå. Resultatene viser ingen tegn til heteroskedastisitet (se figur K.3). Figur K.4 viser imidlertid tegn til autokorrelasjon i restleddene. En Durbin-Watson verdi på 0,48 tyder på en positiv autokorrelasjon i restleddene. Det er imidlertid vanskelig å trekke konklusjoner på bakgrunn av så få observasjoner.

Regresjonsstatistikk	
Multippel R	0,6021
R-kvadrat	0,3625
Justert R-kvadrat	0,2987
Standardfeil	0,0165
Durbin-Watson	0,4800
Observasjoner	12

	Koeffisienter	Standardfeil	t-Stat	P-verdi	Nedre 90%	Øverste 90%
Skjæringspunkt	0,0393	0,0128	3,0585	0,0121	0,0160	0,0625
X-variabel	0,4937	0,2071	2,3845	0,0383	0,1184	0,8690

Observasjon	Predikert Y	Residualer
1	0,0464	-0,0216
2	0,0678	-0,0195
3	0,0753	-0,0130
4	0,0882	-0,0160
5	0,0786	-0,0083
6	0,0723	0,0072
7	0,0570	-0,0032
8	0,0548	0,0141
9	0,0762	0,0237
10	0,0689	0,0071
11	0,0565	0,0081
12	0,0702	0,0213

Figur K.3: Scatterplot av residualene mot den uavhengige variabelen.**Figur K.4:** Residualene for hvert år, 1992-2003.

Driftsmargin (DRM)

Resultater fra regresjonen:

$$(DRM^{alle\ aksjeselskaper})_t = \alpha + \beta (DRM^{børsnoterte\ konsern})_t + restledd_t$$

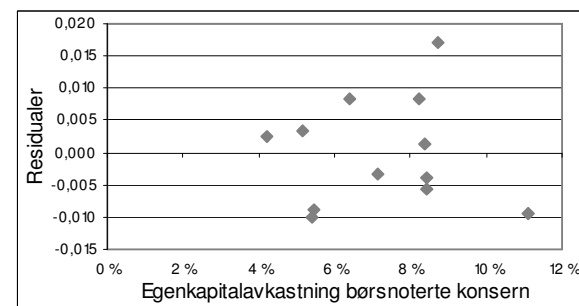
P-verdiene viser at resultatene er signifikante ved et 95% signifikansnivå. Resultatene viser ingen tegn til heteroskedastisitet (se figur K.5). Figur K.6 viser imidlertid tegn til autokorrelasjon i restleddene (se figur K.6). En Durbin-Watson verdi på 0,8980 tyder på en positiv autokorrelasjon i restleddene. Det er imidlertid vanskelig å trekke konklusjoner på bakgrunn av så få observasjoner.

Regresjonsstatistikk	
Multipel R	0,6330
R-kvadrat	0,4007
Justert R-kvadrat	0,3407
Standardfeil	0,0088
Durbin-Watson	0,8980
Observasjoner	12

	Koeffisienter	Standardfeil	t-Stat	P-verdi	Nedre 90%	Øverste 90%
Skjæringspunkt	0,0492	0,0101	4,8743	0,0006	0,0309	0,0675
X-variabel	0,3483	0,1347	2,5856	0,0272	0,1041	0,5924

Observasjon	Predikert Y	Residualer
1	0,0680	-0,0099
2	0,0740	-0,0032
3	0,0785	-0,0058
4	0,0878	-0,0094
5	0,0786	-0,0038
6	0,0783	0,0013
7	0,0682	-0,0090
8	0,0639	0,0025
9	0,0795	0,0172
10	0,0714	0,0083
11	0,0671	0,0035
12	0,0778	0,0083

Figur K.5: Scatterplot av residualene mot den uavhengige variabelen.

Figur K.6: Residualene for hvert år, 1992-2003.

